PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

GHEORGHE APOSTOL

eu și Gheorghiu Dej

www.dacoromanica.ro

GHEORGHE APOSTOL

*

Eu şi Gheorghiu-Dej

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com
PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Ediția 2010

Editată de: Asociaţi Militanţilor pentru Pace,
Egalitate şi Progres Social ,,Scânteia" prescurtat Asociaţia "Scânteia"
înfiinţată prin sentinţa nr.208/14.11.2008
inregistrată in RSAF Judecatoria sectorului 3 cu nr.93 din 27.11.2008
CIF 24859648 cont IBAN RO62CECEB30043RON2153031
Sediu social str. Liviu Rebreanu nr.16, bl.A4, sc.5, ap.60, sect.3
Bucureşti
e-mail: office@scanteiaasociatie.ro ; www scanteiasociatie.ro
tel.0745980663 fax 021 643 60 11

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

GHEORGHE APOSTOL

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

EU ŞI GHEORGHIU-DEJ

Editură & Tipografia
PAGO S.R.L.
Bucureşti 2011

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

„Eu n-am mai întâlnit un om la care deşteptăciunea să se îmbine atât de bine cu prudenţa şi cu flerul politic, ca la Dej.

Când îl compar cu alţii, mai constat că Dej a fost omul cu cele mai multe calităţi politice şi cea mai mare abilitate din câţi am cunoscut eu în viaţa mea atât de lungă".

Acad. Alexandru Bârlădeanu

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

INTRODUCERE

Fiecare etapă din viața unei țări, este marcată de personalități ce rămân în memoria scrisă corect, sau deformat, a istoriei.

Perioada 1944-1964 poate fi denumită, pe drept cuvânt, "Anii Gheorghe Gheorghiu-Dej".

Gheorghe Gheorghiu-Dej a fost un luptător pentru binele celor mulți şi necăjiți, beneficiar constant al puşcăriilor care, datorită inteligenței şi capacității sale de înțelept conducător, a fost promovat în fruntea echipei ce preluase conducerea României după cel de-al II-lea Război Mondial.

Suficient de prevăzător şi abil pentru a contracara grupul de politicieni ce se afla în slujba Moscovei şi a cărui scop era impunerea „liniei politice" a acesteia, sprijiniți de unii politicieni „mai culți", care prin cameleonismul lor, nu erau mai puțin periculoşi pentru soarta țării.

Absolut toate acțiunile lui Gh. Gheorghiu-Dej au fost îndreptate pentru salvarea națiunii de rezultatele catastrofale, spre care o îndreptau manevrele celor vânduți intereselor străine.

Literatura memorialistică contemporană abundă de „crimele lui Dej", cu toate că s-ar cuveni o departajare clară între acțiunile celor ce făceau crime în numele lui Gh.Gheorghiu.-Dej şi acțiunile lui, acțiuni ce aveau ca scop îndepărtarea din fruntea Partidului şi ponegrirea lui față de

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

străinătate. Pentru exemplificare, astăzi presa abundă de diversioniste îndreptate împotriva unor conducători. Istoria, ca pretutindeni se repetă, trădători sunt şi azi şi vor fi întotdeauna.

S-a reuşit ca în decursul unei perioade de discuţii şi dialoguri interesante cu Gheorghe Apostol, cel care a fost cel mai fidel şi mai cinstit tovarăş de drum al lui Gh. Gheorghiu-Dej, să fie convins să publice momente de viaţă, trăite alături de acest mare patriot, asupra destinului lor comun, prea puţin cunoscut de generaţiile tinere, contemporane.

Depănându-şi amintirile, Gheorghe Apostol marchează, modest, lupta titanică a prietenului şi mentorului său.

Îndepărtarea grupului criminal din conducerea Partidului, scoaterea din ţară a trupelor de ocupaţie, evitarea odiosului plan Valev, ce urmărea înrobirea ţării, reluarea legăturilor politice şi economice cu ţări dezvoltate, capitaliste, Declaraţia fermă a Partidului de independenţă politică a ţării din 1964. Nu a fost puţin, nici uşor. Privind acţiunile prezente ale noilor conducători şi lamentările lor că nu pot face mai mult, realizezi cât de mult a făcut acest electrician de meserie, marcat de imense privaţiuni şi mulţi ani de puşcărie, pentru ţara sa. Întrebarea pentru istorie şi pentru orice om cinstit este: ce ar fi devenit România, dacă trădătorii ar fi respectat ultima dorinţă a lui Gheorghiu-Dej, ca la conducere să urmeze Gheorghe Apostol, un om politic echilibrat, cu simţul realităţii foarte dezvoltat dar şi cu foarte mult bun simţ? Dar istoria nu se scrie cu "dacă".

Acum, septembrie 2010, când Asociaţia "Scânteia" a hotărât să-şi asume publicarea acestor amintiri, Gheorghe Apostol a devenit el însuşi o amintire, trecând la cele veşnice în ziua de 21 august 2010, cu două zile înainte de

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

sărbătorirea de la 23 August, sărbătoare națională a României până la 22 decembrie 1989, instituită de conducerea statului democrat popular din care făcea și el parte, dar și marele său prieten Gheorghe Gheorghiu Dej.

Ca, încă, o dovadă a marii prietenii care îi lega ultima dorință a lui Gheorghe Apostol a fost ca ceremonia de dinaintea înmormântării sale să aibă loc la capela Cimitirului Bellu militar aflată în imediata apropiere a mormântului bunului său prieten.

Gheorghe Apostol a fost înhumat la Cimitirul Cernica.

Veșnică să le fie amintirea!

Petre Ignatencu - Președintele Asociației "Scânteia"

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

I. ÎNCEPUTURILE UNEI LUPTE

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

L-am cunoscut pe Gheorghe Gheorghiu-Dej în 1929. Eram în anul II al Şcolii profesionale a Atelierelor C.F.R. din Galaţi. Lucram ca ucenic la turnătoria de bronz şi fontă. Într-o zi s-a produs un scurtcircuit şi am rămas fără lumină. Şeful de partidă, Ion Ifrim, m-a trimis la atelierul de electricitate să vină să repare instalaţia de iluminat. În acest atelier se afla un coleg de an, Dumitru Crăciun, pe care l-am întrebat la cine să mă adresez pentru a-l ruga să meargă la turnătorie. Mi s-a spus că numai un singur lucrător electrician poate să facă acest lucru şi mi l-a arătat, îndreptând privirea spre el. Acest electrician a dat mâna cu toţi turnătorii care l-au primit cu multă căldură şi respect.

- Bine ai venit, tovarăşe Gheorghiu! Să ne dai lumină!

Gheorghiu le-a răspuns:

- Unde este lumină mai multă este şi dreptate mai multă şi exploatarea muncii noastre mai redusă. Uniţi în luptă, muncitorii vor obţine mai multă libertate şi o bucată de pâine mai mare şi mai bună.

Gheorghiu a reparat instalaţia electrică, şi-a pus scara pe umăr şi a părăsit atelierul nostru de turnătorie spunând tuturor:

- La revedere!

Aceasta a fost împrejurarea în care l-am cunoscut pentru prima dată pe electricianul Gheorghe Gheorghiu, căruia nu i se spunea pe atunci, Dej.

Eu lucram ca ucenic pe lângă un lucrător mai în vârstă, un meseriaş de înaltă clasă. Era de origine neamţ, pe nume Carol Kesler, căruia i-am povestit despre discuţia avută cu electricianul.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

i-a spus: „Gheorghiu este un electrician de ...tă ...are şi un militant pentru întărirea şi dezvol... unităţii de luptă a muncitorilor organizaţi în sindicat". Electricianul avea posibilitatea să meargă în toate atelierele şi secţiile de producţie pentru repararea instalaţiilor electrice. Cu acest prilej. discuta despre necesitatea organizării în sindicat şi despre lupta unită pentru condiţii de muncă mai bune şi o viaţă mai bună şi mai demnă.

La adunările generale ale sindicatului, care aveau loc o dată pe lună, electricianul era foarte activ. Nu era doar orator, nu se ocupa de teorii, ci de practica vieţii şi muncii. Orice intervenţie a lui se termina cu aplauze. Acest lucru l-am constatat cu ocaziile create de neamţul meu, Carol Kesler, care mă lua cu el la adunările generale ale sindicatului. Ucenicii, elevi ai şcolii profesionale, nu aveau voie să se înscrie în sindicat şi să participe la adunările sindicatului care îşi avea sediul în afara atelierelor, pe strada Gării, vizavi de ateliere. Eu, însă, aveam un avantaj. Puteam să ies în oraş cu aprobarea secretarului şcolii profesionale, Radu Georgescu. Viaţa de internat era foarte severă. Eu, fiind primul în promoţia mea, după regulile vieţii de internat, am devenit şeful clasei, iar în anul IV, şeful tuturor claselor. Aveam, deci, avantajul de a ieşi, cu permisiune în oraş şi astfel participam la adunările mai importante ale sindicatului, împreună cu sfetnicul meu, Kesler.

Atunci când l-am întâlnit pentru prima dată, în împrejurarea arătată mai sus, eu aveam 16 ani, el fiind mai în vârstă ca mine cu circa 11-12 ani. Deci avea 27-28 ani.

Gheorghe Gheorghiu a fost căsătorit cu fiica unei familii care avea o sifonărie. Se afla pe strada Balaban, în dealul oraşului Galaţi. În urma acestei căsătorii, s-au născut cele două fiice – Lica şi Tanţi(Constanţa).

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

...eorghe Gheorghiu, devenit membru al Pa...dul Co...nist, şi având activitate ilegală clandestină, ...nea deseor acasă după miezul nopţii. Această situaţie a creat o stare încordată în viaţa de familie. Nemulţumirea soţiei a ajuns la urechile Siguranţei, care a captat-o ca informatoare.

Când Gheorghiu a fost transferat din Galaţi la Dej, din ordinul directorului general al Atelierelor C.F.R., soţia sa nu a vrut să-l urmeze. Atunci s-a produs ruptura în căsătorie şi, mai apoi, divorţul.

Gh. Gheorghiu nu s-a mai recăsătorit. El şi-a iubit foarte mult soţia. Era o femeie frumoasă. Ea era conştientă de farmecul frumuseţii ei. Acest lucru a uşurat dorinţa Siguranţei de a se apropia de ea şi de a o determina să devină informatoare.

Părinţii soţiei munceau din greu la unitatea lor de îmbuteliat sifoane. Aceasta era unica lor posibilitate de existenţă.

Socrii lui Gheorghiu ţineau mult la el. Îl adorau şi îi acceptau activitatea sa comunistă. Eforturile personale ale lui Gheorghiu şi ale socrilor lui de a o convinge pe fiica lor de dreptatea luptei lui au fost zadarnice.

În timpul trăit în închisori, în special în închisorile din Aiud şi Doftana şi în ultimii ani, 1943-1944, în lagărul din Tg. Jiu, nu a încetat să menţină legătura cu socrii săi, care s-au ocupat de creşterea şi educaţia fetiţelor lui.

După 23 august 1944, Gheorghiu-Dej şi-a adus fiicele, care erau de acum fete mari, dar şi socrii, la Bucureşti, refăcându-şi astfel familia.

Soţia sa putea să vină de câte ori vroia să-şi vadă fetele şi părinţii, care trăiau sub acelaşi acoperiş cu Dej.

Nu cunosc nimic despre părinţii lui Dej. Din cele povestite de acesta, la Bârlad era o puternică organizaţie comunistă. Unii dintre fruntaşii acestei organizaţii erau

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

prieteni ai tatălui său. Aceştia s-au apropiat de el, insuflându-i spiritul ideilor socialiste.

Părinţii săi, fiind oameni săraci, l-au determinat să meargă undeva la oraş să se facă meseriaş şi să-şi câştige singur pâinea cea de toate zilele. Astfel Dej a ajuns la Comăneşti devenind electrician. Acolo a intrat în mişcarea sindicală şi a participat la greva generală din 1920.

După această grevă a fost concediat.

Părăsind Comăneştiul a ajuns la Câmpina, unde a fost angajat ca electrician la una din rafinăriile din această localitate.

De câte ori mergea cu diferite treburi în Moldova, mergea regulat şi la Bârlad. Avea nostalgia locului unde s-a născut şi unde a copilărit. Aşa a fost cu putinţă, după mulţi ani, ca prima întreprindere din ţară care trebuia să producă rulmenţi a fost construită la Bârlad.

Şi ţinând cont de nivelul cultural al Bârladului, a sprijinit construirea unui teatru dramatic acolo.

Avea prieteni şi la Bârlad, şi la Comăneşti, şi la Câmpina, nu mai vorbesc de prietenii săi din oraşul Galaţi.

Din când în când aceşti prieteni îl vizitau.

Prin anul 1931, absolvisem şcoala profesională de 4 ani şi devenisem calfă în meseria de turnător. Nu mai aveam nevoie de permisiunea nimănui să particip la activitatea sindicatului. Făceam parte din comisia culturală de tineret a sindicatului şi devenisem şeful tineretului sindical. În 1931, România intrase şi ea în criza economică care s-a întins până în 1933-34.

Tot în acel an, electricianul Gheorghiu, din dispoziţia directorului general al tuturor Atelierelor C.F.R. din ţară, a fost transferat din Galaţi la atelierele C.F.R.-Dej. În oraşul Dej, tehnicianul gălăţean a căpătat repede încrederea muncitorilor şi, mai ales a conducerii sindicatului. Aici, a

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

cuşit să convingă muncitorii şi conducerea soci.-dem. ată a sindicatului să intre în grevă pe baza unui program de revendicări salariale dintre care cea mai importantă fiind îmbunătăţirea a condiţiilor de muncă. Drept urmare, Gh. Gheorghiu a fost concediat nemaiavând dreptul să fie angajat la niciunul din atelierele C.F.R. din ţară.

În această situaţie, conducerea de pe atunci a P.C.R., a hotărât să-l determine pe Gh. Gheorghiu, zis şi Dej, ca urmare a grevei ce a avut loc la Atelierele C.F.R. Dej, să intre în activitatea clandestină a mişcării sindicale ceferiste. Numele de Dej i-a fost adăugat de Siguranţa generală a statului, spre a-l deosebi de alţi militanţi ai sindicatelor ce purtau numele de Gheorghiu.

Ştiu că s-a hotărât înfiinţarea unei Comisii centrale sindicale C.F.R., al cărui secretar general a fost desemnat, din partea Conducerii Centrale P.C.R. – Gh. Gheorghiu-Dej. Din această Comisie făceau parte şi social-democraţi, printre care Bogătoiu, de la Atelierele C.F.R. Griviţa, Cristocea, de la Atelierele C.F.R. Braşov, Ilie Pintilie de la Atelierul C.F.R Iaşi, Picalschi de la Atelierele C.F.R. Paşcani, Petre Isăcescu, Constantin Mârza de la Atelierele C.F.R. Galaţi şi alţii. S-a realizat un front unic muncitoresc cu social-democraţii în această Comisie Centrală, aşa cum se hotărâse la Congresul P.C.R. care a avut loc în acel an, 1931.

Membrii acestei Comisii Centrale s-au deplasat în toate centrele ceferiste, acţionând pentru realizarea "frontului unic muncitoresc" în activitatea sindicatelor şi trecerea la luptă unită pentru revendicări economice şi sociale ale muncitorilor. Etapa memoriilor înaintate la conducerile administrative ale Atelierelor C.F.R. şi la

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

Direcţie Generală din Bucureşti, trebuia să fie abandonată, fiind că nu a dat rezultate.

Se preconiza trecerea la o fază superioară de lupta. Numai greva muncitorilor C.F.R. din toate atelierele din ţară mai putea să impună rezolvarea revendicărilor.

Primele greve de avertisment au avut loc la Griviţa-Bucureşti, apoi la Cluj, Iaşi, Galaţi şi alte Ateliere din ţară, culminând cu greva generală a muncitorilor din Atelierele C.F.R. din toată ţara. Cea mai sângeroasă înăbuşire a grevei a avut loc la Atelierele Griviţa-Bucureşti, cu mulţi morţi şi răniţi. Poziţia guvernului naţional-ţărănist a fost puternic zdruncinată. Acesta a fost nevoit să sisteze „curbele de sacrificiu" şi să renunţe la aplicarea „planului de la Geneva".

Coordonatorul şi conducătorul pregătirii şi organizării grevelor din februarie 1933 la toate Atelierele C.F.R. din ţară a fost Gheorghe Gheorghiu-Dej, în calitate de secretar general al Comisiei Centrale ceferiste, formată din comunişti şi social-democraţi. Comisia avea ca sarcină prioritară, organizarea şi conducerea marilor acţiuni greviste ale muncitorilor din Atelierele C.F.R. din întreaga ţară. În aceste împrejurări s-au remarcat pentru prima dată deosebitele calităţi organizatorice ale lui Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Trebuie remarcat faptul că de la declanşarea crizei econmice din 1929 până în 1933, au mai avut loc greve muncitoreşti: în Valea Jiului, la Lupeni unde au fost împuşcaţi mai mulţi muncitori; greve la întreprinderi metalurgice din Bucureşti şi din ţară, în întreprinderile textile din Buhuşi, greve ale petroliştilor.

Cele mai puternice şi mai bine organizate au fost însă cele ale muncitorilor din C.F.R., care au culminat în

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

ebru[illegible]e 1933. Ele au avut şi un fond naţional m[illegible] pre[illegible]s cont[illegible]at împotriva „planului de la Geneva".

„Planul de la Geneva" era planul băncilor elveţi[illegible] care acordaseră împrumuturi României la cererea Guvernului P.N.Ţ. Împrumuturile trebuiau rambursate o dată cu plata dobânzilor împovărătoare. De unde aşa numitele „curbe de sacrificiu" pentru populaţie şi controlul experţilor străini asupra politicii fiscale a Guvernului. Ceva asemănător cu ceea ce se întâmplă astăzi cu experţii F.M.I.

Grevele muncitorilor ceferişti şi masacrul de la Atelierele feroviare Griviţa-Bucureşti au zguduit nu numai România, ci şi întreaga omenire progresistă şi democrată, opinia publică din Europa.

Guvernul P.N.Ţ. a fost nevoit să sisteze „curbele de sacrificiu" şi să renunţe la „planul de la Geneva". Experţii şi controlorii veniţi de peste graniţă au trebuit să plece de unde au venit, iar în noiembrie 1933, guvernul P.N.Ţ. a trebuit să demisioneze.

În zilele noastre, la mulţi ani de la eşuarea „planului de la Geneva", se repetă, deşi în alte condiţii politice decât acelea de atunci, planurile Fondului Monetar Internaţional şi ale Băncii Mondiale, care nu acordă împrumuturi României pe degeaba, ci în condiţii politice şi economice din ce în ce mai greu de suportat, mai înrobitoare.

Mi-a rămas întipărită în minte cum a fost cu putinţă ca adunarea generală a sindicatului din Atelierele C.F.R. Galaţi să hotărască intrarea în grevă în seara zilei de 15 februarie 1933 în condiţiile în care conducerea sindicatului era dominată de social-democraţi care nu erau de acord cu declanşarea grevei.

Despre poziţia social-democraţilor a fost înştiinţat Gheorghiu-Dej cu câteva zile înaintea convocării adunării generale a sindicatului. Gheorghiu-Dej a sosit la Galaţi fără

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

ă ştie Siguranța din acest oraș. Discuțiile adunării [illegible] atingeră temperaturi foarte ridicate. Muncitorii, în [illegible]are majoritate, erau de acord cu intrarea în grevă (inclusiv muncitorii membri ai Partidului Social-Democrat), dar conducerea social-democrată, majoritară în conducerea sindicatului, se declara împotrivă. Se putea produce o ruptură între conducerea sindicatului şi această adunare.

S-a cerut şi s-a acceptat o pauză de 15 minute, pentru calmarea spiritelor şi încercarea de a se ajunge la o înțelegere. Conducătorii social-democrați nu vroiau să cedeze. La redeschiderea şedinței se anunță că în sală se află Gheorghe Gheorghiu-Dej şi că doreşte să i se dea cuvântul. Această veste a produs o explozie de aplauze şi strigăte de simpatie pentru Gheorghiu. Social-democrații din conducerea sindicatului au rămas stupefiați, de asemenea şi agenții de Siguranță care erau destul de numeroşi şi care erau postați pe scara ce ducea de la parter la etajul unu.

Sala sindicatului era arhiplină de muncitori. I se dă cuvântul lui Gheorghe Gheorghiu-Dej. Acesta prezintă situația în care muncesc şi trăiesc muncitorii ceferişti din toate Atelierele C.F.R. din țară.

A vorbit despre guvernarea antimuncitorească şi antipopulară a Partidului Național Țărănesc, despre înfeudarea economiei naționale de către capitalul monopolist internațional, despre „planul de la Geneva". Singura armă la care trebuie să recurgem pentru sistarea „curbelor de sacrificiu", pentru condiții mai bune de muncă şi de viață, pentru obținerea celor 12 permise gratuite de călătorie pe calea ferată, pentru plata orelor suplimentare, etc., etc., este greva.

S-a adresat conducerii sindicatului cu întrebarea:

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

Câte memorii a înaintat conducerea sindicatului, administrației Atelierelor C.F.R. Galați și câte au fost admise Direcției Generale a Atelierelor C.F.R. București?

Răspunsul a fost:

- Nici unul!

- Dacă administrația Atelierelor din Galați și Direcția Generală București au fost surde la strigătele mizeriei și durerii muncitorilor C.F.R. și a familiilor acestora, ce putem face pentru a le destupa urechile ca să audă și să înțeleagă această stare de lucruri și să rezolve revendicările noastre juste?

Din sală, strigăte majoritare.

- Grevă!

S-a pus la vot această propunere. S-a votat în unanimitate intrarea în grevă a Atelierelor C.F.R. Galați. După acest vot pozitiv, muncitorii au năvălit la tribună, îmbrățișând pe conducătorii social-democrați din conducerea sindicatului și pe Gheorghiu-Dej.

Prezența lui Gheorghiu-Dej la această adunare generală a Sindicatului C.F.R. Galați a fost hotărâtoare. Frontul Unic Muncitoresc gălățean s-a realizat, asigurându-se astfel unitatea de voință și de acțiune în organizarea și conducerea grevei ce a avut loc pe 16 februarie 1933.

În acordurile imnului "Internaționala", cântat de muncitori, Gheorghiu-Dej a ieșit din sală, a coborât scările spre ieșire, în stradă.

Agenții de Siguranță s-au retras pe trotuarul de vizavi de sediul sindicatului, fiind foarte agitați. Gh.-Dej trebuia să fie arestat. El sosise clandestin la adunarea generală a Sindicatului C.F.R. Galați. Siguranța generală a statului l-a descoperit la Galați și trebuia să-l aresteze, fiind periculos pentru Guvernul Național Țărănesc.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Gheorghiu-Dej având în spate peste 10[illegible] muncitori s-a adresat agenților de Siguranță:

- Domnilor agenți, știu că aveți dispoziție să mă arestați. Nu vrem să se producă o baie de sânge pe această stradă pe care merg muncitorii la muncă în Atelierele C.F.R. şi se întorc spre casele lor după o zi istovitoare. Cred că nici dv. nu doriți acest lucru.

Agenții s-au retras. Dej a fost înconjurat de muncitori. Era noapte, după miezul nopții. Cum a dispărut Gh.-Dej din Galați, nu se ştie. Fapt este că el a ajuns nevătămat la Bucureşti, şi a declanşat greva muncitorilor C.F.R. de la Grivița, care a fost înăbuşită în sânge de către Guvernul Național Țărănesc în frunte cu primul-ministru Vaida-Voievod.

Armand Călinescu, adjunctul ministrului de Interne, a condus operațiunile polițieneşti şi militare împotriva muncitorilor de la Grivița, şi din dispoziția sa au fost arestați în noaptea de 14-15 februarie 1933, toți „instigatorii" din țară, fiind ridicați de la casele lor, în jur de 1600 muncitori. În aceeaşi noapte, a fost arestat şi Gheorghiu-Dej. Guvernul şi-a făcut iluzia că decapitarea mişcării greviste, va conduce automat la stoparea luptei clasei muncitoare pentru libertate şi un trai mai bun. Din contră, grevele au continuat cu mai mare îndârjire, cerând eliberarea celor arestați.

Multe adunări şi mitinguri cetățeneşti, care au avut loc atunci, au adoptat moțiuni adresate guvernului, moțiuni care exprimau solidaritatea cu lupta ceferiştilor şi cereau punerea lor în libertate.

După câte ştiu, şi cred că nu greşesc, grevele muncitoreşti care au avut loc în țara noastră după sfârşitul primului război mondial, nu au fost organizate după indicații de la Moscova.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

revele au fost pregătite de conducători c[illegible] s[illegible]u ridic[illegible] din rândurile muncitorimii române. Ele[illegible]tele [illegible]ontone, „băştinaşii", au organizat şi condus acţiu[illegible] greviste ale muncitorilor şi nu alţii din afara ţării.

Gheorghiu-Dej cunoştea faptul că P.C.R. era socotit ca o secţie a Kominternului. Dar el făcea permanent o diferenţă între conducerile P.C.R. care, în principal, nu trăiau în ţară, ci în străinătate – la Moscova, Praga sau Viena, şi conducerile organizaţiilor din ţară ale partidului care acţionau pe baza condiţiilor concrete din fabrici, uzine şi întreprinderi, „băştinaşii".

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

II. ÎNTRE ZIDURILE ÎNCHISORILOR

O altă împrejurare în care l-am întâlnit pe Gheorghiu-Dej a fost după 4 ani de la adunarea generală a Sindicatului muncitorilor C.F.R. Galați, care a hotărât intrarea în greva din februarie 1933.

Era în februarie 1937. Mă aflam la închisoarea din Galați împreună cu alți peste 30 de tovarăşi militanți ai organizației locale, a Blocului Democratic, formațiune politică antifascistă şi antilegionară. Preşedintele conducerii centrale a Blocului Democratic era profesorul Petre Constantinescu-Iaşi, iar vicepreşedinte Scarlat Calimachi, denumit „prințul roşu".

Pentru acest succes al nostru, s-au obligat să ne apere un număr de circa 10 avocați din Galați, Bucureşti, Cluj, Oradea. Coordonatorul organizării apărării a fost răposatul Athanasie Joja. La acest proces au participat aproape 200 de martori pentru apărarea noastră. Procesul a durat două săptămâni. Completul de judecată a fost militar. Unul din martorii apărării noastre a fost şi Gheorghiu-Dej, care executa o pedeapsă de 12 ani, condamnat în procesul ceferiştilor grevişti din 1933 şi se afla în teribila închisoare de la Aiud.

Gheorghiu-Dej a sosit la închisoarea Galați cu trei zile înaintea procesului împotriva organizației Blocului Democratic – Galați. Cu multă greutate, am putut pătrunde în curtea bisericii închisorii în timpul plimbării zilnice de 30 de minute. Era îmbrăcat în haine vărgate gri şi maro şi cu lanțuri grele la picioare. Eram trei: Dumitru Chicuş, vechi militant al mişcării muncitoreşti revoluționare din oraş, care îl cunoscuse pe Gheorghiu, Vicol Grigore, muncitor portuar, preşedintele Blocului Democrat din

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

locali[illegible]e şi subsemnatul, preşedintele tineretului [illegible]ce[illegible]ei for[illegible]ii politice democratice şi antifasciste. Gheorgh[illegible] Dej a dat mâna cu noi, ne-a strâns în braţe pe fiecare şi ne-a întrebat cum suntem pregătiţi din punct de vedere politic pentru proces. Dumitru Chicuş i-a prezentat pe scurt modul cum se pregăteşte fiecare dintre cei arestaţi, pentru a da o coloratură democratică-antifascistă desfăşurării procesului. Dej a apreciat informarea lui D-tru Chicuş, completată de Vicol Grigore şi subsemnatul. A fost foarte impresionat de numărul de tineri implicaţi în acest proces. El ne-a vorbit de pericolul fascizării ţării, despre pericolul hitlerismului german şi a fascismului italian, a declanşării unui război mondial pe care îl pregătesc Hitler şi Mussolini.

"Pentru a împiedica înaintarea ţării pe drumul fascizării – zicea el – *trebuie să acţionăm folosind toate mijloacele de a înfăptui un front popular antifacist, din care să facă parte toate forţele democratice şi progresiste ale poporului român"*. Ne-a mai spus: *„Alegerile de anul trecut, în judeţele Mehedinţi şi Hunedoara au dat replică reacţiunii. În ele a învins acţiunea unită a democraţiei şi progresului. Ele constituie un exemplu grăitor. Pe plan politic extern este necesar să acţionăm – în condiţiile avansării pregătirilor războinice ale hitlerismului german – pentru încheierea de către Guvernul român şi Guvernul sovietic a unui pact de neagresiune. Numai aşa vom putea asigura garantarea integrităţii graniţelor ţării şi securitatea naţională a poporului român"*.

În baza acestor orientări politice s-a desfăşurat procesul nostru, încheindu-se cu sentinţa condamnării noastre cu pedepse între şase luni şi cinci ani. Au fost şi câteva achitări.

În noaptea premergătoare zilei începerii procesului, Gheorghiu-Dej a fost trimis înapoi la închisoarea Aiud.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Siguranța statului avea teamă că apariția lui la procesul nostru, în calitate de martor al apărării, va provoca o manifestare muncitorească și populară de solidaritate cu noi, cei arestați și judecați, în majoritate muncitori cunoscuți în Galați, și mai ales de previzibila manifestare a simpatiei populației orașului față de Gheorghiu-Dej.

În ziua procesului, după ce am fost legați fiecare cu lanțuri grele la picioare și cătușe la mâini și eram încolonați pentru plecare la comenduirea militară, unde trebuia să se deschidă procesul (distanță de circa 2 km), am aflat, de la gardienii de pază, că Gheorghiu-Dej fusese retrimis la Aiud. Am trăit momente de adâncă mâhnire.

O altă împrejurare în care l-am reîntâlnit pe Gheorghiu-Dej a fost închisoarea Văcărești.

Era la începutul lunii mai 1937, aproape la trei luni după condamnarea militanților organizației Blocului Democratic din partea de jos a Dunării, „orașul roșu", cum a fost numit orașul Galați, ca urmare a masacrului împotriva muncitorilor care au demonstrat pe strada principală a orașului – Strada Domnească – împotriva intrării României în primul război mondial.

Era o zi de primăvară, cu mult soare, iar noi, din păcate, nu ne puteam bucura de razele lui călduțe, liniștite, îmbietoare la viață. Am fost încunoștiințați de primul gardian, Iacobuță, că trebuie să ne pregătim, să ne facem bagajele, că vom părăsi închisoarea Galați. Întrebându-l unde vom merge, nu ne-a dat nici un răspuns. Plecarea trebuia să se producă a doua zi. Am cerut permisiunea de a ne anunța familiile, care s-au și mobilizat și a doua zi dis-de-dimineață, au fost prezente la poarta principală a închisorii, pe Strada Traian.

Dimineață, cu lanțuri grele la picioare și cătușe puse la câte doi condamnați, am ieșit pe poarta închisorii. Am

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

ost în…mpinați de membrii familiilor noastre, de …lități…ai și …catelor de la C.F.R., din port și de la șantierul naval, …eva sute de suflete. Mame cu copii în brațe, plângând, s-au năpustit asupra soților încătușați. Cu toate eforturile depuse de gardienii de pază, care amenințau cu armele, nu s-a putut opri îmbrățișarea noastră cu părinții, soțiile, frații, surorile și cunoscuții. Cam o jumătate de oră a durat această întâlnire cu familiile în fața închisorii. Apoi ne-am încolonat și, cu paza întărită, ne-am deplasat spre gara din valea orașului, distanță de aproape 3 km.

Pe străzile ce le-am parcurs până la gară, am fost flancați de familiile noastre, de cunoscuți dar și de necunoscuți care ne încurajau. Am simțit atunci solidaritatea lor cu lupta noastră:

- Fiți curajoși! Galațiul nu vă va uita!

Pe peronul gării, o mulțime de oameni ne-au întâmpinat: muncitorii de la atelierele C.F.R., aflate vizavi de gară, unde am lucrat ca muncitor turnător, fiind și vicepreședintele sindicatului înainte de arestare. Cu toate că erau polițiști destul de numeroși, alături de paza gardienilor de la închisoare care ne conduseseră până aici, nu i-au putut împiedica să ne îmbărbăteze, să ne înmâneze pachete cu mâncare, țigări și bani. Duba atașată la coada trenului ne primește cu greu. Nu era ușor să urci scările cu lanțurile de la picioare și cu cătușele care ne legau câte doi. Am intrat ca într-un cavou. Prin ferestrele de o jumătate de metru pătrat încadrate cu grilaje de fier, auzeam bocetele femeilor și copiilor dar și ecourile *Internaționalei*. Trenul s-a pus în mișcare. Primul popas l-am făcut la Ismail. Apoi – Cetatea Albă, Tighina, Bălți, Iași, Vaslui, Bârlad și în sfârșit după un drumn de o săptămână sosim la București. De la Gara de Nord am fost conduși de gardieni și polițiști la închisoarea Văcărești.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Aici, mare surpriză! Suntem întâmpinați de către directorul închisorii, flancat de grupa cefer[illegible]or, condamnați la ani grei de puşcărie, în frunte cu Gheorghiu-Dej. Ne îmbrățișăm şi suntem conduşi spre nişte camere comune, fără paturi. Ne aşezăm fiecare rucsacurile unde apucăm. Dej ne aduce la cunoştință că în ziua următoare vom pleca de la închisoarea Văcăreşti, cu destinația Doftana. Guvernul Tătărescu – ne-a spus el – hotărâse ca toți deținuții antifasciști şi comuniști să fie transferați de la toate închisorile din țară la închisoarea Doftana. S-a considerat că, dacă se adună la o singură închisoare toți deținuții politici, s-ar crea condiții mai eficiente pentru distrugerea lor fizică şi morală; s-ar produce o izolare mai mare față de familii şi față de opinia publică. Nu degeaba, Direcția generală a închisorilor din cadrul Ministerului de Interne a ales un om pe care l-a trimis în Germania lui Hitler să studieze şi să se experimenteze asupra regimurilor şi tratamentului la care erau supuşi comuniştii şi antifasciştii existenți în aceste închisori. Sosit în țară cu un bagaj voluminos de experiență a fost numit director al închisorii Doftana, acel Săvinescu, sau „Balaurul", cum l-au denumit deținuții politici şi de drept comun, care au suportat fărădelegile acestui monstru.

După această informare, Dej a subliniat că el spuse toate acestea nu pentru a ne înfricoşa, ci pentru a înțelege o realitate de care ne vom lovi de la primul contact cu viața din această oribilă închisoare, care era supranumită „abatorul deținuților politici". Pentru a supraviețui – a subliniat Dej – trebuie să fim uniți în lupta ce va continua pentru obținerea unui regim politic de detenție în Doftana. Mâine vom pleca de aici spre un front de luptă antifascistă pe viață şi pe moarte, pentru cucerirea demnității umane, a dreptului la viață. Până mâine vă las să vă odihniți, sunteți

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

obosi de drumul lumg, pe care l-aţi parcurs cu lanţi [illegible] la [illegible]oare. Ne-a zis „noapte bună" şi împreună cu to[illegible] lui ceferişti, s-au retras într-o altă parte a închisorii Văcăreşti.

Într-adevăr, eram istoviţi. Picioarele de deasupra gleznelor erau rănite. Drumul pe jos de la Gara de Nord până la Văcăreşti a fost cel mai dureros. Cu toate manşoanele de cârpe aşezate sub manşetele lanţurilor, acestea nu ne-au ferit de sângerare.

A doua zi, la orele opt, eram încolonaţi cu toţii în curtea din faţa închisorii: grupul celor veniţi de la închisoarea din Aiud, în frunte cu Dej, şi grupul nostru, venit din închisoarea Galaţi.

Bine încadraţi cu gardieni de pază, am ieşit pe poarta închisorii. Am coborât pe scări deluşorul, până la strada Dudeşti. În faţa închisorii, ne-au întâmpinat mulţi muncitori. Drumul spre Gara de Nord a fost drumul solidarităţii cu noi a populaţiei bucureştene, care se afla pe străzile pe care le parcurgeam noi. La Gara de Nord trebuia să intrăm prin spate, spre trenul care ne aştepta pentru Doftana. Mulţi jandarmi, mulţi poliţişti, dar şi multă populaţie care îşi manifesta simpatia faţă de noi.

O delegaţie muncitorească de la Atelierele „Griviţa", având cu ea pachete de alimente şi ţigări, s-a apropiat de noi să ne dea câte un pachet. Comandantul grupului de gardieni care ne aduse până aici a strigat la ei, zicându-le că nu au voie. Delegaţia a insistat. Dar comandantul nu ceda. Atunci a intervenit Dej, rugându-l să accepte să luăm pachetele aduse de muncitori. Comandantul nu a cedat nici atunci. Dej a replicat că dacă nu vrea să primim pachetele, atunci tovarăşii se vor aşeza pe caldarâm turceşte şi nu se vor ridica până nu vor înţelege gestul omenesc, creştinesc al muncitorilor din Bucureşti, pentru a ne îndulci câteva

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Ştiam viaţa chinuită, mizerabilă pe care o trăim în închisorile stăpânirii capitaliste. Adresându-se muncitorilor, i-a informat unde vom merge şi ce ne aşteaptă în groaznica închisoare Doftana. A mulţumit în numele nostru pentru simpatia şi solidaritatea lor, îndemnându-i să nu uite că la închisoarea Doftana mor nevinovaţi din cauza torturilor la care sunt supuşi, luptătorii antifascişti şi comunişti.

Comandanţii plutoanelor Armatei şi Poliţiei au cerut populaţiei să se retragă. Populaţia nu a cedat. Noi ne-am aşezat turceşte pe caldarâm. S-a creat o stare de tensiune neprevăzută. Comandanţii plutoanelor de soldaţi şi de poliţişti împreună cu cel al gardienilor s-au consultat şi au hotărât acceptarea primirii de către noi a pachetelor din partea muncitorilor bucureşteni. Conflictul a încetat. Ne-am ridicat în picioare. S-a ordonat înaintarea spre trenul care ne aştepta. Suntem salutaţi la despărţire cu pumnii ridicaţi de către muncitori. S-a strigat „Cerem amnistie politică"! Se cântă cântecul născut în timpul grevelor de la Atelierele C.F.R. din 1933: „Luptă, luptă, C.F.R..." O despărţire emoţionantă! O mare încurajare pentru noi, în lupta ce ne aştepta la Doftana.

Ne-am urcat cu greutate în duba ataşată la tren.

În dubă, primul care a intrat a fost Dej, apoi Chivu Stoica şi Emil Bodnăraş. Ei ne-au primit pe fiecare îmbrăţişându-ne, ne-am ocupat câte un loc începând din fundul dubei. Trenul care întârziase cam trei sferturi de oră, s-a pus în sfârşit în mişcare. Nu s-a oprit până la Câmpina.

Trecând prin gara Ploieşti, am observat că peronul gării era plin de oameni care aşteptau, crezând că trenul se va opri. Siguranţa statului a dispus să nu se oprească trenul în gara Ploieşti, de teamă să nu se repete evenimentul din Gara de Nord de la Bucureşti.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

a Câmpina, duba încărcată cu oameni co[illegible]ați pe[illegible] ideile lor politice a fost ataşată la alt t[illegible] cu destinația Telega – localitate aşezată la poalele dealului pe culmea căruia se afla Doftana.

Acolo am coborât. Pentru a ne lua în primire, a fost adus un număr impresionant de gardieni ai închisorii, cu arme înzestrate cu baionete îndreptate spre noi. Am înaintat cu greu, pe urcuşul dealului, până în fața închisorii. Se deschid porțile prin care intrăm în primul spațiu dreptunghiular. În dreapta, o uşă prin care se pătrunde spre birourile administrative. În stânga, altă uşă, unde se face controlul bagajelor.

Primul gardian, în uniformă, asistat de un civil, ne strigă după o listă, pe fiecare, pentru a intra la controlul bagajelor. Se face un control amănunțit, mai întâi corporal, apoi al bagajelor. Cămăşile şi izmenele – pipăite pe la toate cusăturile, pâinea tăiată în mai multe bucăți, să nu cumva să conțină manifeste comuniste. Salamul, brânza telemea, de asemenea tăiate bucăți, bucăți. Săpunurile au avut aceeaşi soartă. Această operațiune a durat până seara. La sfârşit ni s-a comunicat că totul rămâne la poartă şi că vor fi predate pe secțiile închisorii unde vom fi repartizați. Am protestat. Degeaba. Ordinul se execută, nu se discută.

Din secțiile Doftanei se aud vuiete repetate: „Nu înjura! Nu bate"!

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

III. LA DOFTANA

Din dreapta noastră, apare în pragul uşii, o huidumă de om cu un câine lup, mare cât un viţel, care îl însoţea. Era directorul închisorii. Această făptură omenească înaltă de aproape 2 metri, spătos, cu nişte fălci ca de porc bine hrănit, cu un nas cu nări proeminente, cu buze groase, cu dantură de dinozaur, cu ochi verzi, ni se adresează:

- Mă, care eşti Gheorghiu-Dej?

- Eu sunt, domnule! răspunde Dej.

- Tu eşti?!... credeam că eşti mare, voinic, după cele ce s-au scris în presă şi se vorbeşte ...

- Eu – răspunse Dej – nu m-am născut în pat cu puf, nu am fost alăptat şi crescut de doică. De mic am muncit, am luptat pentru o bucată de pâine mai bună şi, din această cauză, stăpânirea m-a pedepsit şi mă aflu acum aici, de aceea nu m-am dezvoltat aşa cum arăţi dumneata ...

Directorul - Eu sunt „dumneavoastră", nu dumneata.

Dej - Dumneata eşti un călău şi eu sunt un muncitor în lanţuri ...

Directorul - Ştii că eşti afurisit?... O să-ţi dai seama ce fel de călău sunt. Aici o să-ţi putrezească oasele...

Dej - Am înregistrat această prezicere. Mă voi strădui să nu se împlinească.

Directorul (zbierând) - Te voi strivi!...

Şi însoţit de câine, s-a întors înfuriat de unde a venit.

S-au deschis porţile interioare ale închisorii şi am fost conduşi de gardieni, în frunte cu gardianul-şef şi comandantul îmbrăcat în civil.

Acesta din urmă era poreclit de către deţinuţii politici „maimuţa zbârcită". Într-adevăr, înfăţişarea lui semăna cu o asemenea fiinţă.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

m fost repartizaţi în secţiile cu celule întu coa
Din întâmplare, am nimerit într-o celulă, lângă ce lui
Pentru mine a fost o mare bucurie, o mare satisfacţ

Celula era mobilată cu un pat de fier, cu două scânduri, ca saltea, şi o rogojină zdrenţuită peste ele. În colţul din dreapta ieşirii, tineta, un fel de oală de tablă pentru necesităţi fiziologice.

Atunci când am intrat în celula întunecoasă care-mi fusese repartizată în Doftana, eram tare obosit. M-am întins pe rogojină. Mă gândeam la cele petrecute de la închisoarea Văcăreşti până la închisoarea Doftana. M-am gândit mult şi la informarea lui Dej, pe parcursul acestui drum, despre trădarea lui Foriş în Doftana, părăsind lupta, părăsind tovarăşii lui în această luptă.

Informarea ne-a surprins, cu atât mai mult cu cât Foriş era secretar general al Partidului Comunist din România, din care făceam parte şi noi.

Foriş fusese judecat şi condamnat pentru activitatea comunistă la 3-4 ani închisoare şi întemniţat la Doftana. A suferit, alături de ceilalţi deţinuţi politici, regimul de distrugere fizică şi morală. La un moment dat, nemaiputând suferi acest regim, a părăsit lupta pentru un regim mai uşor de suportat, semnând o declaraţie că renunţă la convingerile sale politice.

Comandamentul închisorii, în frunte cu directorul Săvinescu – „Balaurul", l-au felicitat pentru actul său „eroic", „curajos" şi l-au scos din celulă, repartizându-l în camerele deţinuţilor de drept comun.

Trădarea lui Foriş a fost exploatată de „Balaur". El a înăsprit şi mai mult teroarea asupra celorlalţi tovarăşi rămaşi în luptă. Voia să-i oblige să semneze şi ei declaraţii de renunţare la convingerile lor politice, dându-le exemplu pe Foriş.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

ometarea şi bătăile au dus la victime. [illegible], Mar[illegible] a fost omorât şi, la dispoziţia „Balaurului" a fost spânzurat de ţeava caloriferului, care trecea pe sub tavan, din celulă în celulă... „Balaurul" vroia în acest mod să-şi ascundă crima.

În anul 1935, Foriş trebuia să se elibereze prin închisoarea Văcăreşti. Dej se afla la închisoarea din Aiud. Fiind bolnav de plămâni, având şi hemoroizi, conducerea închisorii Aiud a dispus trimiterea lui la spitalul din Văcăreşti pentru tratarea bolilor de care suferea.

Aici s-a produs un eveniment pe care numai Dej îl putea concepe şi realiza. El a sosit la Văcăreşti înaintea lui Foriş. Cum a putut el să determine venirea la Bucureşti a reprezentanţilor organizaţiilor de partid din principalele închisori din ţară, care, au sosit la Bucureşti, tot înaintea lui Foriş. Dej stabilise din închisoarea Aiud legături cu grupele de deţinuţi politici comunişti, existente în celelalte închisori, prin intermediul deţinuţilor de drept comun condamnaţi pe viaţă. Aceşti „vieţaşi" puteau călători pe diferite motive personale, forţând directorii închisorilor să le accepte deplasarea. Alte legături s-au făcut prin rudele apropiate ale deţinuţilor politici şi prin oamenii lor de încredere. Motivul pentru care aceşti reprezentanţi ai comuniştilor din principalele închisori au ajuns la Văcăreşti a fost, tot, tratarea diferitelor boli de care sufereau. Aici ei s-au putut constitui într-o conferinţă care a analizat regimul bestial aplicat deţinuţilor politici din Doftana, mai ales după capitularea lui Foriş. S-a constatat înăsprirea regimurilor şi în celelalte închisori.

La această conferinţă a participat şi Foriş care sosise la Văcăreşti, pentru a fi eliberat. În urma discuţiilor s-a apreciat că Foriş capitulase în faţa duşmanului de clasă, ceea ce a dus la înăsprirea metodelor de tratament a

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

torla militanți antifasciști și comuniști, nu n[illegible]ai [illegible] Doft[illegible], ci și în celelalte închisori. Foriș însuși a ac[illegible]otat [illegible]cerile și calificativele enunțate la această „conferință". Ele au fost înscrise într-o rezoluție adoptată în unanimitate, rezoluție trimisă din Văcărești, nu prin Foriș, ci printr-o altă legătură sigură, conducerii P.C.R. insistându-se să se hotărască măsurile organizatorice corespunzătoare împotriva lui Foriș, care cu mâna lui semnase la Doftana declarația de renunțare la convingerile sale politice.

La aceeași „conferință" s-au mai stabilit diferite forme și metode de luptă pentru impunerea unor condiții mai omenești de viață a deținuților comuniști și antifasciști; mobilizarea familiilor și simpatizanților pentru solidaritatea cu lupta din închisori, atragerea și a deținuților de drept comun în această luptă. „Rezoluția" conferinței din Văcărești nu a avut urmarea la care se așteptau cei care au adoptat-o. Din contră, prin dispoziția Kominternului, Foriș a fost numit din nou și înscăunat secretar general al Partidului Comunist din România. Nu se știe dacă acea conducere a P.C.R. a informat Kominternul despre depoziția trădătoare a lui Foriș în Doftana și despre înăsprirea regimului deținuților politici din închisori, datorită lui. După cum s-a văzut, muşamalizarea acestor poziții s-a produs.

La închisoarea Doftana, Dej și-a manifestat în dese rânduri îngrijorarea față de situația în care se afla P.C.R., având ca secretar general un om care renunțase la convingerile sale politice și-și trădase tovarășii care luptau pentru un trai mai bun.

Dej s-a informat despre activitatea organizației de partid, despre conducerea acesteia, despre metodele de luptă folosite, despre relațiile lui cu gardienii de pază și cu șefii de secție în subordinea cărora se aflau aceşti gardieni,

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

despre relațiile cu deținuții de drept comun și, mai ales, despre relațiile cu „viețașii". În conducerea organizației de partid din Doftana erau mulți basarabeni, în frunte cu un inginer agronom, pe nume Burlacenco, originar din Ismail.

Lunile mai și iunie au constituit perioada de informare și acomodare. Hrana era mizerabilă. Dimineața câte o cană cu ceai și un sfert de pâine. La prânz o ciorbă de zarzavat, mai ales de varză, și un calup de 250 de grame de mămăligă. Seara la fel.

După masa de seară, urma controlul de către gardieni a ușilor celulelor. La acest control asista „Balaurul". Toți deținuții trebuiau să se afle cu fața la vizete, să fie văzuți de director. Acesta, făcea efort să se aplece până la vizetă, să privească în ochi pe deținut și să spună „Bună seara", deținutul trebuia să răspundă: „Să trăiți"; dar cum acest răspuns era tot „Bună seara", „Balaurul", la alegere, dădea ordin să se deschidă celula și să înceapă bătaia deținutului cu cozile ciocanelor lungi de un metru.

Se insista, să se spună „Să trăiți"! Cum de obicei deținuții refuzau, erau bătuți până erau lăsați în nesimțire.

Ceilalți deținuți din secția respectivă, strigau: „Nu bate"!

În spirit de solidaritate, toate secțiile strigau: „Nu bate"!

După sosirea grupului în frunte cu Dej, bătăile de seară au crescut ca număr și agresivitate, spre a se da de înțeles că „Balaurul" nu se temea de faima ceferiștilor.

Aveam voie să ieșim la aer curat doar o jumătate de oră pe zi, în fiecare dimineață, după „micul dejun", cu care ocazie deșertam de conținut cutiile de conserve și mai ales străchinile în care ne făceam necesitățile în timpul nopții.

Plimbarea o făceam în curțile secțiilor, înșirați unii după alții, la distanță de un metru, ca să nu putem vorbi

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

între ei. La cinci deținuți era un gardian. Se plimbau în șir, fiind strict interzis să nu se vorbească. Cine încerca să vorbească, a doua zi nu mai avea drept de plimbare (după ce primea câteva lovituri cu patul puștii) prilej de protest al deținuților prezenți. „Nu bate-e-e-e"! Acesta era regimul zilnic.

După două luni, s-a acceptat de către deținuți hotărârea conducerii organizației de partid întregite cu Dej, Chivu Stoica și Alexandru Moghioroș, de a se trece la forme de luptă superioare celor folosite până atunci.

Am renunțat la răspunsul de sfidare a directorului închisorii. La adresarea făcută de el cu „bună seara", am început să răspundem organizat cu „Să trăiți", pentru a determina conducerea închisorii să renunțe și ea la bătăile și atrocitățile comise.

Pentru a atrage atenția opiniei publice asupra luptei noastre, s-a hotărât ca pe lângă strigătele în colectiv pe secții: „Nu înjura"!, „Nu bate"!, atunci când suntem înjurați și bătuți, să se adauge și: „Vrem aer și lumină"!, „Vrem muncă și pâine"!, „Sanitarul să vină"!, „Ne omoară"! ... (atunci când cineva era bolnav și nu i se dădeau îngrijirile medicale cuvenite). S-a hotărât ca aceste strigăte colective să se producă noaptea, după orele 10, când locuitorii din Telega dorm și în liniștea nopții, aveau o rezonanță mărită.

S-a mai hotărât ieșirea la raport în fața „Balaurului" a delegaților de secții, pentru a cere: dreptul la corespondență și la vorbitor; dreptul de a primi colete cu alimente; renunțarea la prezența pazei în timpul plimbărilor zilnice.

S-a trecut la punerea lor în aplicare.

Noaptea au început iar strigătele colective care au durat toată luna iulie 1937. Aceste strigăte de noapte au alarmat cetățenii din Telega și chiar pe cei din Câmpina, căci vuietele lor se auzeau până acolo. S-au prezentat la

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

ându rea închisorii delegații ale cetățenilor, pentru protest şi a cere ameliorarea regimului de viață ...cat ...ților politici. „Balaurul" i-a amenințat că îi ca... mâna Poliției ca simpatizanți comuniști. De asemenea, a respins cererile delegaților care s-au prezentat la raport. Noile atitudini şi metode de luptă ale deținuților politici, în care Dej, cu experiența sa din celelalte închisori şi cu puterea lui de analiză şi de decizie, au avut un rol hotărâtor. Presa democratică a scris mult despre lupta deținuților politici din Doftana. Au avut loc dese mitinguri, adunări sindicale de protest ale muncitorilor şi intelectualilor din principalele orașe ale țării.

Guvernul Tătărescu a fost nevoit să dispună ca Siguranța generală să ia măsuri pentru îmbunătățirea regimului de viață a deținuților politici din Doftana. S-a obținut dreptul la corespondență, la vorbitor cu rudele apropiate, dar numai o dată pe lună. Înregistram primele succese ale luptei noastre.

Pentru a fi la curent cu ştirile zilnice ale politicii interne şi internaționale, Dej a reuşit, prin primul gardian al închisorii, să primească aproape zilnic ziarul „Dimineața" pentru care se plătea 100 de lei exemplarul. S-a stabilit ca un număr de tovarăşi cu scrisul citeț să reproducă ştirile mai importante pe o foiță de țigară, care, înfăşurate în alte foițe, ajungeau la responsabilii culturali pe secții. Aceştia le memorizau şi le transmiteau verbal tuturor deținuților. Organizarea aceasta era extrem de complexă: organizațiile de partid din fiecare secție dispuneau de trei responsabili – unul politic, altul economic şi unul cultural, iar pe ansamblu, fiecare colectiv de conducere avea legătură directă cu Dej.

Alarmat de circulația ştirilor politice în închisoare, „Balaurul" a dispus să fie percheziționate celulele celor ce

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

comu[illegible]că ştirile. Desigur că nu găsea nimic. A[illegible]am şi acti[illegible]te culturală între orele 11-12 (dimineaţa) şi [illegible]-22 (seara). În aceste ore se vorbea despre scriitori, pictori, sculptori, oameni de ştiinţă şi cultură din ţară, din Franţa şi Rusia, se ţineau simpozioane pe teme politice, economice, de geografie şi istorie, se cântau cântece revoluţionare şi populare. Săptămânal, mai ales duminica, se prezentau comentarii despre viaţa politică internă şi internaţională.

O activitate intensă a început să se desfăşoare în domeniul ocrotirii sănătăţii. Dacă erau medicamente venite prin colete de la rude, se ofereau bolnavilor, după nevoi şi gravitate.

Toate aceste activităţi au întărit spiritul de unitate şi solidaritate între deţinuţi, iar moralul tuturor a crescut foarte mult.

Ne aflam pe la începutul lunii august 1937. În ţară, politica de fascizare era în plin progres. Reacţia oamenilor politici creştea în intensitate. Într-o duminică a fost organizată o demonstraţie în faţa închisorii de către mişcarea antifascistă şi comunistă din Bucureşti, Ploieşti, Moreni, Câmpina. Dej şi cei din jurul lui aveau ştiri despre iminenţa acestei acţiuni. S-a stabilit trecerea la o formă mai avansată de luptă, care avea să se combine cu demonstraţia muncitorească din faţa Doftanei.

În jurul orei 10 dimineaţa, în faţa închisorii se aflau deja peste 1000 de manifestanţi.

Din partea conducerii noastre politice, avându-l în frunte pe Dej, a venit cuvântul de ordine la organizatorii politici pe secţii: toţi deţinuţii să înceapă a striga în colectiv:

- Vrem aer şi lumină! Vrem muncă şi pâine!

După fiecare strigare, cu scândurile de la pat să se lovească în uşile celulelor.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

ftana întreagă devenise un infern.

ai târziu, când am obținut regim politic în D na, ...denii de pază ne-au spus că nu vor uita în viața lor această zi de iad, pe care au trăit-o în Doftana. Mulți dintre ei, fiind în corpul de gardă, şi-au înfăşurat capetele în pături, să nu mai audă zgomotul asurzitor venit din interiorul Doftanei. Cei care se aflau în incinta închisorii, s-au închis de bună voie în celulele de rezervă, nemaiputând suporta bătăile cu scândurile, în uşile celulelor şi strigătele colective.

Această zi de luptă pe viață şi moarte, în celulele Doftanei, nu am uitat-o şi nu o voi uita vreodată! A fost o zi de înălțătoare unitate, solidaritate şi fraternitate a deținuților politici, cu demonstrația muncitorească, din fața „monstruoasei Doftane".

Presa democratică de atunci, mai ales „Dimineața" şi „Adevărul", au comentat zile la rând cele petrecute în Doftana şi la porțile ei.

Acest eveniment s-a soldat şi cu unele îmbunătățiri ale vieții noastre de închisoare. Plimbările zilnice s-au dublat ca timp – o oră de dimineață şi o oră după-amiaza, fără a fi însoțiți de gardieni. Am primit de la bucătăria închisorii mâncare cu carne de două ori pe săptămână. Am putut face baie o dată pe săptămână. Iar cei cu ani mulți de condamnare şi bolnavi au fost scoşi din celulele întunecoase şi mutați în secțiile cu lumină naturală. Printre aceştia era şi Gheorghiu-Dej care suferea de plămâni.

Multe din aceste succese ale luptei noastre n-au durat însă mai mult de o lună. „Balaurul" a dispus interzicerea corespondenței şi a vorbitorului, până la noi ordine. S-a interzis de asemenea activitatea sportivă în timpul plimbărilor. Au început din nou protestele. Am cerut să fie

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

primit delegaţiile noastre pe secţii, la „Balaur", pe ru cere revină asupra dispoziţiilor date recent.

„Balaurul" nu a vrut să primească delegaţiile noastre. Astfel atmosfera în Doftana a început din nou să fiarbă!

Dej a reuşit – numai el ştie cum – să i se aprobe să plece la închisoarea Văcăreşti spre a-şi trata boala de plămâni. Înainte de plecarea sa, am stabilit ca a doua zi după plecare să declarăm greva foamei. S-a hotărât ca această grevă a foamei să dureze două zile. „Balaurul" trebuia să înţeleagă însă că va dura până la redarea drepturilor noastre răpite de el.

Asta s-a întâmplat pe la începutul lunii septembrie 1937. La servirea ceaiului de dimineaţă şi a chirpicilor de mămăligă ce-l însoţeau, au început strigătele în cor pe secţii:

- Nu primim mâncare! Am declarat greva foamei! Cerem ieşirea la raport! Vrem aer şi lumină! Vrem muncă şi pâine!

Intrarea noastră în greva foamei a fost neaşteptată. „Balaurul" luat prin surprindere (asta era tactica lui Dej!), şi-a chemat repede adjunctul („mairnuţa zbârcită" – cum îi ziceam noi) şi pe gardianul şef (cel ce-i aducea lui Dej ziarul „Dimineaţa") şi împreună cu şefii de pază şi din secţii, a trecut la acţiunea de spargere a grevei, prin discuţii şi promisiuni speciale făcute fiecărui grevist. Încercarea a eşuat. Solidaritatea noastră a învins. Masa de prânz a fost refuzată. La fel şi cea de seara şi cele de-a doua zi. Abia a treia zi – din nou spre surprinderea „Balaurului" şi a întregii conduceri a închisorii, am reluat cu toţi în mod solidar, primirea hranei care ni se acorda. Două zile de greva foamei a constituit un avertisment pentru „Balaur" resimţit în opinia publică, insistând pentru acordarea unui regim politic. mai omenos, în Doftana.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Despre cele ce s-au petrecut cu Gheorghiu-Dej la închisoarea Văcăreşti am aflat destul de repede.

Ajuns acolo, el a acţionat imediat pentru a se cunoaşte de către liderii sindicali de la Griviţa că se află internat în spitalul închisorii Văcăreşti şi că deţinuţii politici din Doftana vor intra în greva foamei, pentru obţinerea unui regim politic în această închisoare. În după-amiaza zilei în care noi la Doftana declanşasem greva foamei, care coincidea cu prima zi a lui Dej la Văcăreşti, muncitorii de la Atelierele C.F.R. Griviţa, de la Vulcan şi alte întreprinderi, s-au adunat în faţa închisorii Văcăreşti. La insistenţele lor, directorul închisorii a admis să-l scoată din Văcăreşti pe Dej, să se convingă cei de afară că Dej este viu. Într-adevăr, Dej a ieşit pe poarta închisorii flancat de şase gardieni: 2 în dreapta, 2 în stânga şi doi în spate. În uralele celor prezenţi, s-a strigat:

- Vrem amnistie politică şi regim politic în Doftana!

Dej a mulţumit pentru solidaritatea muncitorilor cu lupta deţinuţilor politici din Doftana, apoi a prezentat situaţia luptei lor, refuzul „Balaurului" de a le mai acorda drepturile obţinute în urma acţiunilor muncitoreşti din faţa închisorii, hotărârea luată de a intra în greva foamei. *„În numele celor ce suferă la Doftana* – a spus Dej în încheiere, *vă cer ca muncitorimea Capitalei şi din alte centre ale ţării să continue lupta pentru* ***regim politic****, la Doftana şi pentru amnistie politică generală".*

Presa democratică a avut din nou pâine caldă. A fost apreciat gestul omenesc al directorului închisorii Văcăreşti de a-l scoate pentru câteva minute pe Dej din închisoare pentru a putea fi văzut şi a se discuta cu el.

După întâlnirea muncitorilor bucureşteni cu Dej, acesta a fost condus în camera sa din închisoare. Avea lanţuri numai la picioare. Vecinii lui de cameră erau câţiva

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Viețaș, care s-au angajat să-l apere, cât timp se va afla în spitalul închisorii. Tocmai când i s-a adus masa de seară, către Dej au intrat doi legionari din grupa celor ce în aceeași închisoare, îl ciopârțiseră pe Stelescu, căpetenie de frunte a Gărzii de Fier, intrat în dizgrația lui Zelea Codreanu. Aceștia au încercat să-i înfigă lui Dej în gât furculițele pe care le aveau pregătite în acest scop. Dej s-a apărat cum a putut, a strigat, s-a produs zgomot. Acesta a fost auzit de „vieţaşii" de alături care venind la fața locului şi constatând pericolul în care se afla Dej, i-au sărit în apărare, bătându-i zdravăn şi aruncându-i afară din cameră.

„Vieţaşii" au cerut să vină imediat doctorul închisorii şi să constate încercarea de asasinat a lui Dej. Directorul închisorii a luat măsuri, iar Gheorghiu-Dej n-a mai vrut cu nici un chip să rămână acolo. El a cerut să fie trimis înapoi la Doftana, preferând să moară acolo luptând, decât să devină victima reacțiunii legionare.

Gheorghiu-Dej a ajuns din nou la Doftana, însoțit de aceiași „vieţaşi", salvatorii vieții sale. Aici l-a întâmpinat „Balaurul" şi câinele lup.

„Balaurul" – Ce-ați dori să mai fac eu?...

Dej – În primul rând, să se asigure corespondența fără nici o oprelişte, iar vorbitorul să aibă loc în aceleaşi condiții ca şi corespondența.

În al doilea rând, să se asigure primirea de colete cu alimente, medicamente şi îmbrăcăminte, fără dijmuirea lor.

În al treilea rând, să fim liberi trei ore dimineața şi trei ore după masă, să putem sta la aer curat.

În al patrulea rând, să ni se asigure dreptul la muncă. Se pot înființa ateliere de lemnărie, cizmărie, pielărie etc.

În al cincilea rând să funcționeze dispensarul. Să fie accesibilă consultarea tuturor deținuților de către medici de specialitate aduşi de la spitalul din Câmpina.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

În al şaselea rând, să se confecţioneze căldări din tablă galvanizată în care să se facă necesităţile în timpul nopţii.

În al şaptelea rând, să primiţi lunar în audienţă, delegaţia deţinuţilor politici pentru a discuta cu dumneavoastră problemele vieţii noastre în Doftana.

„Balaurul" – Am ascultat cu atenţie cerinţele prezentate. Mă voi gândi ce pot face...

Aşa s-a terminat convorbirea între Gheorghiu-Dej şi „Balaur".

S-au prezentat doar argumente convingătoare despre dreptul deţinuţilor politici la viaţă, demnitate, muncă şi libertatea de a respira aer curat în cursul zilei.

Dej a fost condus în celula sa din Secţia „C" – luminoasă, etaj trei şi ultimul.

Această convorbire a încununat lupta noastră de până atunci. Vestea revenirii lui Dej a fost transmisă în toate secţiile închisorii şi s-a manifestat bucuria tuturor. După o zi, ni s-a comunicat conţinutul discuţiilor avute cu „Balaurul", subliniindu-se cele şapte revendicări prezentate.

Tensiunea în închisoare a început să se amelioreze. S-a anunţat că se va asigura corespondenţa de două ori pe lună, vorbitor lunar şi primirea de colete de la rude, de asemenea lunar. Plimbările în curte s-au stabilit la două ore dimineaţa şi două ore după-masă.

De asemenea, am fost anunţaţi că dispensarul va funcţiona şi cu prezenţa unor doctori de specialitate din Câmpina, pentru consultul celor mai gravi bolnavi dintre noi.

După cum se vede, datorită luptei noastre unite şi a tacticii lui Gheorghiu-Dej în această luptă, „Balaurul" a fost nevoit să mai cedeze. Ne-au ajutat mult şi acţiunile

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

ndic e şi muncitoreşti din afara închisorii, pr um şi cam iile de susţinere din partea presei democratice.

În această stare de acalmie, de armistiţiu relativ, prin intermediul primului gardian, am obţinut un aparat de radio fără carcasă, renunţându-se astfel la ţigaretele de ştiri. Acest aparat a fost instalat în celula lui Emil Bodnăraş.

Starea de lucruri amintită mai sus a durat până la începutul anului 1938.

Situaţia politică din ţară se agrava. Fascizarea internă înainta îngrijorător.

Relaţiile României cu vecinii de la răsărit nu erau pe măsura activităţii desfăşurate de N. Titulescu, ministrul nostru de Externe.

Tratatul de neagresiune, definitivat de el împreună cu Maxim Litvinov(ministru al afacerilor externe al URSS), tratat în care se prevedea integritatea graniţelor ţării, era tergiversat. de reacţiunea românească, în frunte cu Carol al II-lea.

În această situaţie, noi în Doftana, am continuat lupta pentru obţinerea unui regim politic mai bun. S-a creat o anumită situaţie favorabilă în acest sens. Apropierea faţă de U.R.S.S. dusă de către ministrul nostru de Externe, a permis intervenţia la Liga Naţiunilor, a lui Litvinov în favoarea ameliorării condiţiilor de viaţă în închisori ale deţinuţilor politici români.

În ianuarie 1938, la conducerea ţării s-a instalat un nou guvern în frunte cu poetul Octavian Goga. Acesta a dispus să se renunţe la tratamentul inuman din închisori, şi în special din Doftana.

Era un act de mare curaj. S-a hotărât trimiterea unui memoriu către Goga în care, pe lângă mulţumirile de rigoare, se arăta situaţia din închisoare şi se stipula îndepărtarea din funcţia de director a lui Săvinescu, zis

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Balaurul" şi înlocuirea lui cu o persoană care să [illegible] întâi C.M. Memoriul semnat de către Dej împreună [illegible] număr apreciabil de tovarăşi, în numele tuturor deţinuţilor politici din Doftana, a fost înmânat direct lui Goga, prin intermediul lui Mihai Ralea. Acest fapt l-a explicat Ralea după 1944.

„Balaurul" a fost înlocuit cu directorul închisorii Galata din Iaşi, „întâmplător", o cunoştinţă mai veche a lui Dej.

Am aflat şi eu întâmplător că după război „Balaurul" se ascunsese bine, devenise „preşedinte A.R.L.U.S" pe undeva prin Ardeal. A fost depistat şi arestat. Ce s-a întâmplat cu el, nu ştiu, n-aveam timp nici eu, nici Dej, să ne ocupăm cu asemenea probleme ...

Prima problemă care s-a discutat cu noul director, de către Dej, a fost organizarea de ateliere în care să lucreze deţinuţii politici, sub conducerea unor oameni aleşi de ei. A fost desemnat Emil Bodnăraş ca reprezentant al nostru pe lângă director, să se ocupe de comercializarea produselor acestor ateliere.

În lunile februarie şi martie 1938 s-au înfiinţat primele ateliere la Doftana: *atelierul de tâmplărie*, în care se produceau cutii de şah, cu figuri sculptate, cutii de table, rame pentru fotografii, de asemenea sculptate; *atelierul de cizmărie* pentru reparaţii şi încălţăminte de comandă; *atelierul de pietrărie*, în care se produceau călimări de birou, pudriere, vaze etc.; *atelierul de tinichigerie*, pentru orice fel de comenzi.

Prima comandă la acest din urmă atelier a fost confecţionarea din tablă a găleţilor pentru necesităţile de noapte, aruncându-se treptat oalele, străchinile şi cutiile de conserve mizerabile, care erau folosite până la cucerirea regimului politic în Doftana.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

eilalți deținuți care nu erau cuprinși să lu[illegible] în ate[illegible] mergeau la grădinile de zarzavat ale închiso[illegible] Pe lângă rațiile zilnice acordate de către administrație, ani introdus și alimente procurate din vânzarea obiectelor confecționate în ateliere.

Activitatea cultural-politică se făcea duminica. La atelierul de tâmplărie s-au confecționat 3 chitare, 3 mandoline și 3 viori care au și fost întrebuințate de un grup de instrumentiști în frunte cu studentul din Cernăuți, Salamander, care a murit sub dărâmăturile Doftanei, datorită cutremurului năprasnic din noiembrie 1940. S-a organizat și o bibliotecă, înzestrată cu cărți de literatură, istorie, economie politică etc.

După cum se vede, am început să trăim ca oamenii. Lupta noastră nu fusese zadarnică.

Eu lucram la atelierul de pietrărie. Îmi plăcea să modelez din piatră de alabastru călimări pentru birou cu două locuri pentru cerneală. Între cele două locuri pentru cerneală, montam o figurină din aceeași piatră.

De mic, fiind fiu de țărani, am iubit mult câinii. Și ei m-au iubit pe mine. Ce animal credincios e câinele!

Într-o seară, la terminarea lucrului, intră în atelier un tovarăș pe nume Peci, și îmi înaintează ziarul „Scânteia", ilegal.

Nu am observat că în atelier rămăsese un tovarăș pe nume Sevcenco. Acesta lucra la strung, vaze și pudriere. Fusese condamnat pentru spionaj în favoarea U.R.S.S. Acum făcea curățenie în jurul strungului. Credeam că este om de încredere.

Am primit „Scânteia" bine împăturită și am băgat-o la piele. M-am înfășurat bine peste pantaloni, cu brâu de lână țesută de mama. Am coborât, având și o sticlă de 1 litru de gaz pentru lampa din celulă. Celula mea era la secția

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

...ntunea casă „G” – față. Toți care locuiam în ...ctiile ...ntru ...oase intram spre ele printr-un singur loc. Erau ...ri în formă de unghi drept. În spatele scării care mergea în sus, era un hol în care se făcea percheziția sumară, superficială, de către gardieni. Îmi vine și mie rândul, după ce sunt pipăit cu mâinile de la umeri până la glezne, gardianul îmi spune să dezbrac zeghea. Mi-am dat seama că e ceva suspect. Erau de față și doi civili necunoscuți, care asistau la percheziție.

După ce mă eliberez de haină, gardianul îmi spune să desfac brâul. Am înțeles că se caută „Scânteia”. Cât mi-am desfăcut brâul, căci era destul de lung, am subțiat abdomenul și simțeam că „Scânteia” curgea dinspre burtă spre piciorul drept, care era gol sub pantaloni, neavând izmene. Când am terminat deșiratul brâului, „Scânteia” ajunsese la glezna piciorului drept. Într-o zecime de secundă m-am aplecat, am luat ziarul și spărgând în același timp sticla cu gaz, am întins-o pe treptele scării în sus. Acolo era un tovarăș din Oradea pe nume Deme (după 23 august a lucrat ca director general la Direcția presei și tipăriturilor) căruia îi înmânez „Scânteia” și îi spun: „Fugi și distruge-o”! El, de emoție, fâstâcit, a scăpat din mână corpul delict, pe care îl doreau mai ales cei doi civili necunoscuți de noi până atunci.

Între timp vine un gardian și îmi vâră pe vizetă zeghea și brâul. I-am mulțumit gardianului și l-am întrebat ce se va întâmpla. Mi-a răspuns:

- Deocamdată e liniște.

N-am dormit toată noaptea. A doua zi ni se servește ceaiul la celulă, de către deținuții de drept comun. Am aflat că nu a ieșit nimeni la lucru. Toți deținuții politici sunt în celule și sunt foarte îngrijorați. Ce va urma ...

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

n tras concluzia că din cauza lipsei m[illegible]e
pre[illegible]ie şi a lui Peci, ziarul ilegal se află acum în [illegible]na
Siguranţei, ai cărei agenţi erau cei doi civili necunoscuţi d[illegible]
timpul percheziţiei. Era căutat motivul pentru a ni se ridica din nou regimul politic cucerit cu atâtea sacrificii. Eram topit. Tremuram tot. Hotărâsem să mă spânzur, socotind că moartea mea va însemna revenirea la regimul politic abia câştigat. Am făcut un laţ la un capăt al brâului. Restul l-am încolăcit de ţeava de calorifer care traversa pe sub tavanul celulei. Tot încercând dacă lanţul va răspunde scopului urmărit, aud că se deschide vizeta şi un „vieţaş" pe care îl cunoşteam, mi-a spus: - „Atenţie"! şi mi-a întins o ţigară mare, asemănătoare celor în care se aflau ştirile.

Desfac ţigara. Încep să citesc foiţele. Era o scrisoare de la Gheorghiu-Dej. Mi-a rămas întipărit în minte totul:

„Dragă Ghiţă,

Dacă nu ai jucat teatru vreodată, va trebui să joci acum. Teatru jucat cu profesionalism şi dăruire. De succesul rolului pe care îl vei juca depinde salvarea regimului politic câştigat. De azi începe ancheta ta. Ancheta va fi exercitată de 7 ofiţeri superiori veniţi de la Braşov. La anchetă va participa şi directorul închisorii. Această anchetă vrea să afle de la tine de unde ai primit „Scânteia", pe ce cale a pătruns în mâinile tale. Astăzi şi mâine nu recunoşti nimic. A treia zi recunoşti că „Scânteia" s-a găsit la tine şi că ai primit-o de la cineva al cărui nume nu vrei să-l divulgi. Se vor face presiuni asupra ta, vor debita multe ameninţări. Tu rezişti. Nu poţi să demaşti pe bunul tău prieten, care îţi predă ştiri politice şi îţi aduce „Scânteia" ... A patra zi recunoşti persoana. Această persoană va fi locotenentul Năstase, din grupul colonelului Petruc, care a încercat un complot împotriva regelui Carol al II-lea. Vorbeşti despre relaţiile de mare

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

încrederea avute în locotenentul Năstase, care a lucrat și el [illegible] timp la atelierul de pietrărie. Îmi descria situația familiei sale; că soția sa a divorțat de el și că suferă foarte tare, fiindcă a iubit-o la nebunie.

Ofițerii superiori nu te vor crede, te vor confrunta cu Năstase. Acesta desigur nu va recunoaște. Va fi obraznic cu tine. Tu faci apel la conștiința lui de adevărat prieten că de la el primeai „Scânteia" și știri politice interne și externe pe care le transmiteai deținuților politici. Ofițerii superiori îl vor crede pe locotenent, nu pe tine. Tu insiști asupra prieteniei cu Năstase și te miri de ce se cramponează și nu recunoaște că ai primit „Scânteia" de la el.

Temperatura atmosferei se va ridica și mai mult. Amenințările vor fi și mai vehemente. Este posibil ca locotenentul, în disperarea lui, să te și lovească. Tu ai să dai însă ultima lovitură, de grație. Te adresezi celor de față, și îi rogi ca Năstase să se descalțe de bocanci (are bocanci de alpinist, cu tălpi groase și tocuri de asemenea, confecționate la atelierul nostru de cizmărie!). Insiști să se desfacă tocul de la bocancul drept, unde vor găsi un aparat de emisie-recepție. Se va face această operațiune și se va constata că tu ai avut dreptate. Am încredere în voința ta. Am încredere că vom învinge"...

Așa se încheia scrisoarea lui Dej. O primisem după servirea ceaiului de dimineață. Am citit-o pe nerăsuflate de mai multe ori. La început nu-mi venea să cred. Apoi am început să-mi revin. Eu, care vroiam să mă spânzur mi-am recăpătat încrederea în forțele proprii. Încet, încet am devenit un om normal. Mi-am memorat bine ce aveam de făcut. Trebuia să joc teatru într-un joc politic foarte complex și de mare răspundere.

Pe la orele 11, în aceeași zi, se prezintă primul gardian. Îmi deschide celula și îmi ordonă să îl urmez. Mă

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Execu[illegible] Trec prin fața vizetelor. Văd asupra mea în[illegible]epți de priviri de ură și desconsiderare. Când am trecut pr[illegible]ața [illegible]ului lui Alexandru Drăghici, aud:

- Trădătorule!

Era o puternică lovitură pentru mine. Mi-am zis în gând: „asta e lupta"! Trebuie să-ți faci datoria, suportând orice sacrificii. Eram tânăr, mă apropiam de împlinirea vârstei de 25 de ani...

Primul gardian m-a dus în biroul directorului închisorii unde, într-adevăr se aflau cei șapte ofițeri superiori, în frunte cu un general. Privirile lor erau îndreptate asupra mea. Generalul și directorul se aflau în picioare în fața biroului. Cu o privire rece, cu o înfățișare hidoasă și o voce de bas, generalul mă întreabă:

- Cum te cheamă?

- Gheorghe Apostol, răspund.

- Câtă condamnare ai?

- Trei ani și șase luni.

- Ești comunist?

- Da!

- La percheziția de ieri seară s-a găsit asupra ta, ziarul „Scânteia", fițuică a Partidului Comunist.

- Nu s-a găsit asupra mea nici o fițuică. A fost o provocare.

- Cum provocare?

- Da domnilor, provocare. Fițuica despre care vorbiți nu s-a găsit la mine în timpul percheziției...

Abia a treia zi, după cum fusese consemnul cu Dej, am recunoscut că, într-adevăr, am primit fițuica respectivă, de la un bun prieten, al cărui nume nu-l pot dezvălui.

Au început presiunile pentru a spune numele celui de la care am primit „fițuica". Eu că nu, că am probleme de

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

conştiinţă, că ar fi o trădare. Îi întreb ce-ar face ei în locul c., etc.

Directorul închisorii a luat-o mai pe ocolite: că el a acționat și a obținut condiții mai bune de viață pentru deținuți, iar noi, în schimb, nu ne respectăm angajamentul de a nu face fapte ilegale, ş.a. Eu am spus că mă mai gândesc, că îmi vine greu... Aşa că am ajuns până în a patra zi de anchetă. Când mă întorceam sau plecam din celulă, mă îmbărbătau pumnii strânşi, scoşi prin vizetă ai colegilor mei de închisoare. Excepție a făcut și de data aceasta Drăghici, care mă privea amenințător, parcă ar fi făcut parte dintre anchetatori.

Când a patra zi am spus că m-am gândit toată noaptea şi că sunt gata să fac mărturisiri asupra persoanei care mi-a dat „fițuica", toți anchetatorii erau cu ochii pe mine: în sfârşit vor afla legătura Partidului Comunist cu deținuții din Doftana! După multe codeli şi simulate procese de conştiință, am pronunțat numele locotenentului Năstase. Mare uluială în rândul anchetatorilor.

- Domnule general, v-am spus adevărul adevărat. Am gândit o noapte întreagă dacă trebuie sau nu să divulg numele unui bun prieten. Cu riscul că vom deveni duşmani pe viață, am luat această hotărâre.

Toți anchetatorii erau în picioare, inclusiv directorul. Am fost scos într-o altă cameră. S-a produs o pauză. Când am fost readus la anchetă, acolo se afla şi locotenentul Năstase.

- Banditule, comunistule! Tu eşti prietenul meu de încredere? urla acesta îndreptându-se cu pumnii strânşi către mine.

- Dragul meu prieten, îi răspund eu calm, nu uita că eu am făcut box şi cred că aici nu e locul pentru un meci de box...

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

sfârşit, după ce a fost calmat de anchet[illegible] a [illegible]şirul „dezvăluirilor" de la pietrărie, unde noi fu[illegible]am colegi de lucru şi unde el îmi vorbise despre divorţul lui de soţie şi altele, şi că îmi făcuse rost şi de „fiţuică".

Uluirea cea mare a tuturor a intervenit când le-am spus că dacă nu mă cred să constate ei singuri prezenţa unui mic aparat de emisie şi recepţie în tocul bocancului drept al ofiţerului.

Când s-a făcut constatarea de faţă cu mine, ofiţerul a leşinat. iar generalul a dispus încheierea anchetei.

Eu am fost condus la secţia „H" a Doftanei, secţie vestită prin celulele ei îngrozitor de întunecoase. Am fost ţinut acolo două săptămâni complet izolat, numai cu un sfert de pâine şi un litru de apă pe zi. Aceeaşi pedeapsă a primit-o şi „bunul prieten" Năstase, pe care ai noştri îl descoperiseră că era şeful agenţilor secreţi introduşi de Siguranţă printre noi. După ce i s-a jucat această cacealma, a trebuit să fie înlocuit, evident.

După această întâmplare, în care, după cum se vede, cu spiritul său inventiv, experimentat, Gheorghiu-Dej m-a ajutat mult într-o situaţie disperată, viaţa în Doftana a reintrat în „normal": atelierele lucrau din plin, aveam voie să ne desfăşurăm munca şi la grădinile de zarzavaturi. Venise primăvara. Noi cu toţii trecusem printr-o grea încercare, iar Dej se dovedise un om cu înalte calităţi umane.

Dej mi-a comunicat că în legătură cu ce mi s-a întâmplat mie privind „căderea" „Scânteii" se va face o anchetă de partid amănunţită şi mi se vor comunica rezultatele.

Ancheta a făcut-o Bodnăraş timp de o săptămână. A fost identificat trădătorul în persoana lui Sevcenco, condamnat pentru activităţi de spionaj în favoarea U.R.S.S.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Eu am fost suspendat din organizația de partid timp de 6 luni pentru lipsă de „vigilență". Cazul era „specia[illegible]" și trebuie asigurată cea mai deplină conspirativitate. După trei luni mi s-a adus la cunoștință că sancțiunea mea este suspendată, putându-mi relua activitatea în organizația de partid.

Se apropia ziua de 1 mai 1938. Directorul închisorii a aprobat programul prezentat de noi pentru sărbătorirea Zilei Internaționale a Muncii.

Programul cuprindea cântece şi poezii. Cântecele erau acompaniate de instrumentişti. Eu pregătisem şi am recitat *Scrisoarea a III-a* de M. Eminescu. La manifestare a luat parte şi directorul închisorii cu familia, un mare număr de gardieni de pază şi deținuți de drept comun. Spectacolul s-a bucurat de mare succes. Directorul i-a mulțumit lui Dej pentru invitație. Bucătarii ne-au pregătit o mare surpriză: mititei la grătar pentru „artişti" şi pâine caldă.

Erau semne evidente că în viața închisorii se produseseră schimbări „democratice". Atelierele noastre lucrau din plin. Debuşeul de desfacere a produselor noastre era asigurat în centre muncitoreşti şi democratice. Biblioteca închisorii s-a îmbogățit cu cărți din toate domeniile. Se citea foarte mult în timpul liber, vedeam în curtea secțiilor oameni citind. S-a organizat o echipă de teatru, un mare cor bărbătesc şi o echipă de instrumentişti. În fiecare lună aveau loc spectacole pe o scenă improvizată în curtea uneia dintre secțiile luminoase ale închisorii.

Se țineau cursuri de economie politică. Se prezentau referate despre problemele politice, economice şi sociale ale societății româneşti, precum şi despre viața politică internațională.

Se învățau limbi străine, în special limba franceză.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

oftana devenise un fel de „universitate", [illegible] diplome, dar oferea cunoştinţe multiple în [illegible] domeniile.

Înainte de eliberare cu o lună, fiecare deţinut făcea o pregătire specială pe probleme politice interne şi de comportare în societate şi în întreprinderile sau instituţiile în care urmau să lucreze.

Gheorghe Gheorghiu-Dej îşi făcea timp şi avea răbdare să ducă o conversaţie liberă şi prietenească cu fiecare deţinut ce părăsea Doftana. Se interesa de viaţa personală şi familială a fiecăruia, de situaţia materială şi de localitatea unde se va stabili, de activitatea pe care voia s-o desfăşoare. Se implica, dacă avea acolo ceva cunoştinţe şi relaţii, dădea sfaturi prieteneşti. Ajunsese la mare cinste şi onoare ultima conversaţie ce avea loc cu Gheorghiu-Dej. Toţi deţinuţii politici recunoşteau în persoana lui contribuţia deosebită adusă obţinerii prin luptă unită a regimului politic în Doftana şi apoi consolidarea acestui regim.

La mijlocul lunii iunie 1940, luna eliberării mele din Doftana în care am trăit, am luptat, am suferit şi m-am format ca om politic, am avut mai multe discuţii cu Dej pe probleme politice, de partid şi sindicale, şi în final de familie, despre fiicele sale Tanţi şi Lica şi despre socrii săi.

A insistat să nu uit nici un moment că secretarul general de pe atunci al P.C.R. (□tefan Foriş) este un trădător, agreat de Komintern. Pe cât posibil să evit legătura oficială cu partidul. Să acţionez pentru a mă încadra în muncă la Atelierele C.F.R. din Galaţi sau la altă întreprindere mare din acel oraş, să fac muncă politică în deplină conspirativitate, pentru a nu risca să fiu trădat. Să-i scriu prin socrii lui despre ce cred eu că îl poate interesa în mod deosebit.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

-am îmbrățișat și ne-am urat unul altuia sănă[illegible] și

El, pe frontul Doftanei, și eu în larga închisoare a României burghezo-moșierești.

În primele zile după eliberarea din închisoarea Doftana am făcut o vizită socrilor lui. La început erau foarte rezervați – scumpi la vorbă. Mă bănuiau că sunt un agent informator al Siguranței. Povestindu-le multe amănunte despre viața și lupta lui Dej în Doftana, despre faptul că și eu sunt gălățean, că am lucrat în Atelierele C.F.R. unde lucrase și ginerele lor, au căpătat încredere în mine. M-au îmbrățișat și au început să plângă. După câteva momente s-au liniștit. I-am rugat dacă pot să văd fetele pe care le iubește foarte mult. Dej m-a rugat ca în afară de urările sale de sănătate și de bine pentru dumneavoastră să văd și fetele lui și să le spun din partea lui că nu s-a dezis de ele, să le sărut din partea lui și să le prezint dorința ca ele să fie cuminți, să asculte de sfaturile bunicilor și să se țină serios de învățătură.

Bunicii fetelor au fost foarte impresionați. Bunica a ieșit din camera în care am fost primit și s-a întors cu fetele.

Bunicul, un om foarte manierat, m-a recomandat ca bun prieten al tatălui lor care am trăit alături de el în Doftana, că m-am eliberat și că la despărțire m-a rugat în primul rând să le sărut și să le strâng în brațe ca și când ar fi fost tatăl lor prezent.

Fetițele au început să plângă. Le-am îmbrățișat pe amândouă, le-am sărutat pe obraji și lacrimile lor se împreunau cu ale mele. Momente emoționante. Mă gândeam în același timp că am îndeplinit rugămințile sale. Cuvintele lui la despărțirea din Doftana au fost:

- Să nu uiți de fetele mele!

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

tă că nu am uitat. Am stabilit cu socrii lui D[illegible] ne
v[illegible] întâlni lunar.

Acest lucru însă nu s-a produs. După trei săptămâni de „libertate" am fost arestați circa 100 de muncitori și intelectuali din oraș și trimiși în lagărul de la Miercurea Ciuc.

Toate acțiunile mele ulterioare în lupta politică i-au dat dreptate lui Dej. Din închisoarea Doftana am ajuns în închisoarea Galați și apoi am fost luat în primire de Siguranță. Șeful acesteia, pe nume Timoianu, m-a primit foarte amabil. Ne cunoșteam foarte bine. Era cunoscut drept călăul comuniștilor și antifasciștilor gălățeni. Acum m-a avertizat – tot amabil – să nu reiau activitățile subversive și să mă prezint la el săptămânal.

Am reintrat în viața de familie și a societății gălățene. Am încercat să reintru în muncă la Atelierele C.F.R., unde lucrasem din 1927 până în 1936, când am fost arestat, judecat și condamnat la trei ani și șase luni închisoare. Am fost refuzat. Am vrut să lucrez în port. Nu a fost posibil. Am reușit să mă angajez la șantierele navale.

După cum mă înțelesesem cu Dej la părăsirea de către mine a Doftanei, eu trebuia să reintru cu orice preț în viața politică. Cu siguranță că dacă nu-l întâlneam pe Gheorghiu-Dej viața mea ar fi fost cu totul alta. El m-a influențat profund în toate momentele hotărâtoare ale vieții mele. El m-a învățat prin exemplul personal să fiu consecvent și stăruitor în tot ce fac, să învinge cu orice preț toate greutățile care îmi ieșeau în cale. Și ele au ieșit cu duiumul toată viața ca și acum după așazis-a "revoluție".

Mai întâi trebuie să precizez că am reintrat în activitatea politică pe fondul raptului de către U.R.S.S. a Basarabiei, Bucovinei de Nord și ținutului Herței. Aceasta a constituit pentru noi o mare zguduire morală și totodată o

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

năspr[illegible] a regimului de teroare. Legătura cu instr[illegible]tul [illegible] regionala „Dunărea de Jos" cu sediul la Galați a[illegible]t foarte greu de stabilit, iar solicitarea mea către Comitetul Central de a intra în activitatea ilegală nu mi-a fost aprobată.

În aceste condiții eram expus unor foarte mari pericole, mi-au confirmat-o chiar evenimentele la care am fost obligat să particip. Astfel, chiar în gara Galați s-a produs un masacru. Un tren cu cetățeni care doreau să meargă la Reni a fost atacat de poliție şi jandarmi. Au fost împuşcați mai mulți comunişti. Se introduseseră razii militare pe toate străzile Galațiului.

În această situație am cerut din nou să intru în ilegalitate. Mi s-a răspuns din nou şi categoric: „Nu"! Mi s-a spus că am fost însărcinat să mobilizez muncitorimea gălățeană să întâmpine cu flori „glorioasa armată roşie" care, „eliberând Basarabia", nu se va opri la Reni, ci va intra şi în oraşul Galați, de unde se va declanşa lupta pentru „eliberarea întregii Românii". Am socotit asta ca o provocare. Mi s-a răspuns că nu este nici o provocare, ci chiar punctul de vedere al conducerii partidului.

- Vă dați seama în ce situație mă aflam!?

Urmarea: în ziua de 2 iulie 1940 am fost arestat împreună cu 100 de muncitori şi intelectuali gălățeni, bănuiți drept „comunişti". Cu toții am fost trimişi în lagărul de la Miercurea Ciuc. Acolo am aflat că s-au dat „indicații" din partea conducerii partidului să plece în U.R.S.S. toți cei ce doresc să ajungă în „patria proletariatului internațional". Dispoziția venea chiar de la Foriş şi confirma opinia lui Dej despre el. Ea se va corobora şi cu „dispoziția" ca această plecare să fie favorizată mai ales pentru membrii de partid care aveau rude peste Prut. Aceasta a dus la decapitarea

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

întregi conducere a regionalei Dunărea de Jos a P.C.R., lăsat totul baltă şi a fugit în U.R.S.S.

Lupta pe care am dus-o noi, „băştinaşii" din P.C.R. după război pentru eliberarea de sub tutela Moscovei, îşi are rădăcinile în evenimentele din 1940. Tocmai noi am fost aceia care, datorită dispoziţiilor false, trădătoare ale lui Foriş, am căzut pradă Siguranţei şi am suferit rigorile înăspririi regimului de teroare anticomunistă care s-a instaurat în ţară atunci. Lagărele, în care fuseseră duşi până atunci legionarii, au fost eliberate şi umplute cu noi. Chiar şi oamenii de rând care ne simpatizaseră până atunci, acum ne priveau cu suspiciune şi ură. Or, această imagine trebuia schimbată. Dar ea nu putea fi schimbată fără schimbări clare şi profunde chiar în interiorul P.C.R. Am început să ne convingem tot mai mult că trebuie să începem chiar cu conducerea partidului, curăţindu-ne treptat de aripa ei antinaţională şi trădătoare. Un rol dintre cele mai hotărâtoare în această privinţă şi cu o influenţă deosebită asupra mea l-a avut Dej. El îmi atrăsese încă de mult timp atenţia asupra comportării ciudate, paradoxale, a lui Foriş, asupra dispoziţiilor lui criminale.

Ceea ce mi s-a întâmplat chiar mie la Galaţi şi după aceea, în lagărele prin care am trecut, au venit să confirme aceste atenţionări. Şi ele m-au marcat nu numai pe mine, ci aş putea spune, o întreagă generaţie de comunişti români, aceea pe care o putem, pe drept cuvânt, numi generaţia lui Gheorghiu-Dej.

Ea s-a format în timpul luptelor sociale din anii 1930-1933 şi şi-a fixat direcţia naţională chiar în interiorul Partidului Comunist Român în anul 1940, când ţara a fost adusă la marginea prăpastiei datorită, printre altele, şi atitudinii trădătoare, antinaţionale, din conducerea de pe atunci a P.C.R., în frunte cu Foriş.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

De altfel, chiar în rândurile secretariatului Comitetului Central al P.C.R. a avut loc atunci o sesiune, care a fost semnul premonitor al bătăliilor viitoare. Grigore Răceanu, care era unul din secretari, a calificat ultimatumul U.R.S.S.-ului drept o manifestare de forță , o acțiune clar imperialistă împotriva României. Grigore Răceanu a fost exclus din secretariatul C.C. al P.C.R., ceea ce a fost pentru noi toți, cei ce sufeream în închisori şi lagăre, un semnal că lupta pentru ceea ce putem spune „naționalizarea P.C.R.-ului" trebuie să fie radicală, dar totodată dusă cu multă grijă. Nu putea fi altul mai potrivit pentru a conduce această luptă ca Gheorghiu-Dej.

Cutremurul din 1940

La intervențiile repetate ale lui Dej, comandantul închisorii Doftana a determinat Siguranța Generală a Statului să trimită la fața locului o echipă de specialişti în seismografie, pentru ca să constate dacă această închisoare mai poate adăposti deținuți politici, s-au trebuie mutați la altă închisoare, după cutremurul din 1938.

Aceiaşi specialişti după două săptămâni de „cercetare" au concluzionat că Doftana mai poate funcționa în condițiile existente, încă 100 de ani. Protestul deținuților politici față de această rezoluție nu a fost luat în considerație.

Nu a trecut însă nici 2 ani şi Doftana s-a prăbuşit, în urma cutremurului din noiembrie 1940.

După plecarea specialiştilor, la auzul rezoluției acestora, țin minte că Dej a luat măsura să se discute cu toți deținuții politici cum trebuie să-şi apere viețile în cazul unui nou cutremur, care ar putea avea urmări grave, cu pierderi de vieți omeneşti. S-a stabilit ca la primele simptome de

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

cutrem[illegible]r, toți să se adăpostească în cadrul uşilor ca[illegible]au [illegible]uite din lemn de stejar masiv.

La cutremurul din 1940, cei care au respectat această regulă, s-au salvat. Cine s-a ascuns sub paturi au fost striviți (de exemplu Ilie Pintilie), de planşeele căzute peste el.

Dej, deşi respectase regula, a fost la un pas de dezastru.

Pe partea superioară a celulei sale de la etajul 3, unde se afla, a intrat, chiar pe deasupra umerilor săi, o şină de cale ferată desprinsă din planşeul de deasupra. Tocul masiv al uşii unde se afla Dej, a fost împins de şina de cale ferată circa doi metri mai departe de zidul exterior al secției „C".

Deținuții rămaşi în viață şi valizii lucrau de zor la dezgroparea de sub dărâmături a celor ce strigau după ajutor.

Curtea secției „C" era plină de moloz şi de praf foarte dens. Se lucra cu ajutorul unor felinare țărăneşti găsite la corpul de gardă al închisorii. Se striga numele lui Dej, ca să fie salvat. Se auzea vocea lui, care venea parcă de undeva din văzduh. La strigătele repetate ale lui Dej s-a descoperit unde se afla.

Era în zorii zilei! Praful prăbuşirii acestei secții se răris e. Se distingea undeva, deasupra, ceva suspendat. Parcă era o nălucă! Unora nu le venea să creadă că Dej se afla deasupra lor la aproximativ 8-10 metri înălțime, între tocurile uşii. Dej a hotărât să se organizeze un cerc de oameni cu mâinile întinse, iar sub zidul de mâini să se aşeze câțiva cu spatele, aplecați, formând un fel de pat – ca amortizor. Când această cerință a fost realizată, Dej, cu multă grijă, s-a prelins pe lângă tocul înalt al uşii, s-a agățat cu ambele mâini de tocul de jos al uşii pe care se aflau mai înainte picioarele lui şi a strigat că după numărătoarea până

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

la trei ... i va da drumul pe poziție oblică. Năluca a z... în ... n.

Roata mâinilor așezate pe spatele altor tovarăși a primit-o elastic. Dej nu a suferit nici o zgârietură! S-au minunat cu toții! Într-adevăr, a fost o minune salvarea lui Dej de la moarte sigură. Șina de cale ferată era să-l strivească. Apoi l-a ocrotit. A intervenit la urmă solidaritatea doftanistă. Toți s-au bucurat, s-au îmbrățișat! Dej era viu!

El, în fruntea tuturor, a lucrat apoi zile și nopți în șir pentru scoaterea de sub dărâmături a răniților și a celor morți. Răniții au fost transportați la spitalul din Câmpina. Pentru cei morți s-au săpat gropi individuale aproape de râul Telega, la cimitirul „Trei Pruni", unde au fost înmormântați.

Alături de familiile îndoliate sosite la Doftana pentru a-și lua adio de la cei dispăruți, se aflau Dej și celelalte sute de deținuți politici scăpați de sub dărâmăturile Doftanei.

„Internaționala" cântată din piepturile tuturor a cuprins toată valea Doftanei. Se anunța astfel sfârșitul odioasei închisori pentru deținuții politici comuniști și antifasciști.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

IV. ÎN LAGĂRUL DE LA TÂRGU-JIU

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Cu Gheorghiu-Dej m-am reântâlnit în august 1943, în lagărul de la Tg. Jiu. Executase pedeapsa de aproape 12 ani, numai pentru că a participat la pregătirea şi declanşarea grevelor muncitorilor ceferişti din anul 1933.

Eu, împreună cu alte câteva sute de internaţi politici, am trăit mai întâi în lagărul de la Miercurea Ciuc, după cedarea Basarabiei şi Bucovinei de Nord U.R.S.S.-ului. Apoi, după ocuparea Ardealului de Nord de către armatele horthyste, ca urmare a Dictatului de la Viena, în septembrie 1940 am fost transferaţi în lagărul de la Caracal şi, în sfârşit, după rebeliunea legionară din ianuarie 1941 şi după ocuparea militară a ţării de către trupele germane am fost mutaţi în lagărul de la Tg.Jiu.

Reîntâlnirea cu Dej a avut loc în împrejurări deosebite.

Lucrasem cu un grup de 60-70 de internaţi la o fabrică de in şi cânepă din localitatea Vădeni, vecină cu Tg. Jiu. Aici s-a produs un conflict de muncă între comandamentul lagărului şi grupul nostru de internaţi. Am fost anunţaţi prin directorul fabricii că dl. colonel Ienăşel ordonase că ziua respectivă trebuie să lucrăm 10 şi nu 8 ore pe zi. Condiţiile erau grele. Eu, care eram împuternicit de grupul de internaţi să-i reprezint în relaţiile cu directorul fabricii şi comandamentul lagărului, i-am declarat refuzul nostru de a lucra 10 ore.

- Domnule, îmi răspunde directorul contrariat, refuzul dumneavoastră înseamnă trimiterea mea pe linia întâi a frontului...

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Domnule director, îi spun eu, acest lucru nu [illegible] noaptea, întâmpla, nu vedeți cum frontul se apropie de granițele țării noastre?

- Vorbiți cu dl. Ienăşel, vi-l dau la telefon...

- Foarte bine, îi răspund.

Primeşte legătura telefonică şi îmi întinde receptorul, după ce mai întâi, i-a comunicat colonelului refuzul nostru de a lucra 10 ore pe zi. I-a spus şi numele meu, care era bine cunoscut de acest colonel din alte conflicte de muncă la calea ferată Bumbeşti-Livezeni, la Fabrica de muniții Valea Sadului sau la pădurea moşierului Cuțui din localitatea Strâmba-Vulcan. L-am întrebat dacă era adevărat că a dat ordin directorului fabricii să lucrăm 10 ore.

- Da! îmi răspunde.

- Nu era cazul să stați de vorbă şi cu noi dacă putem executa acest ordin?

- Cu comuniştii nu stau de vorbă. Ordinul se execută, nu se discută...

- Acest ordin nu se poate executa, d-le colonel...

- Ba se va executa! Vin imediat la cantonament! (bordeiele din pământ în care locuiam)

Noi ne-am retras din fabrică, întrerupând lucrul şi aşteptând sosirea colonelului Ienăşel. Când a venit, a dat ordin să ne aşezăm pe două rânduri. Soldaților de pază le-a ordonat să ia poziție de tragere, cu armele îndreptate spre noi. Şi-a scos ceasul din buzunar şi, uitându-se la el, a ordonat:

- În trei minute cine vrea să lucreze 10 ore să facă un pas înainte...

Eu am făcut acest pas, spunând:

- Domnule colonel, nu putem lucra nici un minut peste 8 ore...

- Tu pleci imediat în lagăr!

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

a dispoziție ca un soldat să mă însoțească. Ceilalți pro[illegible]ează în cor.

- Nu lucrăm 10 ore! Nu lucrăm 10 ore!

Rezultatul acțiunii: eu sunt pedepsit de comandantul Lioveanu şi execut două săptămâni de carceră, ceilalți sunt aduşi în lagăr şi puşi la o muncă mult mai grea: să frământe cu picioarele pământul şi apa din care confecționau cărămizile pentru construcții...

După ce am executat cele două săptămâni de carceră, eram aproape terminat fizic. M-a scos din carceră locotenentul Bogdan, comandantul secției a 7-a comunistă. Nu mai puteam merge. Sprijinit de dânsul, am fost condus în biroul domnului Lioveanu. Acesta m-a invitat să mă aşez pe un fotoliu în fața biroului său.

- Ce te-a apucat să faci revoluție în lagăr, domnule?

- Domnule colonel, pentru munca de 10 ore în condițiile de lucru ale fabricii şi hrănindu-ne cu ciorbă de castraveți murați şi cu mămăligă rece, ne-a fost imposibil să acceptăm...

- Bine, hai să lăsăm discuția pe această temă. Eu te întreb: ce o să faceți cu mine, dacă o să luați puterea?...

- Nici într-un caz nu o să facem ce faceți dvs. cu noi...

M-o fi crezut, nu m-o fi crezut, fapt este că el a hotărât să rămân în corpul de gardă încă o săptămână

- În acest timp vei fi hrănit mai bine, să te întremezi înainte de a merge în secția comuniştilor.

A ordonat locotenentului Bogdan să mă conducă la corpul de gardă.

În timp cât am stat în corpul de gardă, am aflat că Gheorghiu-Dej, împreună cu Chivu Stoica, se află în secția a 7-a comunistă. Această veste m-a bucurat foarte mult.

După o săptămână de întremare, locotenentul Bogdan m-a condus la secția a 7-a comunistă. Era pe la orele 19, se

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Seara. Platoul din faţa barăcilor care se întindea pe o suprafaţă de circa 2 hectare, era plin de oameni. Se plimbau, discutau...

Dej s-a desprins din mijlocul acestora şi a venit spre mine.

- În sfârşit, ne-am reîntâlnit! Ce păcat că această reîntâlnire nu se petrece în deplină libertate!...

Ne-am îmbrăţişat. M-a luat de umăr şi am înaintat spre oamenii de pe platou, asfinţise.

De numele lui Lioveanu, comandantul lagărului de la Tg. Jiu şi a locotenentului Bogdan, se leagă amintirea unei atitudini profund omeneşti a lui Gheorghiu-Dej. O povestesc aici, că e locul ei şi nu trebuie uitată.

Acest locotenent Bogdan, răspundea, în secţia a 7-a, de rezolvarea problemelor administrative şi medicale ale celor internaţi şi aflaţi în suferinţă. Prin el procuram medicamentele necesare din oraş. Prin el aflam ştirile politice interne şi externe mai importante, precum şi evenimentele de pe frontul de răsărit.

Era un duşman neîmpăcat al hitlerismului şi fascismului. Dar nu agrea nici regimul sovietic. Îl condamna pe Antonescu. Nu trebuia, după ce am eliberat românii din Basarabia şi Bucovina de Nord, să continuăm alături de armatele lui Hitler, războiul.

După desfiinţarea lagărului de la Tg. Jiu, în urma actului istoric de la 23 August 1944, toţi deţinuţii politici am fost eliberaţi. Nu mai ştiam nimic de Lioveanu sau de locotenentul Bogdan când, într-o zi, prin 1953 mă pomenesc chemat de Gheorghiu-Dej. Îndeplineam pe atunci funcţia de prim vice-ministru, în guvernul condus de el. Îmi prezintă un cetăţean, o cunoştinţă, mi-a spus el, din închisoarea Aiud, şi apoi îmi întinde o notiţă mototolită s-o citesc. Pe notiţa respectivă scria:

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

-le prim-ministru, eu Lioveanu, fost...
u, Bogdan. Fost... ne aflăm în închisoarea ov,
situație jalnică. „Salvați-ne".

- Lași totul – mi-a zis Dej – și pleci la Brașov cât mai repede!

A scris pe o foaie de hârtie cu antetul Consiliului de Miniștri câteva cuvinte către directorul închisorii din Brașov, prin care îi cerea să mă pună în contact imediat cu deținuții Lioveanu și Bogdan. A pus pe ea semnătura „Dej" și mi-a înmânat-o:

- Pleci imediat!

La Brașov i-am înmânat directorului închisorii hârtia cu antet semnată „Dej". I-am cerut să execute cererea. Am fost condus la celula în care se aflau cei doi. I-am găsit întinși pe paturile lor. S-au ridicat cu greutate. Lioveanu m-a recunoscut. Bogdan aproape orbise. La auzul numelui meu, a strigat cu disperare:

- Domnule Apostol, salvați-ne!

Am cerut directorului să ne lase singuri. Am aflat astfel de la ei că, după declanșarea conflictului cu Tito, au fost arestați și aduși în închisoarea Brașov.

- Aici, oameni necunoscuți, ne-au terorizat circa doi ani, să dăm declarații precum că Dej, Chivu Stoica și Apostol au fost agenții noștri informatori. Cu toate presiunile exercitate asupra noastră, nu au putut obține declarații scrise și semnate de noi. Nici declarațiile scrise de anchetator nu am vrut să le semnăm. Le-am răspuns: „Mai bine moarte, decât trădare"!

- Așa a decurs ancheta noastră! În tot timpul acesta am fost supuși unui regim alimentar special, de am rămas fără dantură. Suntem totuși în viață și cu mintea limpede, fiindcă nu se poate să nu se afle sus de tot la dv., unde suntem noi și cum am ajuns. Dacă nu apărea deținutul

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

olitic are l-a cunoscut pe Dej la Aiud, găseam n [illegible] soluț...

Am comunicat telefonic lui Dej cele constatate şi am stabilit împreună să-i aduc în Bucureşti, pentru a fi îngrijiți în Spitalul „Elias", să devină din nou oameni. Au stat în spital 3 luni, timp în care şi-au refăcut dantura, iar pentru Bogdan am procurat o pereche de ochelari „comandă specială" în Elveția, fiindcă era aproape orb. Au fost hrăniți cu grijă. Vedeam în fiecare săptămână cum se înzdrăvenesc şi câştigă în greutate. Soțiile lor au fost lângă ei tot timpul. La sfârşit i-au făcut o vizită lui Dej acasă, fiind puşi în libertate şi dându-li-se mijloacele necesare pentru integrarea în familii. Între timp cercetările au scos la iveală că arestarea lui Lioveanu şi a lui Bogdan şi anchetarea lor fuseseră puse la cale de către Ana Pauker, Vasile Luca şi Teohari Georgescu în vederea obținerii de probe false împotriva lui Dej şi a altora, în cadrul unor procese aşa-zis „anti-titoiste", care se desfăşurau atunci în toate „țările de democrație populară".

Nu întâmplător Ana Pauker afirma cu mirare că „în conducerea noastră este prea multă linişte"... Iar Chişinevschi la o adunare cu muncitorii de la „Grivița Roşie", la Teatrul „Giuleşti", prelucrând „cazul călăului Tito", s-a întrebat retoric la sfârşitul „prelegerii" sale:

- Oare în conducerea noastră nu se află un Tito...?

Muncitorii i-au cerut insistent să spună cine din conducere ar fi Tito? Chişinevschi a trebuit să părăsească sala pe uşa din dos, fără să mai povestească la nimeni cele întâmplate.

Iată cât de complicate s-au dovedit lucrurile chiar într-un domeniu în care te-ai fi aşteptat mai puțin la aşa ceva.

Revenind la Tg.-Jiu, lui Dej i-au trebuit vreo două luni pentru a se edifica pe îndelete asupra stării de spirit din

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

rându[illegible]e comuniştilor şi celorlalţi internaţi poli[illegible]n lagă[illegible]a sosirea lui, în organizaţia de partid din lag[illegible]rau trei fracţiuni care-şi disputau supremaţia în conducerea organizaţiei întregi de partid. Dej a avut convorbiri cu toţi membrii de partid, militând pentru realizarea unităţii de conducere şi de acţiune. S-a analizat situaţia existentă şi s-a elaborat un document critic şi autocritic, insistându-se asupra unor principii organizatorice, politice şi propagandistice unitare. Pe această bază s-a constituit o platformă politică care a fost discutată apoi cu toţi membrii de partid. Rezultatele alegerilor au fost zdrobitoare pentru ei. Comitetul a fost ales de marea majoritate a membrilor de partid. Prin acceptarea platformei şi alegerea unei conduceri de partid grupările fracţioniste s-au autolichidat.

Unitatea politică a comuniştilor din lagăr a învins. S-a trecut la o viaţă normală a organizaţiei de partid şi a colectivului de internaţi. Relaţiile cu comandantul lagărului s-au îmbunătăţit şi ele. De asemenea a fost neutralizat şi colonelul Ienăşel, care ne teroriza...

Rememorând, ştiu că acel Ienăşel, despre care am vorbit, era foarte lacom de bani. Şi, după câte mi-am dat seama, Gheorghiu-Dej i-a folosit această lăcomie de bani în favoarea activităţii noastre politice. Astfel când Ienăşel a venit cu propunerea ca noi să lucrăm tâmplăria casei unui avocat bogat, pe nume Aposteanu, vizavi de Tribunalul din Tg.-Jiu, la sugestia lui Dej, un grup de-al nostru, în frunte cu Chivu Stoica, a şi ieşit imediat la lucru. Cum ni s-a dus faima de lucrători buni şi harnici, Ienăşel a fost solicitat să lucrăm şi casa doctorului Sărăcăceanu, ceea ce noi am primit, fără comentarii. Ştiam că se desfăşoară şi activităţi colaterale, pe care le acopeream cu deosebită grijă.

Astfel, pe la începutul lui 1944, Gheorghiu-Dej a avut mai multe întâlniri cu Emil Bodnăraş, care fusese eliberat

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

...e la închisoarea din Caransebeş pe la începutul lui 1943, şi ... intra în legătură cu multe alte personalităţi ale ti...lui, ... în numele grupului de la Tg.-Jiu, cât şi pe linia legăturilor sale din armată.

Dej ne informa că la întâlnirile sale cu Bodnăraş a discutat şi a pus la punct cu acesta un plan insurecţional care să ducă la răsturnarea regimului lui Antonescu, ieşirea României din război, întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste şi realizarea unui guvern de largă concentrare democratică. Obiectivele politice prioritare ale acestui plan insurecţional erau:

Înlocuirea conducerii centrale trădătoare a P.C.R., în frunte cu Foriş, cu o comisie provizorie formată din Constantin Pârvulescu, Emil Bodnăraş şi Iosif Rangheţ, fapt care s-a şi produs în ziua de 4 aprilie 1944, ziua cumplitului bombardament al aviaţiei americane asupra Bucureştiului. Am fost informaţi apoi că Foriş era ţinut într-o casă conspirativă a partidului.

Al doilea punct cuprindea înfiinţarea Frontului Unic Muncitoresc, prin unificarea politică dintre P.C.R. şi P.S.D., eveniment istoric ce s-a produs la 1 mai 1944. Dej ne-a informat şi asupra realizării acestuia.

Al treilea mare obiectiv al planului era înfăptuirea Blocului Naţional Democrat între partidele: P.C.R., P.S.D., P.N.Ţ. şi P.N.L., obiectiv major care s-a înfăptuit în luna iunie 1944. Şi asupra acestuia am fost informaţi de către Dej.

Trebuie avut în vedere că lagărul nu e tot una cu închisoarea, nici supravegherea nu era aceeaşi. Apoi faima noastră se dusese în oraş şi în împrejurimi şi când eram scoşi la lucru, toată lumea ne privea cu simpatie. Toţi simţeau că ceva pluteşte în aer, că se pregăteşte ceva şi noi eram în centrul atenţiei tuturor. Îmi amintesc că erau chiar

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

[illegible]ai lagărului care ne ocroteau, ne aduceau [illegible] hrană de pe la ei de prin satele unde locuiau şi uneori prin [illegible]perire, ne luau câte o duminică sau de vreo sărbătoare religioasă la ei acasă. Dintre cei mai simpatizaţi şi ocrotiţi în acest sens era chiar Dej. Nouă ne era chiar teamă pentru el, dar el ştia să se strecoare mai ales pe tema că era bolnav. Ştiu că stătea mult în spital la Tg. Jiu, fiind luat de anumiţi doctori de mare faimă în oraş, precum doctorul Hasnaş, pe răspunderea lor. Ienăşel, care era foarte mult îndatorat doctorilor şi avocaţilor, cât şi alţi şefi din conducerea lagărului, închideau ochii, se făceau că nu ştiu sau făceau scandaluri de suprafaţă, încât la Tg.-Jiu se poate spune că a fost în acea perioadă a războiului un adevărat focar al nostru, unde veneau şi de unde plecau informaţiile în toate părţile.

Atragerea de partea insurecţiei a principalilor comandanţi militari ai Armatei Române era o treabă delicată care s-a realizat pe diverse căi. Toţi aşteptau semnale în acest sens. Şi ele au venit când s-a realizat Blocul Naţional Democrat, format din cele mai cunoscute partide politice ale timpului, cu scopul ieşirii României din război. Din partea noastră, a P.C.R., în special a celor internaţi la Tg. Jiu, legătura cu cadrele militare de bază o ţinea Bodnăraş. El era cunoscut în rândul cadrelor superioare ale armatei. Ştia că planul propus de el privind baza politică a acţiunii insurecţionale fusese acceptat de către colonelul Dămăceanu, comandantul trupelor române din Capitală, persoană în care avea multă încredere Regele Mihai.

Atragerea Regelui Mihai a fost unul din obiectivele importante ale planului insurecţional produs de Dej. După cum se ştie, prin convorbiri repetate, Lucreţiu Pătrăşcanu şi Emil Bodnăraş au reuşit să-l convingă pe Rege să intre în

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

acțiun alături de forțele naționale puse în mișcare c a st
pla surecțional.

Evenimentele – după cum se știe – au urmat în linii mari acest scenariu, asupra căruia am reflectat mult în lagărul de la Tg.-Jiu. Spiritul organizatoric şi perspicace al lui Gheorghiu-Dej ne-a pus pe toți în alertă. Trebuie să ne pregătim intens să putem prelua puterea, spunea el. Asta trebuie să se întâmple imediat după încheierea războiului, şi poate chiar mai devreme, în timpul continuării lui în Vest!

Astfel ne-am împărțit în grupe de lucru pentru dezbateri şi elaborări de planuri de acțiune, la propunerea lui Dej.

O grupă a fost pusă să se pregătească pentru munca de reorganizare şi orientare a organizațiilor de partid, în noile condiții de după înlăturarea lui Foriş din conducerea P.C.R. Cum planul de înlăturare a lui Foriş fusese pus la punct până la ultimele amănunte, noi nu mai aveam nici o îndoială asupra îndeplinirii lui, ceea ce s-a şi petrecut încă în ilegalitate, în primăvara lui 1944.

O altă grupă de lucru se ocupa de problemele economice ale țării. În această grupă a lucrat chiar Dej şi multe din ideile expuse de el la Conferința Națională a P.C.R. din 1945, au fost elaborate aici şi cunoscute de noi încă din acea perioadă.

O altă grupă s-a preocupat de realizarea unui proiect pentru o reformă agrară.

În sfârşit, o a patra grupă s-a ocupat de problemele mişcării sindicale. Responsabil al acestei grupe am fost desemnat chiar eu. Împreună cu câțiva social-democrați, printre care l-aş cita pe Mişa Levin, am întocmit două materiale cerute de Dej. Se poate spune că întreaga noastră mişcare sindicală de după război a urmat liniile stabilite în lagărul de la Tg.-Jiu.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

V. PERIPEŢIILE EVADĂRII

- Au fost trei pregătiri pentru evadare, dintre care treia a reuşit să se pună în practică.

Prima încercare de evadare s-a produs în Caransebeş. Dej lucra cu un grup de deţinuţi politici pe un şantier de construcţii. Au fost studiate amănunţit toate posibilităţile optime pentru evadare, cu direcţia spre Iugoslavia. Emil Bodnăraş care trebuia să părăsească această închisoare, întrucât îşi ispăşise condamnarea de 6 ani, a primit sarcina de la Dej, să se ocupe personal de pregătirea acestei evadări.

Planul a fost discutat cu directorul închisorii şi procurorul-şef de Caransebeş. Aceştia l-au acceptat şi l-au sprijinit.

De undeva însă, această tentativă de evadare a fost deconspirată.

A intrat pe fir Foriş. Un om al său de încredere s-a prezentat la procurorul-şef care acceptase planul evadării grupului Dej şi i-a adus la cunoştinţă hotărârea Partidului Comunist de a-şi lua întreaga răspundere pentru reuşita evadării. Procurorul care cunoştea atitudinea duşmănoasă a lui Foriş faţă de deţinuţii politici de la Caransebeş, nu i-a dat crezare!

Imediat a avut loc o întâlnire cu Gheorghiu-Dej (la orele 24) în biroul directorului închisorii şi i-a fost relatat convorbirea cu trimisul lui Foriş.

La auzul celor comunicate de procurorul-şef, Dej a decis să renunţe total la acţiunea de evadare, iar Bodnăraş nu a mai acţionat pentru îndeplinirea sarcinii primite. Asta se petrecea în primăvara anului 1943.

Dej şi Chivu Stoica, terminând anii grei de închisoare, au fost eliberaţi de la Caransebeş şi trimişi la Siguranţa

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

general din Bucureşti. Guvernul Antonescu nu a [illegible] eliberarea lor totală şi i-a trimis în lagărul de internaţi politici de la Tg. Jiu.

Aici a avut loc cea de-a doua evadare a lui Dej. După cum am arătat mai înainte, în lagărul de la Tg. Jiu, Dej, prin intermediul lui Bodnăraş, a comunicat planul de pregătire din partea noastră a unei răsturnări a regimului lui Antonescu şi scoaterea României din război. Odată cu această acţiune, s-a pus punct şi planului evadării din lagăr, în vederea participării noastre la evenimente. Acest plan era coordonat din afară de Bodnăraş. În interiorul lagărului, cel ce conducea direct pregătirea acestei evadări era însuşi Dej. Au avut loc două întâlniri conspirative cu Bodnăraş, la care s-a pus punct şi planului evadării. El a avut iniţial masca unor lucrări de zidărie şi tâmplărie la Mănăstirea Tismana.

Lui Ienăşel, colonelul afacerist, i-a surâs şi această acţiune. După ce am terminat lucrările la dr. Sărăcăceanu, în luna martie 1944, a plecat la Mănăstirea Tismana un grup anume ales, în frunte cu Dej.

După 2 săptămâni intense de lucru, Antonescu, a dispus ca tezaurul Băncii Naţionale să fie adăpostit în muntele pe care era construită mănăstirea. Antonescu, aflând că la lucrările de reparaţie ale mănăstirii se afla Gheorghiu-Dej, a dat dispoziţie ca întregul de grup de comunişti în frunte cu Dej să fie trimis urgent în lagăr la Tg. Jiu, sistându-se astfel lucrarea şi planul nostru.

Dacă mai întârzia acţiunea cu tezaurul, măcar o săptămână, Antonescu ar fi aflat că Dej şi tovarăşii săi apropiaţi erau departe spre graniţa cu Iugoslavia. Totul fusese pregătit pentru evadare, se luase deja legătura cu organizaţia regională Oltenia a P.C.R., care trebuia să sprijine acţiunea. Se stabiliseră oamenii cu care trebuia să luăm legătura. Mare amărăciune am trăit noi atunci.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

împreună cu tovarăşii de încredere, a studiat câteva variante de evadare, de astă dată chiar din incinta lagărului. Grupa a 7-a comunistă era plasată în partea sudică a lagărului, cea mai îndepărtată de comandament. Tot lagărul în partea exterioară era înconjurat de sârmă ghimpată, întinsă în lung pe nişte stâlpi de beton înalţi de doi metri, iar distanţa dintre ei avea 2 metri şi jumătate. Între stâlpi, la distanţe de 50 cm se întindeau 5 rânduri de sârmă ghimpată. Între stâlpi, altă sârmă ghimpată în diagonală dublă în formă de X, în partea exterioară a acestui gard de sârmă, era un drum de ţară pe care circulau camioanele cu soldaţi pentru pază.

Paza se efectua de către soldaţi cu arma la umăr, pe traseul dintre cele două gherete. Dincolo de drum şi gheretele de pază era un lan de porumb bine dezvoltat, ca o pădure. După acest lan de porumb se afla cimitirul oraşului.

Locul de evadare s-a stabilit în locul unde santinelele se întâlneau şi se despărţeau.

S-a procurat o foarfecă de tăiat sârma, de la atelierul mecanic al lagărului. Unul dintre cei doi, care împreună cu Dej a stabilit varianta cea mai optimă de realizre a evadării, a trebuit ca timp de trei săptămâni să lucreze la tăierea cu foarfeca a sârmei ghimpate. Această operaţiune trebuia să nu atenţioneze cu nimic santinelele. Forfecarea sârmelor s-a produs numai noaptea. Când a fost anunţat că lucrarea s-a executat şi evadarea poate avea loc fără nici un fel de pericol, Dej a mers la faţa locului şi l-a rugat pe relizatorul acestei operaţiuni să încerce să treacă până dincolo de gardul de sârmă. Repetiţia s-a produs în timpul nopţii, când toată suflarea lagărului dormea.

Dej, s-a convins de reuşita evadării!

Într-adevăr, după o zi, s-a produs marele eveniment. Dej împreună cu un tovarăş de încredere au parcurs drumul

www.dacoromanica.ro

cunoscut cu o seară înainte. Înaintarea se făcea numai când santinelele se despărțeau. O muncă de câteva ore în stare de incomoditate și tensiune.

Ultimul hop a fost mai greu. Traversarea drumului și intrarea în lanul de porumb. Târâș, cu ajutorul coatelor și a genunchilor, au pătruns în lanul de porumb. Au privit înapoi. Nu le venea să creadă. Liniște de mormânt. Au înaintat încet prin lanul de porumb până la zidul cimitirului. Au escaladat zidul, care nu era prea înalt. Se aflau printre mormintele unde își dormeau somnul de vecie sute de oameni.

Nici un foșnet, nici un bâzâit. Numai sufletele celor doi erau extrem de agitate. Inimile lor băteau la maximum. Înaintau cu multă prudență spre a nu deranja pe nimeni. Au ajuns la zidul mărginaș, paralel cu strada ce lega lagărul cu orașul Tg. Jiu.

Pe stradă liniște. Au escaladat și acest obstacol și iată-i pe cei doi, foști internați politici, în stradă, liberi fără santinele cu puștile la umăr. Au mers pe această stradă până au intrat în parcul orașului. Se profila la orizont "Coloana Infinitului" a lui C. Brâncuși. La temelia "Coloanei" era locul de întâlnire cu trimișii noii conduceri provizorii a Partidului Comunist. Când au ajuns acolo îi aștepta deja un cetățean. Dej anunță parola de recunoaștere. Persoana îi răspunde cu o parolă numai de Dej cunoscută. Persoana era omul de încredere a lui Mihail Roșianu, secretarul regionalei de partid Oltenia.

Drumul din lagăr și până la Coloana lui Brâncuși a durat aproape trei ore.

Persoana călăuză a comunicat că aștepta de o oră trimisul conducerii centrale a partidului. Dej, cam supărat, spune: „oare și această încercare de a evada să eșueze? Nu se poate"!

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

ej s-a întins cu gândurile – după cum mi-a povestit mai târziu – să mai treacă timpul, doar, doar o sosi și „trimisul".

Până la urmă a întrebat călăuza: „Dacă trebuie să părăsim locul (şi trebuie să-l părăsim!) unde ne-am putea ascunde"? Călăuza dă din umeri.

Văzând că se întârzie, Dej întreabă: „Unde locuieşti în Tg. Jiu"? Călăuza răspunde: „În apropiere de sediul Poliției orașului". „Foarte bine, i-a zis Dej vom fi în siguranță, adăpostindu-ne în locuința dumitale. Roşianu cunoaşte adresa d-tale"? Răspunsul este „Da". „Atunci mergem la domiciliul d-tale".

Ajung la domiciliul călăuzei. Călăuza se retrage urându-le odihnă bună. Au adormit amândoi ca nişte buşteni.

Când le era somnul mai dulce. călăuza l-a introdus pe Maurer(trimisul centrului) în camera oaspeților. Se aprinde lampa de gaz, încă nu se făcuse ziuă bine.

Dej, surprins de această vizită, pune mâna pe un şiş (confecționat anume în atelierul mecanic din lagăr) şi se ridică amenințător în picioare.

Maurer şi-a dat seama de situație şi a strigat: „Dej, eu sunt, Maurer". Dej răspunde: „Tu eşti, Maurer"? Recunoscându-l, se îmbrățişează.

Cei doi evadați, împreună cu trimisul P.C.R., şi călăuza, părăsesc câte doi locuința şi înaintează spre o maşină hodorogită parcată undeva aproape de parcul orașului.

Nu-mi amintesc, din ce mi-a zis Dej, exact până unde au călătorit cu maşina, la Tg. Cărbuneşti sau Tg. Novaci. Presupun că Tg. Novaci, fiindcă la Tg. Cărbuneşti era grupul de internați politici care lucrau la clădirea

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Tribunalului. Acest grup unde eram şi eu, a evadat [illegible] două zile după evadarea lui Dej din lagărul de la Tg. Jiu.

De la Novaci până la Râmnicu-Vâlcea traseul a fost anevoios. Au mers pe jos din pădure în pădure, din deal în deal, din călăuză în călăuză, spre a nu fi descoperiți. Călăuzele, în principal învățători, oameni de încredere ai lui Mihail Roşianu, şi-au îndeplinit bine misiunile încredințate.

Capătul drumului parcurs aproape o zi şi o noapte, a fost locuința părintelui Iustinian din Rm. Vâlcea. Aici a fost părăsit Dej şi colegul său de către Maurer care s-a întors la Bucureşti.

De ce n-o fi continuat drumul împreună până la Bucureşti? Oare numai vigilența, conspirativitatea, a determinat conducerea provizorie a Partidului Comunist să-l țină pe Dej în "arest forțat" la domiciliul părintelui Iustinian din Rm. Vâlcea?

Dej a evadat din lagărul Tg. Jiu în noaptea de 13-14 august 1944. În noaptea de 15-16 august, acelaşi an, se afla la Rm. Vâlcea. De-abia în ziua de 26 august 1944, Dej a ajuns la Bucureşti. Se efectuase arestarea lui Antonescu, se formase un nou guvern în frunte cu generalul Sănătescu. Se hotărâse scoaterea României din războiul antisovietic şi întoarcerea armelor împotriva armatelor hitleriste.

Ulterior am aflat ce se întâmplase: conducerea provizorie a P.C.R., fiind informată asupra tuturor detaliilor organizatorice privitoare la evadarea lui Dej, stabilite de Mihail Roşianu, a hotărât ca Maurer să se subordoneze acestuia din urmă în vederea reuşitei aducerii lui Dej la Bucureşti. S-a pus la dispoziția lui Maurer o sumă importantă de bani, pentru a se cumpăra o maşină (autoturism) bună pentru transportul lui Dej în capitală.

Maurer a plecat la Craiova, a luat contact cu Mihail Roşianu şi s-a stabilit locul de unde Dej şi colegul său

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

evadaţi din lagăr vor fi contactaţi şi preluaţi în [illegible] organizare. Din păcate, Maurer a cheltuit banii [illegible] achiziţionarea unui autoturism în stare bună de funcţionare, dar a închiriat de la un şofer, simpatizant al partidului, o maşină veche. În drum spre Tg. Jiu a avut câteva pene de cauciuc şi tehnice, pierzând ore în şir cu aceste defecţiuni.

Pentru acest lucru Dej nu i-a purtat pică lui Maurer. Aşa era el, foarte înţelegător cu cei ce greşeau faţă de el. Nu era o fire răzbunătoare, ca de pildă, Ceauşescu mai târziu.

Eu am evadat cu două zile mai târziu, cu întregul grup cu care fusesem mutat să construim Tribunalul din Tg. Cărbuneşti.

Noi am părăsit construcţia lui în seara zilei de 17 august 1944. Ca lider al grupului, am stabilit din timp cu toţi ceilalţi un plan privind modul cum vom evada. Am atras sergentul şi grupul de soldaţi care ne păzeau într-un chef, pretextând că e ziua mea. După ce au băut bine cei ce ne păzeau, noi ne-am făcut că ne culcăm, ei chiar au adormit. Atunci noi am părăsit dormitorul, pe la miezul nopţii, în trei grupe, pentru a ne întâlni cu călăuza noastră, trimisă de Roşianu. Am traversat râul Gilort şi am urmat drumul spre răsărit. Mergeam numai după ce se lăsa înserarea, orientându-ne prin păduri după muşchiul copacilor după Steaua Polară. După cinci zile şi cinci nopţi am fost suspectaţi de nişte ţărani, apoi identificaţi şi arestaţi de jandarmii care ne luaseră urma într-o comună în apropiere de Drăgăşani. Am fost trimişi cu cătuşe la mâini şi predaţi Siguranţei din Drăgăşani, în sediul căreia, în ziua de 24 august am aflat de schimbările petrecute la Bucureşti şi, eliberaţi, am plecat cu trenul spre Capitală unde am ajuns abia în dimineaţa zilei de 26 august, datorită luptelor care se duceau cu nemţii.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

ÎN FOCUL LUPTELOR POLITICE DE DUPĂ RĂZBOI

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Pe baza celor convenite în lagărul de la Tg. Jiu, imediat după eliberare, eu am întocmit proiectul de rezoluție despre mişcarea sindicală unită, care a fost aprobat de către conducerile Partidelor - Comunist şi Social-Democrat. Pe acest temei, încă de la 1 septembrie 1944, deci numai la o săptămână de la insurecția armată şi populară din 23 august, a luat fiinţă Comisia Centrală de organizare a Sindicatelor Unice din România. Această comisie s-a format pe bază de paritate, având ca preşedinte pe Victor Brătfăleanu, social-democrat. Lucrând cu social-democrații, am reuşit să înfiinţăm sindicate unice în întreprinderi şi instituții, comisii sindicale locale şi județene şi uniuni sindicale pe ramuri de activitate economică. Funcționarii publici au înfiinţat sindicate unice pe ministere şi instituții centrale şi uniunea lor sindicală pe țară.

Astfel, s-a reuşit ca în ziua de 26 ianuarie 1945, să putem deschide lucrările Primului Congres al Sindicatelor Libere din România. Erau înscrişi în aceste sindicate unice, la acea dată, peste 650.000 de membri. Congresul a dat fiinţă Confederației Generale a Muncii, care a devenit principala forţă socială din România. Reacțiunea a simțit că este vorba de o problemă-cheie a luptelor sociale de viitor şi a încercat tot felul de manevre pentru a înlocui conducerile alese din sindicatele instituțiilor şi întreprinderilor.

După izbânda stabilirii unității mişcării sindicale din România, prin crearea Confederației Generale a Muncii, rezultat al Primului Congres liber al Sindicatelor de la finele lui ianuarie 1945, s-au intensificat acțiunile național-țărăniştilor şi legionarilor împotriva noii structuri sindicale.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

în unele întreprinderi din Bucureşti, mai [illegible] la „Malaxa" şi la Întreprinderea de Tramvaie, unde [illegible] importante cuiburi legionare, s-au iniţiat şi s-au manifestat nemulţumiri faţă de conducerile sindicatelor noi alese, dorindu-se alte alegeri mai „democratice".

La „Malaxa" se preconiza sechestrarea membrilor comitetului sindical ales în adunarea generală, fără nici o împotrivire.

Prin Comisia Locală a sindicatelor din Capitală, am fost informaţi că la „Malaxa" se va produce sechestrarea comitetului sindicatului şi că este necesară stoparea acestei acţiuni.

M-am prezentat la Ana Pauker, care asigura din partea conducerii Partidului Comunist, îndrumarea politică a Confederaţiei Generale a Muncii.

Am informat-o despre ce se intenţionează să se facă la întreprinderea „Malaxa", de către „secţia muncitorească" a P.N.Ţ., condusă de Ilie Lazăr, fruntaş al acestui partid.

Ana Pauker a socotit că se impune să-l cheme pe Pătraşcu, care îndeplinea funcţia de prim-secretar al organizaţiei de partid pe Capitală. l-a telefonat să vină de îndată la biroul său.

- Apostol m-a înştiinţat că ţărăniştii pun la cale o acţiune împotriva comitetului sindicatului abia ales la „Malaxa", îi spuse Ana Pauker.

Pătraşcu, înfuriat, spune că: "Apostol minte". Confederaţia Generală a Muncii nu cunoaşte situaţia din întreprinderile Bucureştiului. El a rugat-o pe Ana să nu dea crezare celor debitate de Apostol. La „Malaxa" este linişte. Ana se uita la mine mirată. Pe cine să creadă? Pe mine sau pe el? Am spus! „vom vedea cine minte"! Şi am părăsit biroul.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

doua zi, la prima oră, conducerea C[illegible]ei Si[illegible]ale îmi comunică:

La „Malaxa", membrii comitetului sindical sunt sechestrați în clădirea administrativă a întreprinderii.

Am dispus imediat o şedinţă „fulger" a Comitetului Executiv al C.G.M. în faţa căreia am prezentat situaţia de la „Malaxa". Comitetul Executiv a hotărât ca o delegaţie a C.G.M. să meargă imediat la „Malaxa", să vadă care este situaţia şi să acţioneze cu tact la limpezirea lucrurilor. Am fost însoţit de Brătfăleanu Victor şi Chivu Stoica, vicepreşedinţi, şi Angheliu, secretar. Ne-am urcat într-o maşină rablagită şi am ajuns, cu chiu cu vai. la „Malaxa".

La prima poartă, portarul ne-a comunicat că nu poate să ne lase în întreprindere. Poarta fiind folosită numai de paza militară.

Portarul ne indică să mergem la poarta nr. 2. Ne-am deplasat la această poartă. Paznicul ne-a întrebat ce dorim. I-am spus că suntem o delegaţie a C.G.M. şi dorim să discutăm cu reprezentanţii sindicatului. Portarul, foarte încurcat, ne-a rugat să mai aşteptăm. A dat telefon şi ne-a comunicat că vor veni „nişte" reprezentanţi. Într-adevăr, vedem că se apropie cinci persoane, bine îmbrăcate, şi ne întreabă dacă noi suntem delegaţia C.G.M. Le-am răspuns:

- Da, noi suntem delegaţia C.G.M.!

- Noi nu recunoaştem C.G.M.-ul şi ca atare, vă spunem să părăsiţi întreprinderea!

Am protestat insistent: vrem să discutăm cu muncitorii despre starea de fapt, produsă în fabrică. Ei au răspuns că, dacă nu părăsim incinta întreprinderii, vor folosi forţa pentru a ne da afară pe poartă. N-am avut încotro şi am părăsit poarta nr. 2.

Ne-am întrebat ce-i de făcut. Chivu Stoica a propus să meargă la „Griviţa Roşie" să aducă câteva sute de muncitori

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

pentru a forța pe „reprezentanții" sindicatului să aranjeze o întâlnire cu colectivul de muncă de la „Mașini". Propunerea lui Chivu a fost acceptată. A luat mașina în care am sosit aici și a plecat pentru a-și îndeplini misiunea. Ne-am retras la poarta nr. 1.

Trebuia să-l așteptăm pe Chivu cu muncitorii ceferiști.

Ne pomenim cu un grup de activiști ai organizației de partid ai Capitalei în frunte cu Pătrașcu. Ne întreabă: ce căutăm, ce s-a întâmplat?

Între timp oprește în fața porții un camion plin cu militari, pentru a face schimbul de pază. Poarta se deschidea electric. Eu spun tovarășilor prezenți să urmărim camionul militar. Camionul a pornit și nu s-a mai oprit. Am imobilizat portarul și am pus stăpânire pe poarta nr. 1, i-am ordonat să ne dea legătura telefonică cu „reprezentanții" sindicatului. La telefon a răspuns o voce care a întrebat cine suntem și ce vrem. Ne întreabă câți suntem. Am răspuns că suntem șapte persoane.

- Bine, ne vom întâlni la jumătatea distanței dintre poarta nr. 1 și clădirea administrativă. După ce am scos pe portar în afara porții și am stabilit ca unul din cei veniți cu Pătrașcu să ia în primire telefonul, ne-am îndreptat, șapte persoane spre jumătatea distanței convenite la telefon. Patru erau de la C.G.M. și trei de la partid, printre care și Pătrașcu, bineînțeles. Se apropie cei șapte „adversari". Se opresc la doi pași de grupul nostru. Le adresăm rugămintea de a ne întâlni cu muncitorii. Ei ne răspund:

- Foarte bine, muncitorii sunt adunați în sala de montaj și ne așteaptă să vorbim cu ei. Din cele două grupe s-a format una, și înaintam spre sala de montaj. Când ne apropiem de clădirea administrativă, Pătrașcu și Angheloiu au început să lovească „adversarii". Aceștia au luat-o la

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

fugă. Pătraşcu, cunoscând în ce parte a clădirii administrative se aflau membrii comitetului sindicului sechestraţi a intrat în clădire şi i-a eliberat. Eu am rămas singur, necunoscând toate intrările şi ieşirile din clădire.

N-am putut să-mi dau seama de unde au ieşit sechestraţii. Văd însă un puhoi de oameni parcă turmentaţi, cu răngi de fier în mâini, îndreptându-se înfuriaţi spre poarta nr. 1. Mi-am tras şapca pe ochi, am intrat în mijlocul lor şi am înaintat împreună cu ei.

În afara porţii, ai noştri care s-au înmulţit, trăgeau focuri de revolver ameninţându-i pe cei din curte să nu înainteze. Eu mi-am făcut loc printre turmentaţi şi am ajuns în primul rând la poartă. Văd un grup restrâns de oameni care loveau cu răngile de fier un activist de-al nostru. Era deja mort şi tot îl mai loveau.

Din grupul nostru care se afla la circa o sută cincizeci de metri, se desprinde Săracu Dumitru, secretar C.G.M. şi se îndreaptă spre poartă, crezând că poate salva pe cel ce era de-acum un morman de carne şi oase. M-am rupt din mulţimea înfuriată şi m-am îndreptat spre Săracu. L-am luat la subsuoară „parcă ar fi un miel" şi în fugă, m-am îndreptat spre ai noştri. Am auzit în urma mea:

- Acesta e Apostol! Acesta e Apostol!

Aruncau cu pietre, dar nu m-au nimerit. Să fi greşit ţinta? Când am ajuns la 10 metri de grupul nostru, îl văd pe Pătraşcu, primul din flancul stâng, care, cu revolverul în mână, îşi îndreaptă ţeava spre mine şi trage. Strig cu toată puterea:

- Pătraşcule, m-ai împuşcat! Am fost urcat într-o maşină şi am fost dus de o tovarăşă, Mititelu, la Spitalul „Elias". Acest spital era administrat de sovietici pentru soldaţii Armatei Roşii răniţi pe frontul antihitlerist.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

tovarăşa Mititelu, cunoscând limba rusă, a explicat situaţia şi am fost condus direct în sala de operaţii. Au încercat chirurgii să mă adoarmă cu eter. În acest timp mă gândeam şi mă întrebam: cum e posibil ca, după atâţia ani de puşcărie şi lagăr, să mori ca un prost!

Chirurgii nu puteau să mă adoarmă. Îmi spuneau să număr până la 100, până am adormit. A început operaţia care a durat 6 ore. Glonţul revolverului a nimerit în abdomen, prin intestine şi s-a oprit în coapsa piciorului stâng. Glonţul îl păstrez şi acum. După operaţie, timp de peste două săptămâni, am fost în comă, am fost între viaţă şi moarte. Personalul sanitar, după cum mi s-a spus, când am devenit conştient, a făcut tot ce a fost cu putinţă să mă salveze. Şi m-au salvat. Le sunt recunoscător şi acum, deşi au trecut 50 de ani de atunci.

Abia după o lună de zile de la operaţie, au putut să mă viziteze tovarăşii din conducerea partidului şi a Confederaţiei Generale a Muncii. Primii care m-au vizitat au fost: Gheorghiu-Dej şi Sencovici Alexandru, secretar general al C.G.M. Doctorii nu mi-au dat voie să vorbesc şi n-am putut să-i spun nimic lui Dej despre peripeţiile de la „Malaxa". Mai târziu, am cerut doctorului Spitalului „Elias" să am o convorbire personală cu Dej. Acesta a trimis-o pe Ana Pauker şi pe Teohari Georgescu care avea funcţia de prim-adjunct la Ministerul de Interne, în subordinea generalului Rădescu, ministru..

Ana Pauker şi Teohari Georgescu l-au scuzat pe Dej că nu a putut veni, având foarte multe probleme de rezolvat pe linie de guvern. Acceptând scuzele lui Dej, le-am povestit lor tot ce voiam să-i mărturisesc lui Dej. Şi le-am desfăşurat tot ghemul tragediei de la „Malaxa". Mi-au spus că o să-l informeze pe Dej, despre cele întâmplate, iar tovarăşul Rangheţ – şeful secţiei de cadre a C.C.-ului va

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

începe să ancheteze cu de-amănuntul cele întâmplate la „Malaxa". Rangheț însă s-a îmbolnăvit și fulgerător a murit de cancer.

În țară, după împușcarea mea, au avut loc mitinguri, demonstrații. Eu am primit la spital sute de telegrame din toată țara, prin care se condamna încercarea de asasinare a persoanei mele, se declarau că sunt alături de mine și îmi urau însănătoșire grabnică.

Ana Pauker a „luat" măsuri pentru a mușamaliza tentativa de crimă a lui Pătrașcu. Acesta a fost înlocuit cu Miron Constantinescu, ca prim-secretar al Capitalei. Pe Pătrașcu l-au trimis în Valea Jiului, la Petroșani, în locul lui Alexandru Moghioroș, și pe acesta l-au transferat la Târgu Mureș.

Abia în 1952, după îndepărtarea Anei Pauker, a lui Luca și Teohari Georgescu, s-a format o comisie de partid din: Alexandru Drăghici, Ecaterina Chivu și Al. Vințe, care au anchetat cazul și l-au trimis în judecată pe Pătrașcu.

Pătrașcu a fost condamnat la 3 ani închisoare pentru tentativă de omor asupra persoanei mele.

S-a pus și se pune întrebarea: de ce Pătrașcu a vrut să mă omoare? Răspund: pentru faptul că trebuia ca , acțiunea țărănisto-legionară de sechestrare a membrilor comitetului sindicatului de la „Malaxa" să se mușamalizeze, așa era înțelegerea dintre Ana Pauker și el.

Dispariția mea însemna salvarea lui, iar apoi mușamalizarea cazului meu.

Chiar în aceeași zi, Dej a fost acolo și timp de o noapte a anchetat „cazul", descoperind și identificând peste 200 de intruși străini în uzină, tocmai aceia care „arestaseră" comitetul sindical unitar ales și care provocaseră scandalul căruia îi căzusem și eu victimă.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

hemat de generalul Rădescu, şeful guvernului să dea coteală pentru ceea ce a fost în Uzinele „Malaxa". Gheorghiu-Dej i-a ripostat:

„Uzinele „Malaxa" produc armament pentru front, iar eu, răspunzând de transporturi în guvernul dumneavoastră, trebuia să ştiu ce transport. Aşa se justifică prezenţa mea acolo. Rădescu, în calitatea de prim-ministru, a convocat o şedinţă extraordinară a cabinetului. Folosindu-se „evenimentele" de la „Malaxa", a cerut eliminarea din guvern, a reprezentanţilor comunişti şi socialişti. Riposta lui Gheorghiu-Dej – ministru al Transporturilor în acel guvern – a fost categorică: „Poporul este sătul de guverne conduse de militari, domnule Rădescu! A venit timpul, ca generalii să plece la cazarmă"!

În oraşe, centre muncitoreşti şi comune, prin mitinguri şi manifestări de stradă la care au participat sute de mii de oameni, s-a manifestat nemulţumirea lor. faţă de guvernarea generalului Rădescu.

În ziua de 24 februarie s-a organizat un mare miting în Piaţa Naţiunii din Bucureşti, la care au participat peste 100.000 de cetăţeni ai Capitalei, Au vorbit: Gheorghiu-Dej din partea comuniştilor, Lotar Rădăceanu – din partea socialiştilor, conducători ai Confederaţiei Generale a Muncii, de fapt organizatorii mitingului. S-a cerut alungarea generalului Rădescu, din fruntea guvernului şi aducerea la guvernare a lui Petru Groza, preşedintele Frontului Plugarilor, cea mai largă organizaţie politică ţărănească de masă, din acel timp.

După cum se vede, unitatea sindicală a mişcării muncitoreşti a dus la victoria forţelor democratice şi evitarea unui război civil, provocat de forţele reacţionare. Un astfel de război civil în spatele frontului sovietic ar fi fost catastrofal pentru popor. El ar fi fost un bun prilej

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

pentru trupele sovietice să preia administrația țării. [illegible] plin război și justificarea politică a unei ocu[illegible] militare era de așteptat pentru cei ce nu dădeau dovadă de suficientă prudență și înțelepciune politică.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

VII. TRANSILVANIA ! PRIMA ÎNTÂLNIRE CU STALIN

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Problema centrală a preocupărilor lui Gheorghiu-Dej în acel moment era readucerea Ardealului de Nord în cuprinsul ţării, mai întâi prin forţa armelor şi, apoi, prin mijloacele diplomatice posibile. S-a lansat lozinca: „Totul pentru front, totul pentru victorie"! ca principiu de luptă al P.C.R., astfel ca nimeni mai târziu, să nu ne poată reproşa că nu am făcut totul pentru a ne recuceri teritoriul răpit şi obţinerea victoriei asupra Ungariei horthyste şi Germaniei hitleriste.

A doua problemă corectă a revendicării Ardealului trebuia să se facă în această vastă perspectivă, cu atât mai mult cu cât oamenii politici ungari, cu mare credibilitate în Occident, cât şi comuniştii maghiari, în frunte cu Matyas Rakosi, exercitau tot felul de presiuni asupra Moscovei, Parisului, Londrei, Washingtonu-lui, ca Ardealul de Nord să rămână încorporat Ungariei. Mai mult, forţele revanşiste susţineau, sus şi tare, ca Transilvania, în întregime, să revină acesteia.

În aceste condiţii, Gheorghiu-Dej a propus, încă din luna noiembrie 1944, o dezbatere în cadrul conducerii de atunci a P.C.R. asupra poziţiei noastre, a comuniştilor români, faţă de situaţia Ardealului de Nord şi, în general, a Transilvaniei.

În dezbatere s-au conturat două poziţii:1. a „băştinaşilor", care cereau o poziţie activă de propagandă, pentru ca Ardealul de Nord să revină României şi: 2. a celor sosiţi de la Moscova, care susţineau că problema aceasta se rezolvă numai de către „tovarăşul Stalin". În această situaţie dificilă a trebuit să se accepte formarea unei delegaţii a

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

conduc[illegible] P.C.R. care să discute problemele Transil[illegible] [illegible]arăşul Stalin". Din această delegaţie au făcut p[illegible] Gheorghiu-Dej, Ana Pauker şi eu, Apostol. Stalin a acceptat sosirea delegaţiei P.C.R. la Moscova. Ne-a primit foarte amical în biroul său de lucru. S-a arătat încântat să-l cunoască pe Gheorghiu-Dej, despre care a fost informat că este un „comunist român cu experienţă politică şi înflăcărat patriot". Îi este deosebit de plăcut să discute cu el problemele de viitor ale României. Nu s-a referit în nici un fel la persoana Anei Pauker. Pe mine, bătându-mă pe umăr, m-a numit „viitor conducător al mişcării sindicale din România"...

Gheorghiu-Dej a mulţumit pentru acceptarea primirii delegaţiei române, în condiţiile grele în care se afla U.R.S.S., datorită războiului crâncen împotriva armatelor hitleriste şi horthyste. A rugat pe Stalin să-i permită să prezinte pe scurt scopul vizitei noastre. Era pregătit de acasă să facă o expunere concentrată în fapte istorice de necontestat care atestă dreptul României asupra Transilvaniei, cam 20-25 de minute. După vreo zece minute, Stalin l-a oprit, scuzându-se şi zicând următoarele:

- Dej, eu nu pretind că stăpânesc istoria României şi mai ales a Transilvaniei, mai bine decât tine. Am înţeles ce doriţi. Cunoaşteţi că, nu de mult, a fost la mine Rakosi, susţinând că nu numai Ardealul de Nord, ci şi întreaga Transilvanie se cuvine, de drept, să fie redată Ungariei. I-am răspuns, că dacă mai insistă asupra acestei chestiuni, îl voi alunga fără menajamente...

Stalin a făcut o scurtă pauză şi a reluat:

- ***Dej, Transilvania va fi pe veci a României.*** *Comuniştii unguri şi poporul ungar n-au fost în stare să facă ceea ce au făcut comuniştii români şi poporul român. Voi aţi întors armele împotriva Germaniei, voi aveţi un 23*

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

...dugu... Ne-ați ajutat să reducem cu șase luni războ...l s...să sal... peste două milioane de soldați ai Armatei Roș...

Apoi pufăind din cunoscuta-i pipă și privindu-ne p... toți din delegație pe sub sprâncenele-i groase, a spus obosit:

- *Mergeți acasă și spuneți-le comuniștilor români, forțelor democratice reale ale României, că noi nu ne vom schimba poziția față de Transilvania, că toate obstacolele ce vor apărea din parea Occidentului și a acoliților lui Rakosi vor fi învinse și dreptatea României va triumfa...*

Întoarsă în țară, delegația noastră a avut o discuție cu ambasadorul U.R.S.S. la București și s-a hotărât transferul administrației militare din Ardealul de Nord autorităților civile locale românești.

Aceasta s-a făcut cu mult timp înainte de Conferința de Pace de la Paris, unde într-adevăr, delegația română din care a făcut parte, nu întâmplător, și Gheorghiu-Dej, a avut de luptat cu obstacolele la care s-a referit Stalin.

- Dej nu știa foarte bine limba rusă, însă într-o discuție pe probleme politice se descurca destul de bine. Limba rusă a învățat-o la Doftana, mai ales după cucerirea regimului politic, la începutul anului 1938, în timpul guvernului Goga.

În Doftana erau mulți deținuți politici din Basarabia și un anumit număr de ruși, condamnați pentru spionaj în favoarea U.R.S.S.

Prin vorbire și discuții cu aceștia, a asimilat limba rusă.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

VIII. REVITALIZAREA P.C.R. ŞI POLITICA DE ALIANŢE

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

Multe eforturi a depus Gheorghiu-Dej pentru reorganizarea Partidului Comunist Român pe baze noi, în condiţiile create după eliberare.

El a avut, în acest sens, un rol primordial. Astfel, în toate judeţele au fost trimişi oameni cunoscuţi prin activitatea lor de partid în timpul ilegalităţii, cei mai mulţi dintre ei, condamnaţi la ani grei de închisoare sau internaţi în lagărele fostului regim.

Instruirea acestor împuterniciţi, ştiu că a fost făcută chiar de Gheorghiu-Dej. Ei trebuiau să se ocupe în primul rând de înregistrarea membrilor de partid şi a simpatizanţilor lui.

În timpul activităţii ilegale a partidului cei care erau atraşi în rândurile sale nu semnau nici un fel de adeziune şi nu primeau carnet de partid.

De asemenea, aveau sarcina să-i cunoască şi să discute cu toţi cei ce, din diferite motive, au avut de suferit pe timpul dictaturii antonesciene şi a războiului.

În primul rând aceştia trebuiau atraşi către partid. S-a depus o muncă uriaşă, de zi şi noapte, pentru reorganizarea partidului în teritoriu, în aşa fel ca toate judeţele să dispună de organizaţii, cu celule şi simpatizanţi în cât mai multe localităţi ale ţării.

Ca o sarcină prioritară a fost apoi construirea, în toate judeţele şi localităţile, a organelor de "front unic" între comunişti şi social-democraţi.

Era o idee tot a lui Gheorghiu-Dej, experimentată de el cu succes şi în luptele ceferiste din 1933 şi în anii grei de temniţă şi de lagăre.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

În multe județe și orașe nu existau organizații ale Partidului Social-Democrat și organizațiile p[illegible] înființate, multe dintre ele, nu aveau cu cine să formeze Frontul Unic Muncitoresc. În asemenea situații, conducerile centrale ale P.C.R. și P.S.D. s-au înțeles să constituie Frontul Unic local cu membrii P.C.R., care să primească titluri și carnet de membri ai Partidului Social-Democrat. Astfel, comuniștii cu carnete de social-democrați au constituit în foarte multe județe și localități, baza Frontului unic. Același fapt s-a petrecut și în cadrul organizațiilor țărănești ale Frontului Plugarilor.

Această acțiune de revitalizare a vieții partidului și de constituire a organelor Frontului Unic s-a intensificat mult după Congresul sindicatelor de la sfârșitul lui ianuarie 1945, care a dat naștere Confederației Generale a Muncii.

Reorganizarea vieții partidului în toată țara, înființarea organizațiilor de Front Unic-Muncitoresc și a organizațiilor de Front al Plugarilor a condus implicit la unitatea politică a clasei muncitoare și a alianței acesteia cu țărănimea muncitoare. Alături de unitatea sindicală, acestea au constituit temelia tuturor schimbărilor revoluționare care au avut loc în plan economic, social și politic.

Reorganizarea partidului în fabrici, uzine și instituții, s-a efectuat paralel cu organizarea și funcționarea sindicatelor unice pe baza Frontului Unic Muncitoresc. Cei mai activi membri ai sindicatelor au devenit membri ai Partidului Comunist. S-ar putea spune că sindicatele unice din fabrici, uzine și instituții au dat naștere organizațiilor de partid.

S-a spus de către unii membrii ai conducerii PCR, precum Ana Pauker, că numărul comuniștilor se limita în 1945, între 500 și 1000, pentru a minimaliza rolul P.C.R. în

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

desfăşurarea evenimentelor politice din ţara noastră [illegible] 23 august 1944.

La prima Conferinţă Naţională liberă a P.C.R. din octombrie 1945, s-a ales primul Comitet Central şi secretarul său general, în persoana lui Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Alt candidat era Ana Pauker. Venită în ţară în octombrie 1944, împreună cu Vasile Luca, urmată apoi şi de alţi comunişti, printre care şi Leonte Răutu, Ana Pauker se bucura de un anumit prestigiu printre ilegalişti, datorită comportării sale demne în procesul comuniştilor din Bucureşti, în 1936. Condamnată la ani de temniţă, fusese eliberată de Guvernul român la cererea Guvernului sovietic, în iunie 1940 şi trimisă la Moscova. Acolo lucrase la Komintern şi la secţia română de la Radio Moscova. Revenită în ţară, i se repartizase sarcina de a se ocupa cu problemele organizatorice ale partidului. Se lansase chiar ideea că Ana Pauker era trimisă de Stalin pentru a conduce Partidul Comunist Român. Pe acest fond, înainte de Conferinţa Naţională, s-au dus discuţii, între un număr restrâns de comunişti „băştinaşi" şi cei ce între noi se numeau „moscoviţi", pentru desemnarea celui ce trebuia să fie propus în funcţia de secretar general al partidului. „Moscoviţii" au cerut ca această funcţie s-o îndeplinească Ana Pauker. Ceea ce noi am respins, propunându-l pe Gheorghiu-Dej. Până la urmă chiar Ana Pauker şi Vasile Luca au acceptat ca Gheorghiu-Dej să fie propus pentru funcţia de secretar general al partidului.

Şi n-a votat nimeni împotrivă. Votul a fost deschis. Propunerea ca Dej să fie secretar general al partidului a fost primită cu entuziasm de întreaga Conferinţă Naţională. Expunerea prezentată de el, cât şi planul pe care ni l-a propus pentru refacerea economică a României i-au dat un

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

prest[illegible]u deosebit, încât toți l-au recunoscut [illegible]ept [illegible]aratul conducător al partidului.

Raportul lui Dej la Conferința Națională a partidului din 1945 era clar, un plan național de politică românească. El n-a lucrat singur la acel raport, ci după tactica lui de a se înconjura de specialişti, mai ales că era şi ministru în Guvern... Sigur, şi-a ales oameni şi i-a pus la treabă, dar după idei economice pe care deja el le asimilase din mediul românesc de dinainte de război şi care se regăsesc în Raportul său la Conferința Națională din 1945. Referitor la ideea lui Lenin cu privire la prioritatea asigurării energiei electrice prin construcția de hidrocentrale, era o haină mai nouă pentru idei mai vechi, de pildă ale inginerului Dimitrie Leonida care, cu sprijinul lui Dej a şi pus în practică făurirea primei hidrocentrale româneşti de mare putere, cea de la Bicaz.

Politica de alianțe era de-acum veche şi verificată în concepția lui Gheorghiu-Dej. Pe baza unei astfel de politici, Dej realizase unitatea cu social-democrații în organizarea grevelor ceferiste din februarie 1933, apoi concepția Frontului Muncitoresc şi a Blocului Național Democratic care a dus la susținerea politică a actului de la 23 august 1944. Imediat după eliberare, din inițiativa lui, a pornit realizarea unității mişcării noastre sindicale. Pe această linie el dispunea de mijloace de convingere deosebite, precum şi de un anumit farmec personal în relațiile cu oamenii angajați în aceste alianțe.

În prima jumătate a anului 1946 s-au produs scindări în rândurile P.N.L., P.N.Ț şi P.S.D., din partidul liberal s-a desprins aripa mai realistă în frunte cu Tătărescu, din Partidul Național Țărănesc s-a desprins grupa deloc neglijabilă condusă de Anton Alexandrescu. Ambele grupări dizidente au aderat la Blocul Partidelor

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Democratice, a cărui platformă politică de guvernare [illegible] de P.C.R. şi P.S.D. au respins-o conducerile partidelor istorice, retrăgându-se din Blocul Naţional Democrat, la care aderaseră înainte de 23 august 1944. Partidul Social-Democrat în frunte cu Titel Petrescu a militat pentru desfiinţarea Frontului Unic Muncitoresc, la congresul care a avut loc în prima parte a anului 1946. Majoritatea zdrobitoare a delegaţiilor au aprobat însă menţinerea Frontului Unic Muncitoresc.

Aripa de dreapta, conservatoare, reprezentată de Titel Petrescu a părăsit partidul şi a format un nou partid, Partidul Social-Democrat Independent.

Tot în această perioadă a avut loc organizarea şi funcţionarea Partidului Naţional Popular condus de profesorul universitar Mihail Dragomirescu. Acest partid cuprindea funcţionarii în general şi pe cei publici cu deosebire. Şi acest partid şi-a dat adeziunea la platforma politică de guvernare a Blocului Partidelor Democratice.

Meşteşugarii aveau şi ei organizaţiile lor locale şi centrale care au decis şi ele aderarea la platforma politică a Blocului Partidelor Democratice.

Iată cum a demarat politica de alianţe a P.C.R, faptic, de jos, clasele şi toate păturile sociale şi profesionale au aderat la platforma politică a Blocului Partidelor Democratice.

Prioritare la împroprietărire au fost familiile celor căzuţi pe Frontul de Răsărit şi de Apus, şi ale celor care au luptat pe frontul antihitlerist. Au fost şi împotriviri la reforma agrară.

Aceste împotriviri s-au împletit cu poziţia potrivnică a unor primari din comune, care au apelat la forţele jandarmereşti pentru a opri mişcările ţărăneşti însetate de pământ.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Reforma agrară din 1944-1945 nu a fost uşoară. Au locuri unde a curs sânge.

Organizaţiile Partidului Comunist, Social-Democrat şi ale Frontului Plugarilor au acţionat unite pentru înlocuirea primarilor reacţionari.

Instaurarea Guvernului condus de dr. Petru Groza este al doilea mare eveniment realizat în acest sens. El decurge direct din Reforma agrară, este un rezultat direct al opoziţiei faţă de această reformă şi cine nu leagă între ele aceste două evenimente, nu înţelege nimic din specificul luptelor politice ale timpului acela. De altfel, Guvernul dr. Petru Groza a încununat Reforma agrară, a legiferat-o şi a impus-o în plan politic, ceea ce a constituit temelia în alegerile din noiembrie 1946.

A doua parte a anului 1946 a fost dedicată luptei pentru putere, care a culminat cu alegerile generale din noiembrie 1946.

Toate forţele democratice progresiste ale ţării au militat pentru victoria în aceste alegeri, Blocul Partidelor Democratice învingând zdrobitor partidele istorice.

Aceste trei partide au mers în alegeri izolate, fiecare pe cont propriu şi, fără îndoială, nu puteau să aibă sorţi de izbândă. Ele au reclamat, ca şi în alegerile din 1992, că s-au produs unele falsificări de voturi în defavoarea lor. Astfel de acte cred că s-au putut produce, ele având un caracter izolat însă. Chiar dacă nu ar fi avut loc astfel de falsuri, atmosfera timpului, entuziasmul popular pentru schimbare, nu puteau să nu dea câştig de cauză Blocului Partidelor Democratice.

Afirmaţia că Guvernul dr. Petru Groza, manipulat de comunişti şi având în spate Armata sovietică, a falsificat alegerile din 1946 pe care le câştigaseră de fapt ţărăniştii este neconformă cu adevărul. Exista Comisia Aliată de

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Contr[illegible] care nu a semnalat nimic în acest se[illegible]ia [illegible]irea proceselor-verbale de numărătoare a voturi[illegible] participat în mod democratic reprezentanții tuturor partidelor înscrise pe listele electorale. Guvernul dr. Petru Groza nu era un guvern monocolor, ci era compus şi din reprezentanții altor partide, printre care şi liberalii lui Tătărescu, ceea ce făcea imposibilă fraudarea alegerilor.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

IX. DOUĂ MARI PERSONALITĂŢI: GHEORGHIU-DEJ ŞI PETRU GROZA

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

Rolul determinant în numirea lui Petru Groza ca prim-ministru l-a avut Gheorghiu-Dej. Petru Groza, după grevele ceferiştilor din 1933, solidarizându-se cu lupta lor, a înfiinţat în 1934 Frontul Plugarilor. Din partea Partidului Comunist au luat legătura cu el Alexandru Moghioroş şi Alexandru Sencovici, determinându-l pe Groza să se apropie de P.C.R. Această legătură a durat până la 23 august 1944. Dej, cunoscând că Frontul Plugarilor, condus de Petru Groza, a aderat la Blocul Naţional Democrat format din P.C.R., P.S.D., P.N.I., P.N.Ţ. şi P.N.L., cât şi poziţia de stânga a lui Groza, faţă de evenimentele ce au urmat după 23 august, a socotit că este cea mai nimerită persoană pentru formarea unui nou guvern cu adevărat democratic, după căderea lui Rădescu, care era iminentă. El a trimis pe Bodnăraş la Deva să discute cu Groza această problemă. Groza a refuzat, susţinând că el are două moşii şi două bănci şi nu crede că este nimerit ca un moşier şi un capitalist să fie prim-ministru al unui guvern radical de stânga. A trebuit să meargă Dej la Deva să reia discuţia cu Groza. După o zi de schimburi de idei şi de păreri, Groza a acceptat să fie numit de către Rege prim-ministru al noului guvern, instaurat la 6 martie 1945.

Colaborarea dintre Dej şi Groza a fost foarte amicală şi rodnică. Groza se bucura de mare prestigiu în rândurile intelectualităţii, în general, şi a celei ardelene, în special. De asemenea, este de subliniat că intelectualitatea maghiară şi populaţia minoritară maghiară avea mare încredere în el. Groza, cunoscând foarte bine limba maghiară, se înţelegea foarte bine cu liderii politici ai maghiarimii. La mitingurile

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

ublic[illegible]n localitățile cu majoritate maghiară, Groza [illegible]rbea în limba română și în limba maghiară. Acest fapt nu [illegible]ată a demonstrat că populația maghiară îl considera pe Groza prietenul lor cel mai de preț.

În același timp era și conducătorul Frontului Plugarilor.

Legiferarea reformei agrare, la puțin timp după preluarea conducerii guvernului, a determinat țărănimea împroprietărită să manifeste atașament față de Groza.

După cum vedeți, P. Groza era o personalitate de prim ordin pe linia activității guvernamentale. Erau cazuri când Groza făcea unele stângăcii, greșeli, dar în discuțiile cu Dej le recunoștea și colaborarea lor se desfășura normal.

Îmi amintesc că după cuvântarea cu caracter naționalist făcută de Lucrețiu Pătrășcanu la o adunare publică din Cluj, în împrejurările când războiul împotriva armatelor hitleriste continua și când soarta Transilvaniei nu era clară, Groza a vrut să-și dea demisia din funcția de prim-ministru. El socotea că Pătrășcanu, un om politic comunist cunoscut, va încuraja naționalismul șovin revanșard maghiar să insiste pe lângă marile puteri ca Ardealul de Nord să le aparțină în continuare. Se putea ca Stalin să-și schimbe poziția cu privire la Transilvania.

Dej l-a liniștit și l-a convins pe Groza că Pătrășcanu a acționat de unul singur și nu a avut girul conducerii Partidului Comunist. Dej a pus în discuția Biroului Politic al P.C.R. acest „caz" Pătrășcanu și hotărârea sa a apărut pe prima pagină a ziarului „Scânteia". Dej a primit sarcina ca săptămânal să se întâlnească cu Groza și el să îl informeze despre problemele cele mai importante și hotărâte de către Biroul sau secretariatul Comitetului Central.

N-aș putea să cred că Dej a preferat să stea în umbra lui Groza. Personalitatea lui Dej era bine apreciată și

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

cunoștință de către Groza. Dej în mod conștient a pus în valoare personalitatea lui Groza în interesul P.C.R. și al poporului român.

Problema abdicării Regelui Mihai s-a discutat în cadrul unui grup restrâns al conducerii Partidului Comunist.

Gheorghiu-Dej a explicat că a venit momentul ca România să devină Republică. O anumită repulsie a poporului român față de monarhie s-a manifestat încă de la înscăunarea pe tron a primului rege de origine germană Carol I, străin de viața și istoria poporului român.

Situația politică internă era favorabilă producerii acestui eveniment. Pe plan extern vor fi anumite manifestări, fără prea mare importanță.

Cei prezenți au acceptat explicațiile lui Gheorghiu-Dej și au aprobat trecerea la realizarea acestui act.

Ce a urmat, știu de la Dej, Bodnăraș și Groza.

După discuția avută și hotărârea luată, Dej și Bodnăraș au mers acasă la Groza pentru a-l pune în cunoștință de cauză, privind abdicarea Regelui Mihai. Groza a fost surprins de această veste. A început să tremure de emoție. Și-a revenit repede și a întrebat cum se va proceda concret.

Dej i-a spus că el, Groza, să ceară o audiență prin telefon la rege, comunicându-i că are să-i aducă la cunoștință multe probleme urgente și foarte importante. Are loc convorbirea telefonică. Regele se declară de acord cu audiența cerută.

S-a stabilit să meargă și Dej cu Groza. Audiența trebuia să aibă loc în apropierea Arcului de Triumf, la Palatul Elisabeta.

Dej a dat dispoziție ca toate legăturile telefonice ale Palatului Elisabeta să fie întrerupte.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Groza şi Dej, s-au prezentat în audienţă la Rege. Regele a fost surprins de prezenţa lui Dej, deşi acesta nu era o persoană necunoscută pentru el. Groza simţind această nedumerire, îi spune lui Mihai că Dej este ministrul Economiei Naţionale în guvernul său şi că este cel mai apropiat colaborator. Groza, adresându-se cu „Majestate", a început să facă o introducere cu privire la necesitatea schimbării de sistem în România şi nu se referea direct la abdicare. Groza vroia să-l pregătească „sufleteşte" pe Rege. Dej, care avea asupra lui actul de abdicare, i-a spus Regelui:

- „Domnule, a sosit momentul ca România să devină Republică"! I-a prezentat actul pentru semnare. Regele a privit actul, a citit în fugă conţinutul său, a avut momente de descumpănire şi s-a aşezat în fotoliu. S-a ridicat brusc, a pus mâna pe telefon. Dej intervine spunându-i că legăturile telefonice sunt întrerupte. Regele s-a aşezat din nou în fotoliu. complet contrariat de situaţia în care se găsea. Cere permisiunea interlocutorilor s-o invite şi pe mama sa, aceştia acceptându-i cererea. Intră mama sa în biroul lui Mihai. Acesta îi prezintă actul de abdicare, înmânat lui Mihai de către Dej, îl citeşte odată, de două ori, îşi dă seama despre ce este vorba şi întreabă:

- Dacă Mihai nu va semna această sentinţă ce se va întâmpla?

A urmat un moment de tăcere. Intervine Dej:

- Doamnă, aţi auzit de noaptea Sfântului Bartolomeu?

După semnarea acestui act istoric, intervine Groza:

- Doamnă şi domnule Mihai, România şi poporul român vor să se despartă de dv. în linişte şi pace. Dumneavoastră aveţi voie să luaţi cu dv. tot ce doriţi. Domnul Mihai trebuie să se angajeze că nu va face nici un fel de declaraţii împotriva ţării şi a poporului român.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

udiența s-a terminat, acțiunea de abdicare s-a încheiat. România a devenit Republică. Monarhia a fost abolită.

La posturile de radio româneşti s-a anunțat abdicarea Regelui.

Nu peste mult timp, populația Bucureştiului era în fața palatului. O adevărată sărbătoare a trăit poporul român în noaptea ce a urmat abdicării Regelui.

Știu că Stalin a apreciat atragerea de către Dej a omului politic burghez, dar cu vederi democratice avansate, la președinția guvernului român. Știu că prima delegație guvernamentală condusă de Groza în timpul secetei din 1946-1947 l-a convins pe Stalin să acorde un împrumut de cereale (grâu), pentru a tempera pe cât va fi posibil foametea de care suferea populația, din Moldova mai ales. Groza a menționat ca împrumutul să fie grâu panificabil, nu semințe de mătură, aşa cum ne-au ajutat alții.

- Groza, noi nu suntem occidentali, noi vă suntem prieteni adevărați. Din puținul nostru, fiindcă şi la noi în pustia de răsărit a Ucrainei a fost o secetă cumplită ca şi la voi, vom ajuta poporul român cu grâu pentru pâine.

Pe tema „ajutorului occidental", într-o atmosferă destinsă, Groza a servit un grupaj de anecdote care a produs o deosebită satisfacție lui Stalin.

Apropierea şi prietenia dintre oamenii politici, mai ales din țări diferite, se vede că se creează nu numai prin discuții politico-diplomatice, în vederea apropierii punctelor de vedere, ci şi prin folosirea bagajului de cultură generală, utilizând după caz şi anecdote legate de subiectul discuțiilor.

Groza poseda o cultură generală vastă şi prin acest fapt a fost atrasă simpatia lui Stalin.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Mai ştiu că în altă delegaţie guvernamentală condusă de Groza, mai făcea parte şi Ghelmegeanu, care conducea din partea guvernului, departamentul care se ocupa cu plata datoriilor în contul armistiţiului cu U.R.S.S. Acest om politic, uns cu toate alifiile politice posibile, a avut câştig de cauză în problema acestor datorii apăsătoare asupra economiei româneşti.

Cunoscând de la Groza că lui Stalin îi plac anecdotele, s-a formulat un adevărat scenariu despre felul în care să prezinte guvernului sovietic starea economiei naţionale a României şi povara care apăsa asupra ei, rezultând din plata datoriilor pentru U.R.S.S.

Delegaţia guvernamentală a fost instruită de către Dej să prezinte marile greutăţi şi dificultăţi prin care trecea economia ţării provocată şi de plata datoriilor stabilite în armistiţiu, în aşa fel încât să nu „şifoneze" pe tovarăşii sovietici.

Groza a întreţinut delegaţii desemnaţi de guvernul sovietic, cu un grupaj de anecdote legate de situaţia, de fapt, existentă în România şi starea de spirit a populaţiei ţării care trăieşte în nevoi şi necazuri.

Stalin îl întrerupse pe Groza şi întrebă: „Totuşi, care este starea în care se află economia României"?

- Tovarăşe Stalin, economia românească se aseamănă cu un vapor care navighează în Marea Neagră. Să ne închipuim că vaporul este încărcat cu diferite produse agricole, alimentare şi industriale. Vaporul are ca destinaţie România. Pe la mijlocul drumului parcurs, mecanicul anunţă comandantul vasului că rezervele de combustibil s-au terminat şi că nu va fi posibil să ajungă la ţărm. Comandantul, dându-şi seama că situaţia e gravă, dispune:

- Aruncaţi în mare jumătate din încărcătură!

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

e execută ordinul. După un anumit timp, m[illegible]cii
di[illegible]ala maşinilor anunţă comandantul că rezerv[illegible]de
combustibil sunt la limita minimă. Acesta dispune: Să se spargă tot ce este lemn pe vapor, folosindu-l drept combustibil. Începe să se profileze spre apus ţărmul, dar distanţa este încă mare! Mecanicii anunţă că şi lemnul folosit pentru combustibil e pe sfârşite.

- Ce mai ordonaţi?

Comandantul oftează din greu şi exclamă îndurerat:

- Şi mai avem puţin de mers până să ajungem la liman.

Stalin după ce a ascultat cu atenţie şi înţelegere povestea (anecdota) lui Groza, se ridică în picioare şi dispune:

„Să se reducă la jumătate plata datoriei pe care România mai trebuie să o achite U.R.S.S.-ului".

Şi acest episod demonstrează simpatia lui Stalin faţă de Groza. Simpatia lui Stalin nu a jucat nici un rol în favoarea lui Dej, privitor la deznodământul conflictului cu grupul kominternist, care s-a produs în anul 1952.

Groza era un om foarte robust. Era un mare amator de tenis. În fiecare dimineaţă mergea pe jos în Parcul Floreasca unde juca tenis cu cei mai buni tenismeni de pe atunci ai Bucureştiului. Se întorcea tot pe jos acasă, deşi avea la dispoziţie maşină. Cetăţenii Capitalei ştiau despre drumul dus şi întors din Parcul Floreasca. Oameni cu diferite necazuri îl acostau în timpul acestui dus şi întors expunându-i diferite necazuri şi prezentându-i scrisori cu rugămintea de a li se rezolva problemele.

Groza, cu zâmbetul său atrăgător, mereu bine dispus, avea răbdare să asculte necazurile şi să primească scrisorile de la cei ce îl întâmpinau, angajându-se că va cerceta şi va acţiona pentru rezolvarea lor.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Dej proceda la fel ca şi Groza. Seara, mai ales după începerea serviciului, mergea pe jos la domiciliu. Îl copleşeau oamenii necăjiţi, îi vorbeau şi el, cu aceeaşi răbdare, îi asculta, primea scrisori în timpul plimbării până acasă şi se angaja, şi el ca şi Groza, că va face tot ce este posibil pentru rezolvarea plângerilor expuse în scrisori.

Groza avea un cancer la intestinul gros. Suferea enorm, dar nu spunea doctorului său curant, dr. Bercu. Continua să lucreze acum în funcţia de preşedinte al Consiliului de Stat. Când a ajuns să fie epuizat de dureri abdominale, dr. Bercu l-a convins pe Groza să se interneze la Spitalul „Elias" pentru un control medical amănunţit. După controlul efectuat de către specialişti proeminenţi din Capitală, inclusiv profesorul doctor Haţieganu din Cluj la care ţinea foarte mult Groza, fiind buni prieteni, s-a hotărât în unanimitate să i se facă operaţie. A fost anunţată familia. A fost anunţat şi Dej de această hotărâre. Haţieganu a rugat familia să nu asiste la operaţie. Din partea conducerii partidului am fost desemnat de către Dej să fiu prezent în timpul operaţiei, spunând că el nu poate asista. Îl iubea foarte mult pe Groza. Cu lacrimi în ochi, mi-a spus:

- Dragă Ghiţă, tu ai suportat mai multe operaţii la „Elias" şi sunt sigur că ai să rezişti. Accepţi să faci acest lucru?

Am răspuns afirmativ.

Prima mână a chirurgilor a fost mâna prof. dr. Haţieganu. După deschiderea abdomenului, Haţieganu şi-a făcut cruce, zicând:

- Cum o fi putut trăi omul acesta? Intestinele sale erau ca un mare burete plin de sânge. A fost închis abdomenul şi după zece zile a fost adus la domiciliu.

Mi-a spus fiica lui Groza. într-o seară, nu mult după venirea acasă de la „Elias" că acesta se află într-o stare

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

...ravă. ...m anunțat pe Dej că Groza este pe moarte. Dej, împr...nă cu mine, am mers la familia Groza, care e... are ...nădăjduită.

Groza se afla în dormitorul său de la etajul I. Am fost conduşi de soția lui Groza. La patul său de suferință se afla Mia, fiica sa. Groza ne-a privit fără să clipească, a încercat să ridice mâna dreaptă spre cap cu gândul de a ne saluta şi a-şi lua ultimul rămas bun şi cu un oftat adânc, vedem cum pleoapele ochilor i se închid. Mia, fiica lui, strigă cu putere:

- Tata a murit!

Într-adevăr, Groza murise în fața noastră.

A sosit familia lui Groza, foarte numeroasă. Dej a îmbărbătat-o îndelung pe soția lui Groza, pe Mia – fiica lui şi pe ceilalți membri ai familiei. Eu, la rândul meu, am procedat la fel.

Dej, prezentând condoleanțe din partea conducerii partidului, statului şi poporului român, a spus:

- *S-a stins din viață un mare om politic al României, un ferm şi înflăcărat patriot, un bun prieten, un foarte bun amic al meu. Groza va rămâne în istoria poporului român ca un mare om de stat. El şi-a neglijat sănătatea, dorind să fie de folos țării şi poporului al cărui fiu credincios a fost. Toate înfăptuirile politice, economice, sociale şi cultural-ştiințifice poartă amprenta personalității sale. Dumnezeu să-l odihnească în pace!*

În plin hohot de plâns al familiei, ne-am despărțit.

Au urmat apoi funeraliile înmormântării lui Groza. S-a decretat doliu național. La funeralii au participat delegații de cetățeni din toată țara, foarte mulți din județul Hunedoara şi din Ardealul mult iubit de Groza, precum şi o mulțime îndurerată de cetățeni ai Capitalei.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

După război s-a produs o adevărată invazie a kominterniştilor veniţi din Uniunea Sovietică şi cocoţaţi sus de tot, în conducerea partidului şi statului. În fruntea tuturor acestora s-a aflat Ana Pauker, o femeie foarte ambiţioasă, dornică să imite la noi faima lui Dolores Ibaruri. Din păcate, poziţia ei şi a grupului kominternist, care s-a format în jurul ei, venea în contradicţie cu interesele şi nevoile poporului român şi s-a izbit de poziţia fermă, legată de realităţi, a lui Gheorghiu-Dej şi a celor care, alături de el, străbătuseră împreună calvarul închisorilor burghezo-moşiereşti.

Confruntările au început de timpuriu, chiar imediat după Eliberare. Unul dintre cele mai importante repere îl constituia pentru noi atunci aprecierea şi atitudinea faţă de actul istoric din ziua de 23 August 1944. Era pentru conducerea partidului o problemă urgentă căci, la numai 5 luni de guvernare democratică, se împlinea un an de la acest act istoric. O săptămână întreagă s-a discutat cu conducerea provizorie lărgită a partidului dacă trebuie să hotărâm ca această zi să fie declarată ca zi a Eliberării Naţionale a României sau nu.

Ana Pauker şi Vasile Luca, susţinuţi de Teohari Georgescu, afirmau că 23 August 1944 a fost o enormă greşeală politică.

Dacă nu ar fi fost acest 23 August, s-ar fi produs instaurarea directă a dictaturii proletare şi n-ar mai fi fost necesară colaborarea cu partidele istorice. Aceste partide istorice şi camarila regală care au servit şi servesc interesele capitaliştilor şi moşierilor pe plan intern şi pe ale anglo-

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

...nilor pe plan extern, ar fi fost măturate d... vi...u politică, având sprijinul direct al trupelor sovietice.

Nu se spunea cu voce tare, dar se putea deduce ..., regretul că 23 August a împiedicat ca la conducerea Partidului Comunist Român şi implicit a ţării, să se înscăuneze emigraţia română din U.R.S.S., cu riscul enorm ca România să devină o Republică Sovietică, o Colonie a Statului vecin de la Răsărit.

O problemă divergentă care s-a discutat cu acest prilej a fost aprecierea că eliberarea lui Foriş din funcţia de Secretar General al partidului, a fost ilegală şi că această măsură nu a fost agreată de Komintern.

Probabil că ar fi fost agreată o „troică" – Ana Pauker, Vasile Luca şi Foriş.

Dacă această posibilitate ar fi devenit realitate, Ana, Luca şi Foriş ar fi fost principalii gropari ai poporului român.

După terminarea războiului, marile puteri (U.R.S.S., U.S.A. şi Anglia) ar fi şters de pe harta Europei, România.

Moldova s-ar fi alipit Moldovei Sovietice, Transilvania ar fi fost dată Ungariei, Banatul – Iugoslaviei, Dobrogea - Bulgariei.

România ar fi rămas cu Muntenia şi cu Oltenia. Desigur că s-ar fi găsit o soluţie şi pentru aceste două provincii. Probabil că ar fi avut şi ele soarta Moldovei, devenind teritorii ale U.R.S.S.-ului.

Poziţia Anei Pauker, a lui Vasile Luca şi Teohari Georgescu era un atac frontal la adresa lui Gheorghiu-Dej şi împotriva activiştilor partidului din afară şi a celor din închisori şi lagăre, care acţionaseră unit pentru îndepărtarea lui Foriş, ca o condiţie esenţială pentru a pune partidul pe picior de luptă deschisă împotriva regimului fascist-antonescian, pentru scoaterea României din război,

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

întoarcerea armelor împotriva maşinii de război hitleriste şi aducerea la putere a unui guvern de largă concentrare democratică.

Discuţiile între „moscoviţi" şi „băştinaşi" ajunseseră la temperaturi foarte înalte în conducerea provizorie de atunci a partidului. Se întrevedea o sciziune cu urmări dintre cele mai grave, pe care Gheorghiu-Dej a ocolit-o cu deosebită prudenţă şi cu un mare câştig de cauză. Pentru a-i dezumfla pe „moscoviţi" de ifosele că ei fuseseră trimişi direct de Stalin pentru a conduce P.C.R.-ul şi „destinele" României, el le-a amintit recenta primire „foarte călduroasă a tovarăşului Stalin", cât şi aprecierile deosebit de elogioase ale acestuia la adresa comuniştilor români, care suferiseră în închisori şi lagăre şi reuşiseră să se organizeze şi să înfăptuiască în unitate cu forţele democratice şi progresiste din România, extraordinara întoarcere a ţării în rândul forţelor aliate împotriva hitlerismului.

Cu privire la 23 August, Gheorghiu-Dej a invitat-o pe „tovarăşa Ana" să spună singură ceea ce a zis „tovarăşul Stalin" că a fost şi ea de faţă când „tovarăşul Stalin" a precizat că întoarcerea armelor de către România împotriva Germaniei naziste a însemnat reducerea războiului cu peste 6 luni de zile şi salvarea de la moarte sigură a peste 2 milioane de luptători ai Armatei Roşii, menţionând totodată că Transilvania va fi pentru vecie a României.

Foarte prudent şi diplomat s-a arătat Gheorghiu-Dej în ceea ce priveşte aspectul practic al sărbătoririi de 23 August. El s-a declarat de acord cu „tovarăşul Luca" şi „tovarăşa Ana" ca ziua respectivă să fie marcată printr-o paradă militară (fără să precizeze însă „română şi sovietică" aşa cum propuseseră ei în discuţii), şi a cerut să se aprobe ca parada militară să fie urmată şi de o demonstraţie populară, în care să dea glas ataşamentului faţă de Guvernul

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

l[illegible] Petru Groza, de largă concentrare democratică, [illegible]ață de P.C.[illegible], de Uniunea Sovietică.

În fața unei asemenea situații, „moscoviții" au c[illegible] mai bine zis şi-au amânat răfuielile pentru mai târziu – şi punctul de vedere al lui Gheorghiu-Dej a fost acceptat în unanimitate. În felul acesta, ziua de 23 August a fost declarată ca zi națională a României, fiind sărbătorită, ca atare, de-a lungul anilor, în lumina unor delimitări inițiale, pe cât de ascunse, pe atât de dure.

Politica de alianțe s-a dovedit foarte adecvată situației de la noi, ea ne-a ajutat să evităm un război civil foarte periculos, instigat de partidele național-țărănesc şi liberal, şi dorit, chiar alimentat de forțele externe din Răsărit şi din Apus.

După înființarea Partidului Muncitoresc Român în urma unificării celor două partide, Partidul Comunist şi Partidul Social Democrat, la congresul de unificare din anul 1949, s-a impus o curățire a noului partid de elemente legionare, carieriști şi aventuriști.

Se ştie că Ana Pauker, contrar prevederilor statutare, a deschis porțile partidului, înscriindu-se în partid oricine dorea. Acest lucru i-a stimulat pe legionari să devină membri de partid.

Se ştia de asemenea că şi Titel Petrescu preşedintele Partidului Social Democrat, până la ruperea sa de acest partid şi înființarea Partidului Social Democrat Independent, a deschis şi el porțile partidului, dând libertăți de aderiune la acest partid a legionarilor şi a altor elemente dubioase, susținând că este mai bine ca legionarii să aparțină Partidului Social Democrat decât să îngroaşe rândurile partidului țărănesc.

Problema curățirii noului partid de elementele legionare, carieriste şi aventuriste s-a discutat în Biroul

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

Politic[illegible] Partidului Muncitoresc Român. Membrii [illegible]est[illegible] organ conducător, foşti comunişti şi social democra[illegible]au [illegible]eptat această curăţire a partidului. Această acţiune [illegible] durat aproape un an, fiind excluşi peste o sută de mii de neaveniţi strecuraţi în rândurile partidului.

În domeniul agriculturii, Ana Pauker s-a considerat mare specialistă şi mare conducătoare a experienţei sovietice în domeniul „transformării socialiste a agriculturii".

După cum se ştie, în martie 1949 a avut loc plenara C.C. al P.C.R. care a dezbătut şi aprobat hotărârea privitoare la transformarea socialistă a agriculturii. Această hotărâre a fost elaborată cu participarea specialiştilor noştri în domeniul agriculturii şi a consilierilor sovietici, sub îndrumarea şi conducerea Anei Pauker.

În cadrul plenarei s-au ciocnit două modalităţi de a se trece la transformarea socialistă a agriculturii. Ana Pauker urmată de Luca, Teohari, Chişinevschi, Borilă, Bodnăraş, Ceauşescu şi alţii au susţinut să mergem numai pe o cale: prin gospodării colective (adică colhozuri), după modelul şi experienţa sovietică. Această poziţie nu a fost susţinută de către Dej. Demonstrând că aceasta poate însemna pierderea completă a dreptului de proprietate a pământului posedat de ţăranii ce aderau la colhoz (gospodării colective).

Dej, pentru a-şi susţine punctul de vedere, demonstra cu fapte istorice tradiţia ţăranilor cu pământ puţin sau fără pământ, în luarea în tovărăşii a muncilor agricole, rămânând stăpâni pe bucata lor de pământ şi pe producţia respectivă. Ţăranii fără pământ lucrând în tovărăşie, primeau la învoială o cantitate de produse agricole în funcţie de munca efectuată pe terenurile celor care dispuneau de proprietate asupra lor. Poziţia fermă a lui Dej,

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

nind susţinută de majoritatea membrilor Co[illegible]etului Cent[illegible], a fost adoptată.

Printre cei care l-au susţinut pe Dej am fost şi eu. Cunoşteam din viaţa de copil până la 14 ani (când am plecat la oraş pentru a deveni meseriaş) greutăţile ţăranilor. Părinţii mei au avut puţin pământ. Neavând animale de tracţiune, în schimb aveau plug. Tata se întovărăşea cu fraţii şi cu verii săi, unii având boi, alţii cai, şi alţii numai plug. Arau şi semănau în comun. Şi tot în comun, în tovărăşie, se lucra la prăşit, la secerat şi recoltat. Fiecare familie din tovărăşie era stăpână deplină asupra recoltei obţinute de pe suprafaţa luată în tovărăşie.

Directivele privind îndeplinirea(pe linie de partid) în teren a hotărârii au fost aplicate de Ana Pauker. Pe linie de guvern răspundea Alexandru Moghioroş. Se loveau cap în cap dispoziţiile Anei Pauker cu cele ale lui Moghioroş, care a fost un susţinător a tovărăşiilor, ca formă mai simplă de muncă în comun a pământului. Orientarea contradictorie devenea insuportabilă, ceea ce l-a determinat pe Dej să convoace o şedinţă extraordinară a Biroului Politic. Discuţiile din acest organ conducător au dus la cristalizarea a două grupe. Una în frunte cu Ana Pauker şi alta în frunte cu Dej. Ana Pauker, dându-şi seama că Dej nu cedează, a propus ca o delegaţie de partid şi de stat să meargă la Moscova şi să discute cu Stalin problema. Dej a ripostat. De ce să mergem la Moscova? Ce să discutăm cu Stalin? Rezoluţia din 1949 este clară asupra metodelor ce trebuie să le folosim pentru transformarea socialistă a agriculturii. Să se renunţe la înfiinţarea de colhozuri şi să se concentreze atenţia şi pe linie de partid şi pe linie de stat spre înfiinţarea de întovărăşiri. Denumirea de „tovărăşie" a fost înlocuită de o nouă denumire mai pe înţelesul tuturor - „întovărăşire".

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

tuşi Biroul Politic a insistat asupra necesităţ[illegible] schi[illegible] de păreri şi idei cu „tovarăşul Stalin" şi s-a h[illegible]rât ca Dej şi Ana Pauker să meargă la Moscova. Şi au mers. Din discuţia cu Stalin, „tovarăşa Ana" a ieşit foarte şifonată.

Stalin a dat dreptate lui Dej privind orientarea în procesul de transformare socialistă în agricultura românească. Avertizând-o pe Ana Pauker, i-a spus:

- Tu cunoşti experienţa sovietică şi nu cunoşti tradiţia istorică a ţăranilor români. Noi am trecut la deschiaburirea masivă a satelor, împinşi de împrejurări. În primul rând, cordonul sanitar imperialist în jurul Uniunii Sovietice şi a sabotajului chiaburilor pe plan intern. De ce te grăbeşti, Ana, cu colhozurile tale? Dej, nu faceţi greşelile pe care le-am făcut noi. Nu vă rupeţi de ţărănime!

La întoarcerea de la Moscova, s-a ascultat cu multă atenţie punctul de vedere al lui Stalin care a susţinut, ca justă, poziţia lui Dej.

S-a hotărât să se treacă masiv la înfiinţarea întovărăşirilor. Ana a acceptat hotărârea, dar în practică a lucrat pe varianta ei. Cu sprijinul lui Teohari Georgescu – ministru de Interne – s-a forţat colectivizarea, s-a forţat şi încasarea cotelor obligatorii de produse agro-alimentare.

Am fost nevoiţi să experimentăm, cu rezultate nefavorabile pentru ţărani, o altă experienţă sovietică a grupului Anei Pauker – colectările obligatorii.

În 1952, la eliminarea din conducerea de partid şi de stat a grupului Anei Pauker, au fost eliberaţi din închisori circa 10.000 de ţărani (majoritatea zdrobitoare nejudecaţi), pentru învinuirea că s-au opus colectivizării şi predării în termen a cotelor obligatorii.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

anul 1952 situația economică și financiară [illegible] țării [illegible] impu[illegible] o nouă reformă monetară după cea care a avut [illegible] în [illegible].

S-a lucrat la pregătirea condițiilor optime pentru succesul acestei reforme monetare. Dej a condus în mod direct această acțiune. Procentajul de schimb al monedei naționale trebuia să fie strict secret până la declanșarea efectuării reformei monetare.

Cu acceptul Anei Pauker și a lui Teohari Georgescu, Vasile Luca, care era ministru de Finanțe, fără știrea lui Dej, l-a determinat pe Vijoli, guvernatorul Băncii Naționale, să comunice filialelor băncii din teritoriu procentul de schimb al monedei naționale.

Deconspirarea procesului de schimb a fost benefică (mană cerească) pentru cei ce posedau mari sume de bani. Aceștia au avut timp pentru schimbarea de lei în valută forte și transferarea lor peste granițele țării. Acțiunea conjugată a celor trei a produs mari pagube situației financiare și economice a țării.

Într-o ședință a Biroului Politic și apoi la Plenara C.C. a P.M.R. s-a discutat pe baza unui raport prezentat de către Dej privitor la sabotarea aplicării reformei monetare. S-a apreciat acțiunea celor trei contrară intereselor naționale ale poporului român.

Plenara a hotărât eliberarea din funcțiile de conducere ale partidului și guvernului a lui Vasile Luca, Anei Pauker și Teohari Georgescu. Vasile Luca a fost exclus din rândurile partidului, fiind judecat și condamnat la mulți ani de închisoare.

Întâlnirea cu oamenii din presă a avut loc în anul 1951, primul an al primului cincinal de dezvoltare a economiei naționale, 1950-1955. Oamenii de presă prezenți la această întâlnire au fost surprinși de poziția lui Dej. Până

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

În urmă s-au convins de justeţea poziţiei sale. Chiar propaganda de partid şi de stat era îndrumată de Chişinevschi, se mai devia uneori de la punctul de vedere al lui Dej.

Dej a criticat excesul proslăvirii sale în presă. *"De ce vreţi să mă izolaţi de partid şi de conducerea sa? Cultivarea excesivă a persoanei mele nu este în interesul partidului şi nu este în interesul poporului român. Vă rog să încetaţi cu proslăvirea persoanei mele în propaganda politică de partid şi de stat!"* – le-a spus el

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

XI. ELIBERAREA DE SOVROMURI

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Despre sovromuri, sunt necesare o seamă de explicații. Noi, imediat după război. ne-am ciocnit de două poziții contradictorii chiar în interiorul P.C.R. Pe de o parte poziția noastră, a „băştinaşilor" care, trecuți prin şcoala închisorilor burghezo-moşiereşti, luptăm să dăm o nouă înfățişare țării, bazată pe tradiții şi pe eforturi proprii şi, „kominterniştii" sau „moscoviții", cum le spuneam noi, care supralicitau aşa-zisul „ajutor sovietic", subordonându-ne în toate, vecinului de Răsărit. Această manifestare contradictorie viza mai ales economia țării, distrusă de război şi apoi dezafectată de către trupele sovietice, care se instalaseră ca trupe de ocupație pe teritoriul țării. În aceste condiții era greu să lupți pentru revitalizarea economiei naționale, pentru punerea ei pe baze noi, socialiste, conforme cu necesitățile şi posibilitățile noastre interne. Şi cu toate acestea, eforturi uriaşe s-au făcut pentru susținerea frontului, în vederea obținerii unui loc al nostru, propriu, între beligeranți şi recunoaşterea dreptului nostru asupra Transilvaniei. S-au consolidat întreprinderile industriale existente, s-au deschis o seamă de şantiere (Bumbeşti-Livezeni, Salva-Vişeu etc.). Încă de la Conferința Națională din 1945, Gheorghiu-Dej a lansat un vast plan de refacere economică a României, plan bazat pe resurse interne, în care prioritară era asigurarea resurselor energetice. În urma consolidării regimului popular sub Guvernul lui Petru Groza, a abolirii monarhiei şi unificarea celor două partide ale clasei muncitoare: Partidul Social Democrat şi Partidul Comunist prin crearea P.M.R. (1948), se realizaseră condițiile trecerii la o economie națională planificată, pe bază de perspective socialiste. Pentru realizarea acesteia, a

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

apărut[illegible]a o necesitate internă, naționalizarea princ[illegible]alelor mijloace de producție, deci a industriei, care s-a și re[illegible]zat la 11 iunie 1948, zi simbolică, legată de împlinirea a 100 de ani de la Revoluția pașoptistă. Gheorghiu-Dej a avut o contribuție de seamă la elaborarea Legii naționalizării, adoptată de către Parlament.

Sub îndrumarea sa directă au fost trecute toate unitățile industriale din țară în mâinile directe ale colectivelor de salariați ale acestora.

Sindicatele au jucat un mare rol în preluarea conducerii și administrațiilor unităților industriale. Ele, sindicatele, au propus noi directori și alte persoane în conducerea întreprinderilor, care au fost aprobate de ministerul de resort.

În multe întreprinderi au rămas pe funcții directori existenți înainte de adoptarea și aplicarea Legii naționalizării.

În urma planificării de un an, în anul 1949 s-a trecut la elaborarea primului plan cincinal pe anii 1950-1955. Sub pretextul însușirii „măreței" experiențe sovietice pe această linie, a prezenței trupelor sovietice în țară, precum și a grupului kominternist din conducerea partidului și mai ales a aparatului său de propagandă, am fost nevoiți să acceptăm prezența de „consilieri sovietici", precum și înființării de „Sovromuri".

Consilierii sovietici infiltrați tot mai mult în ministere și în aparatul de stat central acționau cu deosebit zel pentru accelerarea colectivizării prin colhozuri, sprijiniți de sus de către Ana Pauker, cât și pentru sovromizarea tuturor ramurilor industriale. Conducerile românești ale ministerelor și ale întreprinderilor sovromizate erau sufocate de consilieri sovietici care-și impuneau punctele lor de vedere în toate actele decizionale ale acestora.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Primele sovromuri au luat ființă imediat ce trupele sovietice au intrat în țară. Conform angajamentelor dintre Germania, S.U.A. și U.R.S.S., toate bunurile germane de pe teritoriul României au fost confiscate, în favoarea U.R.S.S. Cum pe atunci nu existau unități distincte numai cu capital german, ci doar participări ale unor investitori germani sau a cetățenilor germani stabiliți în România – nu ale statului german – în unele uzine din țară, totuși și acestea au fost confiscate, devenind părți sovietice.

Evident, proporțiile și volumele au fost apreciate de sovietici și astfel, ne-am trezit cu Sovrom-Metal Reșița, Sovrom-petrol, Sovrom-nav și multe altele.

De exemplu, la Fabrica de Țevi a lui „Malaxa", sovieticii au apreciat partea lor, la valoarea laminorului de 16 țoli pe care l-au demontat și l-au dus undeva în Ucraina.

Aceste părți trecute în proprietatea U.R.S.S. trebuiau administrate și așa ne-am pricopsit, la început cu primii consilieri sovietici, pe toată verticala conducerii industriei românești.

Apoi, „experiența înaintată" a proliferat peste tot, încât nu se putea face aproape nimic fără să fim controlați.

Mai vreau să spun că, în fapt, nu știu dacă era ceva de confiscat ca bunuri ale statului german, iar dacă se va fi investit cândva ceva în România, capitalul respectiv s-a reprodus de-a lungul anilor, prin munca românilor și era bun românesc.

Dar ce să mai vorbim despre teorie în acest domeniu, când practic s-a făcut altfel!

Ca să nu fiu nedrept, pot să arăt că, au fost și colaborări mai aproape de normal, la câteva sovromuri. Aș aminti Sovrom-tractor unde s-a asimilat în fabricație tractorul pe șenile și s-a putut căpăta o anumită experiență în acest domeniu. Însă când lucrurile au depășit fazele

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

început şi uzina a putut să meargă pe propriile ei picioare, s-a renunțat la fabricarea acestui tip de tractor, creându-se un tip de creație autohtonă. Această creație își are şi ea o mică istorie. La propunerea lui Dej, trebuia să producem un tractor greu pe şenile care să semene cu „Caterpilarul" american.

În acest scop s-a reuşit să procurăm din Statele Unite un exemplar complect, dezarticulat. Specialiştii Uzinei "Tractorul" – după ce au concluzionat şi asupra compoziției metalului – cu anumite îmbunătățiri tehnice, au produs primul „Caterpilar" românesc, o mândrie a Uzinelor Tractorul şi a industriei româneşti.

- Trebuie să spargem gheața, îmi spunea Dej adesea, trebuie să devenim stăpâni la noi acasă. Trebuie să stopăm transformarea țării noastre în colonie sovietică! Cu aceste cuvinte a întâmpinat şi pe cei din Biroul Politic în preajma zilei de 7 noiembrie 1952, fiind convocați la el acasă.

- Ce se întâmplase?

-Primise o notă prin ambasadorul sovietic şi reprezentantul guvernului sovietic pentru activitatea sovromurilor, prin care se anunța guvernul român al cărui prim-ministru era Dej, că este necesară înființarea unui SOVROM şi pentru exploatarea gazului metan.

Dej, pe care nu l-am văzut niciodată aşa de furios, ne spune:

- Trebuie să punem piciorul în prag. Gazele naturale sunt o avuție a poporului român. Numai aceste gaze ne-au mai rămas nesovromizate. Până aici! Nu se mai poate! Vă propun să acceptați să chem la guvern pe ambasadorul şi reprezentantul sovietic pentru sovromuri, cărora să le comunic că guvernul român nu acceptă propunerea guvernului sovietic.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

...ți am aprobat poziția și propunerea lui Dej, care l... acee... zi a și executat hotărârea luată de Biroul Politi...

Ambasadorul și colegul său au rămas to... nedumeriți de răspunsul guvernului român, dar nu au ripostat. Au spus cu amărăciune că vor informa de îndată guvernul sovietic.

În ziua de 7 noiembrie 1952, ne-am prezentat toți membrii Biroului Politic la Ambasada Sovietică, fiind invitați la recepția dedicată acestei zile.

La sfârșitul recepției, după o practică cunoscută, am fost invitați de ambasador într-un salon alăturat, cu care prilej s-au discutat mai multe probleme politice, interne și internaționale. Am fost mereu – după diferite toasturi, sub diferite pretexte – rugați să consumăm până la fund păhărelele de votcă. Acesta era un obicei sovietic.

După o oră de discuții pe diferite teme, Dej care era așezat la masă între ambasador și reprezentantul guvernului sovietic pentru sovromuri, prin surprindere, se adresează acestuia din urmă care era deja amețit, cu următoarea întrebare:

- Tovarășe, am o nedumerire, și te rog să-mi dai o explicație. Ce înseamnă export de capital?...

Reprezentantul sovromurilor răspunde la întrebare cu altă întrebare:

- Tovarășe Dej, ce rost are această întrebare?

Răspunde Dej, flatându-l pe interlocutor:

- Dumneata ești un mare economist al Uniunii Sovietice, ai o mare experiență și nu se poate să nu găsești răspunsul la întrebarea mea.

- Păi, export de capital efectuează țările imperialiste în colonii.

Dej, mulțumit de răspuns, ripostează calm:

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

- Se pare că Uniunea Sovietică procedează fel [illegible] prin [illegible] mediul sovromurilor.

Intervine ambasadorul:

- Tovarăşe Dej, nu exagerezi oare când faci o asemenea afirmaţie?

- Tovarăşe ambasador, răspunde Dej, dumneata, dacă ai fi în locul nostru, al românilor, cum ai judeca cele ce se întâmplă la sovromuri? Românii fac investiţii, muncesc, produc, iar beneficiile lor, în bună parte, iau drumul Moscovei. Românii cu ce rămân, tovarăşe ambasador?... Cu degetul în gură? Cu oftatul şi închiderea ochilor? Nu se mai poate, tovarăşe ambasador! Eu ştiu că Dv. veţi informa guvernul sovietic, despre poziţia noastră cu privire la sovromuri. Vă rugăm să informaţi direct pe tov. Stalin despre punctul nostru de vedere. Apare ca o stringentă necesitate de a avea o discuţie comună la nivel guvernamental, despre această problemă.

Dej ridicându-se în picioare, mulţumeşte pentru invitaţia noastră la recepţie şi pentru discuţiile avute. Ne ridicăm toţi. Strângând pe rând mâinile celor doi reprezentanţi ai guvernului sovietic, ne retragem şi poposim la domiciliul lui Dej. Am servit câte o cafeluţă. Se simţea o atmosferă încărcată. Fiecare dintre noi se gândea la ce va urma...

Miron Constantinescu, considerându-se sfetnicul lui Dej în probleme economice – era şeful planificării în guvern – ne întreabă privindu-ne pe toţi:

- Nu credeţi că poziţia categorică a tovarăşului Dej va constitui un mare risc pentru ţară?

Atmosfera a început să se lumineze, abia când a intervenit Dej. Adresându-se lui Miron şi nouă celorlalţi a spus: "*Eu am convingerea că nu vom suporta nici un risc. Dreptatea este de partea României şi a partidului român.*

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

...u vă dați seama că principalele bogății ale țării sunt în mâi... Moscovei? Cărbunele, petrolul, minere... de ...nu, au intrat în circuitul economiei sovietice. Mai vrem să ne ia și gazul metan, ultima bogăție naturală a țării? Noi facem investiții pe seama bugetului nostru, depunem muncă în condiții grele, deosebite, pierderile le suportăm noi și beneficiile le încasează guvernul sovietic. A continua poziția noastră orbească înseamnă să nu servim interesele majore ale poporului român".

În această ordine de idei, vă propun să acceptați să ne pregătim serios pentru a obține o poziție pe bază de fapte și argumente convingătoare cu tovarășul Stalin.

Noi tot va trebui să prezentăm, cum am hotărât în Biroul Politic, conducerii partidului și guvernului sovietic cele două probleme: modificarea unor prevederi importante ale planului cincinal 1950-1955, precum și dacă ar trebui să o excludem sau nu pe Ana Pauker din partid. Problema sovromurilor o vom discuta numai dacă partea sovietică va avea inițiativa începerii discuției pe această temă. Dacă va avea loc o asemenea temă, înseamnă că Stalin a primit informarea asupra poziției noastre de la Ambasada Sovietică, Vom fi pregătiți pentru a dezbate și problema sovromurilor.

Dacă nu va avea loc o asemenea inițiativă, va însemna că tovarășii sovietici nu sunt pregătiți pentru o asemenea dezbatere. Vom aștepta reacția lor. Noi am aruncat mănușa. Ei vor trebui să reacționeze. Dacă sunteți de acord cu propunerea ca o delegație de partid și de guvern să meargă la Moscova, aș propune ca delegația să fie formată din tovarășii Chișinevschi, Miron, Apostol și Dej.

Toți membrii Biroului Politic, inclusiv Miron Constantinescu, prin cuvântul lor, au susținut cele spuse de

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

Dej, precum şi propunerea de a se deplasa la Moscova o delegaţie de partid şi de guvern în formaţia amintită.

Se făcuse ziuă. Era 8 noiembrie, ziua de naştere a lui Gheorghiu-Dej. Felicitările şi îmbrăţişările au însemnat încredere reciprocă şi solidaritate deplină în apărarea cu mult curaj a intereselor ţării în faţa „fratelui mai mare" de la Răsărit.

Am ciocnit câte o cupă de şampanie, urând lui Dej sănătate şi mulţi, mulţi ani. La despărţire, Dej a mulţumit pentru urări spunând următoarele:

- Nu uitaţi că înainte de a fi comunişti, suntem români!

Noi am început să ne pregătim pentru cele trei probleme, inclusiv problema sovromurilor, şi aşteptam răspunsul de la Moscova privitor la vizita unei delegaţii române de partid şi de guvern.

Răspunsul a sosit foarte repede.

Stalin ne-a primit la ora 12 noaptea. El, de regulă, lucra numai noaptea. La primire, ca şi la discuţii, au mai participat Molotov, Beria şi Mikoian. Erau bine dispuşi.

Ne-am aşezat la biroul din Kremlin foarte lung al lui Stalin acoperit cu postav verde. Partea sovietică în partea dreaptă şi delegaţia română în partea stângă. Dej îl avea în faţă pe Stalin. Chişinevschi era în faţa lui Molotov, Miron în faţa lui Beria şi subsemnatul în faţa lui Mikoian. După salutul lui, Stalin ne întreabă:

- Ce probleme vreţi să discutăm?

Dej mulţumeşte pentru salut şi primirea caldă, tovărăşească cu care am fost întâmpinaţi şi a început să prezinte necesitatea unor modificări ale planului cincinal.

- După aproape doi ani de activitate în economie, spune Dej, am ajuns la convingerea că am repartizat din bugetul de stat o sumă foarte mare din acumulări, pentru

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

industrializare, şi prea puţin pentru agricultură, pentru bunuri de larg consum şi pentru creşterea nivelului de trai al poporului. A prezentat date şi cifre.

Stalin a apreciat pozitiv analiza mersului economiei româneşti precum şi justificarea modificărilor planului cincinal.

Intervine Miron, care susţine că planul a fost judicios întocmit şi că la elaborarea lui o contribuţie esenţială au avut-o consilierii sovietici.

Stalin, foarte nemulţumit, l-a apostrofat pe Miron, zicând:

- Noi nu am trimis consilieri ca să vă dicteze vouă cum trebuie să drămuiţi venitul naţional al României. Consilierii sovietici au primit sarcini clare să vă ajute, nu să hotărască în locul vostru.

Apoi Stalin ne-a întrebat dacă putem trece să discutăm o altă problemă. Dej a răspuns afirmativ.

- Înainte de a trece la o altă problemă, a zis Stalin, îmi permit a vă întreba: Cum se desfăşoară plăţile României în cadrul despăgubirilor de război?

În locul nostru a răspuns Molotov, care a spus că, românii au executat în termenul prevăzut toate obligaţiile asumate.

Stalin pare satisfăcut. Intervine Dej, care îi exprimă nedumerirea asupra faptului că România suportă toate cheltuielile pentru transportul mărfurilor livrate în baza despăgubirilor de război – pe teritoriul Uniunii Sovietice, începând de la graniţele noastre şi până la Vladivostok.

Stalin, surprins, întreabă pe Molotov dacă este adevărată afirmaţia lui Dej. Răspunsul lui Molotov a fost:

- Da, tovarăşe Stalin.

Îl mai întreabă pe Molotov, cât mai au românii de plătit.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Răspunsul îl dă Mikoian, prezentând o cifră pe care nu o reține.

Stalin, foarte ferm şi supărat, dispune:

- Din această cifră, România va plăti, începând de astăzi, numai 50% din restul de plată fără a mai suporta cheltuieli pentru transportul mărfurilor pe întreg teritoriul sovietic.

Cei trei din delegația sovietică, răspund fără convingere:

- Aşa vom face, tovarăşe Stalin.

Dej, ca şi noi, plăcut impresionat de hotărârea anunțată, mulțumeşte conducerii de partid şi de guvern sovietice şi încredințează pe tovarăşul Stalin că partidul şi guvernul României, ca şi poporul român vor primi cu uşurare şi bucurie reducerea cu 50% a obligațiilor de plată ce le mai aveam față de Uniunea Sovietică, privitoare la despăgubirile de război şi anularea plăților de transport.

Când însă s-a ajuns la punctul privind excluderea Anei Pauker din partid, Stalin s-a încruntat, a scos cunoscuta-i lulea şi pungă de tutun. A introdus cu grijă tutunul în găoacea lulelei şi a aprins apoi tutunul din lulea cu un băț de chibrit cu o flacără proeminentă. A tras cu năduf câteva fumuri şi apoi i s-a adresat lui Dej:

- De câte ori ți-am spus, Dej, că dacă Ana Pauker pune piedici activității voastre, s-o alungați din conducerea de partid şi de stat. De fiecare dată ce mi-ați răspuns, dragă tovarăşe? Să mai vedem, tovarăşe Stalin să mai încercăm. Şi acum vreți să vă spun eu ce să faceți cu ea? Nu e treaba noastră. Conducerea voastră e suverană să hotărască. Noi nu ne amestecăm în treburile voastre interne de partid. Spălați-vă pe cap cu Ana Pauker. Dacă nu mai aveți nici o problemă de discutat, putem să declarăm închise discuțiile noastre.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

e-am ridicat în picioare. Stalin şi ceilalţi ne-au strâns mâna la fiecare şi ne-au urat drum bun spre România. Dimineaţa acelaşi an am părăsit Kremlinul spre Hotelul Ararat, unde eram găzduiţi.

Există o continuare. Eu o voi povesti, cititorii n-au decât să tragă singuri concluziile. Deci, cele de mai sus s-au petrecut în iarna dintre 1952-1953, la Kremlin, pe la 12 noaptea. Stalin avea acest obicei de a lucra noaptea şi a face primiri, precum cea la care am participat şi eu atunci. La orele 5 dimineaţa, am fost treziţi la hotelul în care ne aflam, de către primul adjunct al ministrului de Externe sovietic, anunţându-ne că tovarăşul Stalin ne invită să servim micul dejun, la dânsul acasă. Ne-am pregătit, ne-am strâns în camera lui Dej şi am comentat vestea.

- Ce va mai fi?

Chişinevschi şi-a exprimat părerea:

- Poate se va ridica problema sovromurilor.

- În problema aceasta, a zis Dej, am decis acasă care trebuie să fie poziţia noastră. Miroane, cred că nu o să mai faci opinie separată?

Miron se explică afirmând că a vrut să puncteze participarea efectivă la elaborarea primului plan cincinal a „tovarăşilor consilieri sovietici".

- Ţi-a plăcut cum a ripostat Stalin? l-a luat la rost Dej. Trebuia oare să mai ripostăm şi noi?

Proiectul planului cincinal a fost pe larg dezbătut într-o plenară specială a Comitetului Central care, cu anumite îmbunătăţiri, l-a adoptat. Deci noi l-am adoptat, nu consilierii sovietici. După o analiză serioasă a desfăşurării realizării lui, am ajuns la concluzia că trebuie să înfăptuim unele ajustări. Am discutat modificările absolut necesare, în interesul economiei naţionale. Aceste modificări le-am aprobat tot noi, nu consilierii sovietici. Tu şi alţii aţi

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

susținu[illegible]că trebuie să cerem părerea „tovarăşilor sovi[illegible]ci[illegible]
A fa[illegible]portună oare venirea noastră la Moscova, pen[illegible]
discuta aceste modificări şi problema Anei Pauker? Vom continua să mai vorbim la Bucureşti. Acum să mergem unde am fost invitaţi, a conchis Dej.

În faţa hotelului ne aşteptau două automobile, zăpadă multă şi un ger cumplit. Am sosit la locuinţa lui Stalin care se afla în afara Moscovei. Intrăm înăuntru. Ne dezbrăcăm de paltoane la garderobă, lăsăm căciulile. Intrăm într-un salon-sufragerie, luminat puternic. O masă destul de lungă, pregătită pentru musafiri. Suntem întâmpinaţi de Stalin şi ceilalţi trei care au participat la discuţile avute la Kremlin. Ne strângem mâinile şi Stalin ne invită la masă, În timpul micului dejun s-au discutat despre multe.

Stalin, ştiind că Dej a activat la Galaţi, fiind membru al Partidului Comunist, a susţinut că numele de Galaţi este de origine gruzină. În decursul timpurilor trecute, gruzinii au emigrat în masă şi s-au stabilit în Galiţia, pe teritoriul Poloniei. Astfel a fost cu putinţă în drumul lor spre nord, să se fi oprit în partea de jos a Dunării, să fi rămas mai mult timp în această localitate şi să-i dea numele de Galaţi.

Nici unul dintre noi nu am confirmat această supoziţie.

S-a toastat pentru multe, şi la fiecare toast s-a băut votcă. Stalin golea până la fund fiecare păhărel. Ne uitam la el şi vedem cum i se învineţea nasul său proeminent.

La sfârşit, Stalin se adresează lui Dej, privindu-ne fix pe fiecare în parte:

- Dej, eu la Kremlin am prezentat punctul nostru de vedere oficial cu privire la Ana Pauker. Acum vreau să auzi Gheorghe Afanasovici, părerea mea personală despre tine. Eu am fost convins multă vreme că prin vinele tale curge sânge de proletar. Constat însă că de la o vreme, prin vinele

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

tale ge sânge de mic-burghez. Comportarea ta față de An auker este edificatoare. Eu dacă eram în locul de mult îi trăgeam una la mir...

Un moment de liniște. Tot Miron intervine spunând:

- Tovarăşe Stalin, Gheorghe Afanasovici este foarte sentimental. Lui Stalin i-a plăcut intervenția lui Miron şi, satisfăcut spune:

- Iată confirmarea, tovarăşe Dej.

Dej se ridică în picioare şi cu demnitate, mulțumeşte tovarăşului Stalin şi celorlalți pentru invitația de a servi micul dejun împreună.

- Ştiu că timpul Dv. este foarte prețios. Vă rog să fiți de acord să ne retragem. Vom pleca în această dimineață la Bucureşti. Ne-am ridicat în picioare. După exemplul nostru, s-au ridicat Stalin şi ceilalți colegi ai săi. Ne îndreptăm spre ieşire. Îmbrăcăm paltoanele, ne punem căciulile pe cap. Spre ieşirea din locuința lui Stalin, acesta îl prinde de braț pe Dej şi îi spune ca pentru el:

- Gheorghe Afanasovici, nu trebuie să fii supărat. Între noi trebuie să ne exprimăm şi păreri personale. Dej tace, îi strânge mâna lui Stalin şi îi spune în limba rusă:

- La revedere, tovarăşe Stalin.

Procedăm şi noi la fel. Ne luăm la revedere şi de la ceilalți conducători sovietici. Urcăm în aceleaşi „Gaz"-uri, printre troienele de zăpadă de prin partea de est a Moscovei. Ajungem în sfârşit, la hotel. În holul hotelului, ne aşezăm pe nişte fotolii în jurul unei mese rotunde. Tăcere. Parcă am fi fost la o înmormântare. Am comandat câte un chefir (lapte bătut), am golit sticlele iute, cu un fel de jenă. Tot liniște. Nu pomenea nimeni nici un cuvânt. Sparge tăcerea Dej, şi foarte ferm, se adresează lui Miron:

- Miroane, cum ajungem la Bucureşti, convocăm Biroul Politic. Expunem cele petrecute la micul dejun oferit

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Stalin în cinstea noastră şi vom hotărî lichidarea [illegible] Pauker. Vom propune membrilor Biroului Politic persoana care o va împuşca să fii tu, Miroane! Auzi? S-a sculat de pe fotoliu. Ne-a spus că trebuia să ne pregătim de plecare în ţară şi s-a retras. Îl urmăm şi noi, fiecare foarte îngânduraţi. Plecăm la aeroport, ne urcăm în avion şi ne luăm zborul spre Bucureşti. Totul s-a petrecut din nou în deplină tăcere. Avionul, fiind special dotat pentru conducere, dispunea de spaţiu amenajat pentru discuţii, dotat cu un birou şi scaune. Dej se îndreaptă spre acest spaţiu. Noi îl urmăm. Dej ne întreabă dacă nu dorim să servim câte un ceai. Am răspuns: da. Ni se serveşte ceaiul. Sorbind din ceaiul fierbinte, Dej ne priveşte cu ochii lui negri, mari, pe fiecare în parte, parcă vroia să ne hipnotizeze. Mai mult îl priveşte pe Miron. Acesta are un acces de isterie. Începe să plângă, să-şi ceară iertare. Nu pricepe ce l-a determinat de a intervenit după afirmaţia lui Stalin privitoare la ce ar fi făcut Stalin cu Ana, dacă ar fi fost în locul lui Dej. Miron a plâns şi s-a văicărit până aproape de Bucureşti. Dej ne propune să fim de acord să nu discutăm nimic privitor la incidentul cu Miron. Rămâne un secret al nostru.

Miron a fost „împăcat" pentru soluţia dată atunci cazului său. Dej dăduse o lecţie intelectualului.

După cum se ştie Ana Pauker nici măcar n-a fost exclusă din partid cu atât mai puţin să i se tragă „un glonte la mir", după cum spusese Stalin. Dej nu era omul făcut pentru astfel de răzbunări.

Dej a convocat Biroul Politic şi a prezentat o informare asupra discuţiilor avute cu Stalin şi colaboratorii săi.

Stalin ne-a dat o lecţie usturătoare, meritată, a spus el. Neintervenţia partidului şi statului sovietic în treburile

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

inter[illegible] ale partidului nostru şi ale economiei [illegible], susținută categoric de Stalin, ne dă o dată [illegible] convingerea că suntem destul de maturi pentru a conduce partidul şi ţara, fără nici o intervenţie din afară.

CAZUL FORIŞ

Fizionomia lui Foriş „ca om politic", susţinut de Komintern, ca secretar general al Partidului Comunist Român

Dej îl socotea ca pe un duşman înrăit al partidului şi poporului român. Din cele expuse acestei relatări cu privire la persoana lui Ştefan Foriş, cred că era îndreptăţită convingerea lui Dej. Această convingere şi-a format-o şi cei trei tovarăşi ce s-au constituit în „comisia provizorie a partidului" după înlăturarea lui de la conducerea P.C.R.

Aceşti trei tovarăşi, Constantin Pârvulescu, Emil Bodnăraş şi Iosif Rangheţ, au fost împuterniciţi de activul de partid din lagărul Tg. Jiu să acţioneze ca Foriş să fie sechestrat în una din casele conspirative ale partidului.

Era un pericol pentru partid şi pentru comisia provizorie de conducere a partidului să fie lăsat liber, în voia lui. Cei din comisie cunoşteau relaţia lui Foriş cu Siguranţa Generală a Statului. Era proaspătă în memoria lor întâmplarea din anul 1943, când Foriş a dat pe mâna Siguranţei secretariatul Comitetului Central. Cum s-au petrecut lucrurile? Foriş a convocat o şedinţă a secretariatului într-o casă conspirativă, cunoscută numai de el. Aici au sosit individual şi la anumite distanţe de timp Chişinevschi, Teohari Georgescu şi Birtaş, toţi trei secretari

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

C.C. naintea sosirii lor s-au prezentat în această [illegible] tovarăşi care se ocupau cu "tehnica" unor astfel de şedinţe ale conducerii.

Foriş, conform înţelegerii, trebuia să sosească ultimul.

În locul lui Foriş, a sosit un grup de agenţi de la Siguranţă. Aceştia au arestat pe toţi cei prezenţi confiscând şi „tehnica".

A urmat un proces în urma căruia cei trei au fost condamnaţi la ani grei de închisoare, iar tovarăşii de la „tehnic" au primit pedepse mai reduse.

Cum poate fi calificată o astfel de „ispravă" pusă la cale în mod conştient şi adusă la cunoştinţa Siguranţei Statului care, la rândul său, a procedat aşa cum am arătat mai sus? Nu trădare?

Despre modul cum a "dispărut" Foriş am aflat după moartea lui Dej.

Nicolae Ceauşescu a format o comisie de partid care a avut sarcina de a cerceta împrejurările în care a dispărut Foriş, precum şi cercetarea cazului Pătrăşcanu. Raportul comisiei lui Ceauşescu a fost prezentat în cadrul unei plenare a C.C. Raportul concluziona reabilitarea lui Foriş şi a lui Pătrăşcanu.

Ce ştiam eu despre Foriş, despre situaţia lui după 23 august 1944?

Foriş locuia într-o casă de oaspeţi a partidului. Fosta sa soţie, Loţi, mergea aproape zilnic la el.

Dej, în discuţii individuale cu tovarăşii săi apropiaţi, susţinea că va trebui ca Foriş să fie judecat de un tribunal de partid format din comunişti ilegalişti. Trebuia să se termine cu tergiversarea rezolvării situaţiei lui. După câte ştiu, acest tribunal nu s-a constituit şi deci judecarea lui Foriş nu a mai avut loc. Ce s-a întâmplat cu Foriş nu cunosc.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

esupun însă că Dej a fost pus în fața ptului împl t în ceea ce-l privea pe Foriș, așa cum a fost s în ața faptului împlinit și privind împușcarea lui Pătrășc în celula din închisoarea Jilava.

CAZUL PĂTRĂȘCANU

Despre cazul Pătrășcanu faptele sunt mult mai complexe și obligația noastră este de a le expune în desfășurarea lor, pentru a putea fi mai bine înțelese. Astfel, despre cazul Pătrășcanu se poate vorbi încă imediat după Conferința Națională a P.C.R. din 1945. Pătrășcanu avea meritele lui în actul de la 23 august 1944 și era un intelectual de bază al partidului nostru. Tocmai de aceea, chiar Dej a fost acela care l-a propus să fie ales în Comitetul Central al partidului...

În Biroul Politic tot el l-a propus când a și fost ales. Eu am susținut propunerea lui Dej, dar am formulat și anumite critici la adresa lui Pătrășcanu...

Știindu-l un om foarte îngâmfat, orgolios, intolerant în opinii, necomunicativ cu tovarășii din partid. Și, evident, i-am spus toate acestea de la tribuna conferinței...

Pe Pătrășcanu l-am cunoscut în două împrejurări, încă din ilegalitate, în lagărul de la Miercurea Ciuc și în lagărul de la Tg. Jiu.

Din păcate, în ambele situații, eram pe poziții diferite în ce privește tactica noastră de luptă.

Țin minte că în lagărul de la Miercurea Ciuc aveam un comandant feroce, de profesie militar cu grad de colonel, care hotărâse să ne supună unui regim dur de instrucție

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

militară, pentru că, zicea el, noi comuniştii ne ocupăm [illegible] cu propagandă comunistă în rândul internaţilor".

Atunci – era prin august 1940 – s-a hotărât formarea unei delegaţii, care să discute cu acest comandant asupra regimului nostru de internaţi politici fără condamnare, cerându-i clarificarea situaţiei noastre printr-o comisie trimisă de guvern. Această delegaţie a noastră din care făceau parte Alexandru Iliescu, Trandafirescu şi alţii, avea în frunte pe Lucreţiu Pătrăşcanu, proaspăt internat şi el în lagărul de la Miercurea Ciuc.

În discuţiile cu comandantul lagărului, Pătrăşcanu, în loc să folosească un ton moderat şi calm în prezentarea condiţiilor grele în care ne ducem viaţa în lagăr, sugerând că din această cauză nu putem să facem instrucţie militară, a folosit, dimpotrivă, un ton provocator, declarând pe scurt că nu vom executa ordinul de instrucţie militară. Socotind această poziţie intolerabilă, comandantul a poftit delegaţia să părăsească biroul său şi a luat măsuri de a izola într-o aripă a clădirii, vreo 40 de internaţi consideraţi drept „comunişti periculoşi".

A interzis corespondenţa cu familiile, primirea de colete şi vorbitorul. Ne-a făcut mult rău.

În această situaţie trebuia găsită o ieşire printr-un compromis. Mai cunoscuţi în rândul internaţilor erau Simion Bughici, din Iaşi; Emil Pop, din Cluj şi subsemnatul din Galaţi – toţi trecuţi prin „şcoala" Doftanei. Discutând împreună situaţia, am ajuns la concluzia că, printr-o acţiune unită, am putea determina pe comandant să accepte ideea de a face în locul instrucţiei militare, exerciţii de educaţie fizică şi sport, evident sub supravegherea unor instructori din rândurile noastre. Toată noaptea cei trei „doftanişti" au mers din dormitor în dormitor pentru a discuta această soluţie a conflictului cu comandantul lagărului. Internaţii au

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Votat[illegible]m unanimitate, propunerea şi ne-au delegat p[illegible] noi[illegible]rei să [illegible]cem discuţiile la comandantul lagărului în ac[illegible] sens. A doua zi ne-am anunţat la „raport" şi am cerut să fim primiţi de comandant. Acesta a acceptat noua delegaţie, care l-a rugat „foarte respectuos" să accepte ideea ca internaţii politici să facă în locul instrucţiei militare, exerciţii de educaţie fizică şi sport. Comandantul s-a purtat şi el foarte „respectuos" cu noi, dar nu a acceptat propunerea noastră.

Vom vedea cine e mai tare? a concluzionat el. Voi, sau eu!?

Toţi internaţii ne aşteptau pe platoul din faţa clădirii în care eram ţinuţi (fosta clădire a unei şcoli profesionale de fete). Am explicat ceea ce s-a discutat şi care a fost concluzia comandantului. S-a reacţionat în cor:

- Vrem educaţie fizică şi sport! Nu vrem instrucţie militară! Vrem eliberarea noastră!

După câtva timp, trei plutoane de ostaşi au venit şi au instalat trei mitraliere la câte 8-10 m. distanţă între ele. Lângă ele, câte doi servanţi, iar restul plutoanelor mai în spate, cu arma la picior. Peste câteva minute a sosit colonelul, comandant al lagărului. S-a aşezat lângă mitraliera de la mijloc şi a început să ne terorizeze:

- Soldaţi, drepţi! La umăr arma!

Toţi soldaţii au luat poziţie de tragere. Colonelul şi-a scos ceasul. Eu, dându-mi seama ce ar putea să urmeze, am făcut doi paşi în faţă.

- Domnule comandant, am strigat. Daţi-mi voie să raportez: Internaţii vor educaţie fizică şi sport!

Comandantul ordonă să mă retrag la locul meu. Mă execut. Acum, e rândul lui:

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

...veți trei minute de gândire, strigă el cu vo... ca... răgu... Cine vrea să facă instrucție militară, do... înainte!

Nimeni nu-i execută ordinul! Repetă din nou, la fiecare minut. Fără nici o mișcare! Trei sute de suflete așteptau cu încordare și demnitate deznodământul! Când s-au împlinit cele trei minute, comandantul s-a recunoscut învins.

- Bine! a conchis el, cu o voce mai blândă. Veți face educație fizică și sport... Dar să faceți!

Cei trei „doftaniști" am făcut apel să se rupă rândurile, dar fără să ne manifestăm, în mod zgomotos, bucuria.

La masă, ne-am prezentat toți în ținută solemnă și tăcută! Chiar nu ne venea să râdem, după momentul de încordare și apăsare, prin care trecusem!

Numai soldații care ne serveau mâncarea, zâmbeau, spunând:

- Bine i-ați făcut! Și cu noi se poartă ca un zbir! Avem aceeași soartă!

La doar câteva zile de la acest eveniment, Pătrășcanu și Sraer – ambii cunoscuți în procese înscenate comuniștilor, în care le luau apărarea – au fost eliberați! De ce numai ei? ne-am întrebat cu toții. Apoi, de ce ne-au părăsit? fără să-și ia măcar rămas bun de la noi. Noi ce eram?!

Mult timp s-a comentat între internații din lagărul de la Miercurea Ciuc această lipsă de grijă și politețe a lui Pătrășcanu față de soarta noastră, cât și părăsirea lagărului, care a fost socotită de către internați, destul de suspectă!

A doua întâlnire cu Pătrășcanu a avut loc în lagărul de la Tg. Jiu, la începutul anului 1943, tot într-un moment de încordare a relațiilor noastre cu conducerea lagărului. Noi,

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

cei [illegible]niți din lagărul de la Miercurea Ciuc, l-am [illegible]m cu [illegible]ă pe Pătrăşcanu, ceilalți însă, fără ştirea noast[illegible] cooptat în conducerea organizației de partid din lagăr. Tocmai primisem ordin să ungem, pentru nevoile frontului din Răsărit, nişte cartuşiere vechi şi centiroane folosite în primul război mondial. Noi aveam dispoziție de la conducerea partidului să sabotăm orice acțiune de susținere a frontului împotriva U.R.S.S.-ului. Am adoptat împreună cu Pătrăşcanu această atitudine.

Am comunicat locotenentului Bogdan, comandantul secției a 7-a comuniști, hotărârea noastră față de ordinul lui Zlătescu, comandantul lagărului.

Locotenentul Bogdan a plecat foarte dezamăgit să comunice lui Zlătescu, refuzul nostru de a executa ordinul.

După o oră, ne pomenim că intră pe poarta secției noastre, un pluton de soldați cu arma pe umăr, condus de maiorul Liță.

Dându-mi seama de pericol, am dat dispoziție ca toți internații să intre în barăci şi să iasă când va fi momentul oportun!

Maiorul Liță înaintează în fruntea plutonului până la jumătatea platoului din fața barăcilor. Acesta a dat dispoziție să scot toți internații din barăci şi să mergem la lucru. I-am răspuns că ordinul nu se va executa! Maiorul ordonă ca soldații să pună armele la umăr, pentru tragere.

Armele erau îndreptate spre mine!

Scoate ceasul din buzunar (ca şi comandantul de la Miercurea Ciuc) şi spune cu voce tare: dacă în trei minute nu dai dispoziție să iasă internații din barăci, oştenii vor trage!

Am răspuns: - vă luați o mare şi grea răspundere, domnule Maior!

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

numără minutele, unul după altul. Am [illegible]s
dem[illegible]deşi numai eu ştiu prin ce momente grele am [illegible]ut!
După cele trei minute, maiorul face stânga-mprejur şi în fruntea plutonului părăseşte secţia a 7-a comunistă!

Internaţii au ieşit din barăci, la fel şi membrii comitetului de partid. M-au îmbrăţişat apreciind comportarea mea curajoasă şi demnă.

În urma refuzului, locotenentul Bogdan vine de la Comandament cu o listă de 30 fruntaşi comunişti, printre care se aflau Ovidiu Şandru, Pătrăşcanu, eu şi alţii şi ne comunică să ne facem bagajele, să ne luăm saltelele şi vom merge la „izolare", într-o secţie vizavi de a noastră. Eu m-am exprimat pentru neacceptarea acestei „izolări", Pătrăşcanu şi Ovidiu Şandru şi alţii s-au pronunţat pentru acceptarea izolării.

Această inconsecvenţă a lui Pătrăşcanu a fost dublată de o atitudine destul de dubioasă faţă de Ovidiu Şandru.

La câteva zile după această capitulare a lui Pătrăşcanu am primit dispoziţie ca 40 de internaţi de la secţia 7-a comunistă şi de la noi, cei izolaţi, să mergem la exploatarea unei păduri, în comuna Strâmba Vulcan.

Printre aceştia, figurau Ovidiu Şandru şi subsemnatul. Pătrăşcanu nu era pe listă.

Am aflat că Pătrăşcanu, rămas în lagăr, a început să-şi aroge postura lui Ovidiu Şandru de conducător al organizaţiei de partid, subminându-i autoritatea. Aşa a început lupta între diferite grupuri şi grupuleţe fracţioniste, ceea ce a slăbit, enorm, posibilitatea noastră de a acţiona unitar şi a ne apăra împotriva regimului de opresiune existent în lagăr.

Pătrăşcanu, fiind încunoştinţat că Gheorghiu-Dej va veni în lagăr, a făcut cum a făcut şi a părăsit lagărul. Era a doua eliberare suspectă. A plecat lăsând în urma sa haos în

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

organizația de partid. Cu multă greutate Gheorghiu-Dej a reușit să restabilească situația și să asigure unitatea și solidaritatea în rândul tuturor internaților politici.

Așa că, aveam motive foarte serioase să-mi exprim anumite opinii în legătură cu Pătrășcanu, susținând în același timp și propunerea lui Gheorghiu-Dej ca Pătrășcanu să ocupe funcții de înaltă răspundere în conducerea partidului. Am făcut-o sincer și cu toată răspunderea.

Supărat de critică, Pătrășcanu a cerut să demisioneze. Dar Dej i s-a adresat:

- Vrei să mergi în jug cu noi, sau vrei să rămâi în afară de brazdă?

Pătrășcanu a ascultat cu multă atenție cele spuse de Dej și a urmă a declarat:

- Rămân alături de voi! Îmi retrag cererea de demisie din funcția de ministru al Justiției.

Așa s-a încheiat prima încercare de criză politică din conducerea partidului, aleasă liber la Conferința Națională din 1945.

Totuși Dej îl prețuia pe Pătrășcanu. O dovadă în acest sens este formarea delegației române la Conferința de Pace de la Paris din 1946, din care a făcut parte și Pătrășcanu alături de Gheorghiu-Dej. Acesta din urmă a avut un rol important în numirea membrilor delegației.

Între 1946 și 1948 s-au petrecut lucruri grave în comportamentul lui Pătrășcanu. Trăsăturile sale de caracter despre care am vorbit mai înainte (atitudinea spontană, orgoliul, publicitatea ieftină) i-au fost exploatate de un anumit anturaj din jurul său, îndepărtându-l de noi și apropiindu-l mai mult de adversarii noștri politici de atunci. „Declarațiile" fulminante ale lui Pătrășcanu de la Cluj, au făcut mult rău politicii noastre de atunci, care avea nevoie nu de afișaj și publicitate ieftină, ci de discreție și urmărire

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

...pas cu ...pas a cuceririlor de care aveam nevoie. Acea ... urmărea tactica lui Dej şi evident că, din acest punct de vedere, ei s-au situat pe poziţii diametral opuse.

Au mai fost şi nişte urmări, unele imediate, altele ascunse şi de lungă durată în plan politic. Astfel, în urma „declaraţiei" de la Cluj a lui Pătrăşcanu, dr. Petru Groza era cât pe-aci să-şi depună demisia din fruntea Guvernului. A trebuit mult tact din partea lui Dej pentru a-l îndepărta de la un astfel de gest, fatal pentru unitatea stângii noastre politice.

Câtă vreme Stalin le spusese răspicat lui Dej şi lui Groza că „Transilvania va fi pe vecie a voastră", afişajul naţionalismului extremist a lui Pătrăşcanu era de natură să compromită o asemenea promisiune.

Şi pe parcursul „grevei regale", Regele nemaivrând să recunoască guvernul Groza, a acţionat pentru formarea unui nou guvern, în frunte cu Lucreţiu Pătrăşcanu. Pentru a declanşa acţiunea, au fost invitaţi la Palat: Maniu, Brătianu, Titel Petrescu şi Pătrăşcanu. Dej a cunoscut acest fapt şi a acţionat discret, în aşa fel încât acţiunea Regelui a eşuat. El a renunţat în cele din urmă la grevă şi a reluat colaborarea cu guvernul Groza, până la „despărţirea civilizată" din decembrie 1947.

S-a mai aflat prin Bodnăraş care conducea, ca secretar general al guvernului Groza, şi Serviciul Român de Informaţii, că Pătrăşcanu întreţinea legături cu serviciile de informaţii engleze şi se pregătea să fugă din ţară.

Iată pe scurt, câteva din circumstanţele care au determinat ca la congresul de unificare din 1948, Pătrăşcanu să nu mai fie propus şi ales în organele de conducere ale partidului.

El a părăsit în mod ostentativ congresul.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

mediat după acest congres, Pătrăşcanu a fost lăsat să se scalde în propriile sale ape. Anturajul său creştea şi se manifesta tot mai mult împotriva conducerii P.C.R. şi a guvernului Groza.

În această situaţie s-a hotărât anchetarea lui. Nu a fost arestat. I s-a pus la dispoziţie o casă de oaspeţi a partidului. Aici s-a petrecut întreaga anchetă asupra învinuirilor grave ce i se imputau.

A fost o hotărâre colectivă a Biroului Politic în urma unei discuţii prelungite. Dej nu dădea „dispoziţii personale" în asemenea cazuri...

S-a dispus ca Teohari Georgescu, în calitatea sa de Ministru de Interne, să înceapă o „anchetă" asupra lui Pătrăşcanu. Această „anchetă" a durat până în anul 1952, când s-a produs eliminarea Anei Pauker, a lui Vasile Luca şi Teohari Georgescu din conducerea P.M.R. şi din funcţiile ce le deţineau în guvern.

„Cazul Pătrăşcanu" nu fusese elucidat. În funcţia de Ministru de Interne a fost numit Alexandru Drăghici şi ca prim-adjunct al său, Gheorghe Pintilie numit şi Pantiuşa, fost spion sovietic, condamnat pentru aceasta la ani grei de temniţă pentru spionaj în favoarea U.R.S.S. în anii războiului.

După cum s-a aflat mai târziu, Drăghici a însărcinat pe Pantiuşa să conducă personal ancheta lui Pătrăşcanu, ca şi a tuturor opoziţioniştilor politici apropiaţi lui. Iată deci cum s-au înnodat lucrurile!...

Această anchetare a durat până la începutul anului 1954. Drăghici a prezentat Biroului Politic dosarul cu anchetarea lui Pătrăşcanu. Concluzia anchetatorilor, deci şi a lui Drăghici, era că Pătrăşcanu a desfăşurat o activitate potrivnică partidului şi ţării, fiind „în slujba serviciilor de

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

ţionaj anglo-americane" şi se cerea judecarea şi condamnarea lui severă...

Procesul lui Pătrăşcanu a avut loc în primele luni ale lui 1954 în urma căruia a fost condamnat la moarte pentru înaltă trădare.

Dej, înainte de a se executa sentinţa, a dorit ca lui Pătrăşcanu să i se comute sentinţa de la pedeapsa cu moartea la închisoarea pe viaţă. Dorinţa lui a îmbrăţişat-o un număr restrâns de membri ai Biroului Politic. Mi-a împărtăşit-o şi mie:

- Nu trebuie să facem jocul Moscovei până la capăt în „cazul Pătrăşcanu"!

Am socotit justă opinia lui Dej, pe care am acceptat-o.

Comutându-i pedeapsa capitală în închisoare pe viaţă, vom avea posibilitatea să mai gândim şi să acţionăm ca atare în cazul Pătrăşcanu!... Îmi amintesc bine că aceasta a fost ultima frază a lui Dej la încheierea discuţiei noastre...

Evenimentul uciderii lui Pătrăşcanu a avut loc înainte ca Biroul Politic să se fi pronunţat în acest sens, cum ar fi vrut Gheorghiu-Dej, care obişnuia adesea în cazuri grave, controversate, să ducă discuţii prealabile cu fiecare în parte. Este clar pentru mine că Dej, având aceeaşi discuţie şi cu Miron Constantinescu, cu Chişinevschi şi Bodnăraş, careva dintre aceştia, îi bănui mai ales pe Chişinevschi şi Miron, l-au încunoştiinţat pe Pantiuşa asupra intenţiilor lui. Din cele ce cunosc de la un adjunct al lui Dej, generalul Negrea, Pantiuşa, pe proprie răspundere a acţionat, împuşcându-l pe Pătrăşcanu în celulă la închisoarea Jilava, fără să mai aştepte să aibă loc ceremonialul prevăzut de lege în cazul condamnărilor definitive la moarte prin împuşcare.

Aşa s-a terminat cu Pătrăşcanu. Dorinţa lui Dej de a-i comuta pedeapsa, i-a urgentat uciderea mişelească. Autorii morali au fost Iosif Chişinevschi, Miron Constantinescu,

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

poate şi Emil Bodnăraş. Primii doi au fost eliminaţi din conducerea de partid şi de stat în mai 1957. Erau consideraţi "cozi" ale Moscovei în conducerea partidului.

Documentele de arhivă de la Moscova confirmă şi amestecul consilierilor sovietici. Istoricul F. Constantiniu mi-a spus că documentele pe care le-a consultat în arhivele de la Moscova se pliază în acelaşi sens. Ideea lui Dej de a comuta pedeapsa lui Pătrăşcanu, împărtăşită mie şi altora şi desigur şi lui Chişinevschi şi Constantinescu, i-a determinat pe aceştia să aplice ceea ce se hotărâse la Moscova, unde conducător era Hruşciov nu Stalin, mai repede, înainte de a se putea acţiona pe plan intern într-un alt spirit decât cel stabilit acolo. Aşa se face că Pătrăşcanu a fost împuşcat în celulă, nu după regulile obişnuite, iar noi am fost puşi în faţa faptului împlinit, acoperit el însuşi de hotărârea unui tribunal regizat de afară.

Desigur, asta nu înseamnă că noi ceilalţi, între care şi Dej, nu avem o răspundere morală, că nu am putut evita comiterea unei asemenea atrocităţi.

În 1967, la reabilitarea lui Pătrăşcanu (post mortem), Ceauşescu a lovit în memoria lui Dej, pentru a-şi consolida propria-i situaţie. După ce la Congresul al IX-lea al partidului din 1965, criticându-l indirect pentru că în ultimii ani cumulase două funcţii: pe aceea de Prim-secretar al CC al partidului şi pe cea de Preşedinte al Consiliului de Stat, după nici doi ani, Ceauşescu a reuşit să strângă în propriile mâini, întreaga putere -în partid şi în stat- dând astfel frâu liber nestăvilitei sale beţii de putere. A făcut-o lovind din nou în Gheorghiu-Dej, punând pe seama lui uciderea lui Pătrăşcanu, ca principal rival al său la conducerea PCR ceeace nu este adevărat.

Ceauşescu a procedat astfel şi pentru a-şi ascunde propria-i răspundere în acest caz. Din 1952, imediat după

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

dimitere grupului Anei Pauker, Ceauşescu a fost ales secretar cu problemele organizatorice al CC al P.M.R., în această calitate răspundea direct şi coordona activităţile de la Ministerul de Interne, Securitate, Ministerul Forţelor Armate, Procuratura Generală şi Ministerul de Justiţie. Pentru a-şi îndeplini aceste sarcini, dispunea de o secţie specială în C.C. numită „Secţie administrativă", condusă de un general de Securitate, care-i stătea permanent la dispoziţie.

Este de neconceput că timp de aproape doi ani cât a durat ancheta lui Pătrăşcanu, Ceauşescu să nu fi ştiut nimic despre ea. El şi Drăghici îşi făceau vizite reciproce în familie şi vizionau filme împreună.

Să nu fi aflat măcar din curiozitate cum decurge ancheta lui Pătrăşcanu? Este exclus, de neimaginat. Altfel, de ce a scos-o, la momentul oportun, ca de la cutie?

După cum poate să-şi dea seama oricine, din examinarea cât de simplă a datelor problemei, Ceauşescu a contribuit, în acord cu Drăghici şi Pantiuşa la încheierea anchetei, aşa cum a participat şi la tragerea concluziilor, în baza cărora Pătrăşcanu a fost condamnat şi executat în mod laş.

După un anumit timp, Pantiuşa a fost decorat de Ceauşescu cu o însemnată distincţie, cu prilejul împlinirii unei vârste rotunde de către acesta.

Cum a fost posibil acest fapt? Iată că a fost posibil! Pantiuşa, cel care l-a împuşcat pe Pătrăşcanu şi care a colaborat cu N. Ceauşescu pe tot parcursul anchetei, nu l-a divulgat pe Ceauşescu. Acesta din urmă, drept recunoştinţă, l-a decorat pe Pantiuşa.

După moartea lui Stalin a început o etapă nouă în viaţa partidului şi statului sovietic şi o nouă etapă în relaţiile noastre cu partidul şi statul sovietic.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

ceastă etapă, în ce priveşte România, a fost etapă lungă şi dificilă în cadrul căreia s-a produs încetul cu încetul eliberarea de sub tutela U.R.S.S. sub care am trăit şi de care ne-am despărţit definitiv abia în anul 1964.

Maestrul politicii acestei desprinderi, din cleştele sovietic, a fost Gheorghiu-Dej. Patriotismul său, dragostea faţă de ţară şi de poporul român l-au călăuzit, ne-au călăuzit şi pe noi, în lupta neîntreruptă, fără zgomot şi zguduiri prea puternice, să cucerim independenţa şi suveranitatea naţională.

Toate încercările lui Hruşciov de a menţine România în situaţia de satelit al U.R.S.S. au eşuat.

În timpul scurs de la moartea lui Stalin şi până la Congresul al XXIII al P.C.U.S. în anul 1956, când Hruşciov a demascat cultul personalităţii lui Stalin şi urmările acestui cult în viaţa P.C.U.S. şi a U.R.S.S., s-au produs câteva acţiuni ale noastre, care l-au deranjat. mult, pe Hruşciov.

Prima măsură economică importantă pe care am luat-o a fost abolirea hotărârii privind cotele obligatorii asupra produselor agro-alimentare, pe care producătorii agricoli trebuiau să le predea statului.

Hruşciov a apreciat această măsură ca o mare greşeală politică şi economică, susţinând că va avea drept consecinţă înfometarea clasei muncitoare.

- Nu veţi asigura pâinea pentru locuitorii oraşelor!

Dej l-a întrebat pe Hruşciov dacă în Uniunea Sovietică se consumă mămăligă.

Hruşciov, mirat, întreabă ce este mămăliga? Dej răspunde: mămăliga se produce din făină de porumb şi e foarte gustoasă şi hrănitoare şi înlocuieşte foarte bine pâinea. Deci clasa muncitoare şi cetăţenii oraşelor dacă nu vor avea pâine, vor avea mămăligă pentru consumul zilnic.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

locul cotelor obligatorii, s-a adoptat o ge
contr elor de achiziție a produselor agro-alimentare. Contractele se încheie de către stat cu producă
agricoli la prețuri de achiziție stabilite pe învoială și diferență de la regiune la regiune. Prin cotele obligatorii, noi am îndepărtat țărănimea – alianța ei cu clasa muncitoare aproape nu mai exista. Prin contractele de achiziție ne apropiem din nou țărănimea, restabilind astfel alianța muncitorească-țărănească. Hruşciov, amărât, nu a mai insistat asupra acestei chestiuni.

A doua măsură importantă, deosebit de importantă a fost desființarea SOVROMURILOR. Nu a fost uşor să scăpăm de ele. Au avut loc discuții fierbinți, repetate. Dar nu ne-au speriat. Am susținut cu argumente economice, necesitatea desființării lor. Până la urmă Hruşciov şi economiştii săi au trebuit să cedeze.

Sovromul „Cuartit" exploata minereul de uraniu din Munții Apuseni, care era în totalitate transportat în U.R.S.S., la prețuri defavorabile pentru economia națională. A fost primul sovrom care s-a desființat. Am preluat singuri exploatarea şi apoi producerea uraniului.

Ne-au obligat însă să vindem acest metal valoros, strategic, numai Uniunii Sovietice, la prețurile practicate, în lume, la acea dată.

România şi economia sa națională au înregistrat o mare victorie.

Exportul de capital sovietic în România, a avut în general aceleaşi consecințe, ca şi exportul de capital imperialist în colonii.

Dej a avut dreptate şi noi l-am susținut când a ridicat problema exporturilor de capital sovietic în România prin intermediul sovromurilor.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

ați-mi voie să adaug pentru istorie, că des[ț]ar[ț] acest[ț] sovromuri a însemnat cumpărarea părților s[ț]i[ț]ce, [ț]or valoare s-a ridicat în vremea aceea, la ci[ț] miliarde lei, adică bugetul țării pe anul 1961 sau 1962.

Este locul să vă spun că noi „băştinaşii", în frunte cu Gheorghiu-Dej – în condiţiile existenţei sovromurilor, a consilierilor sovietici, am găsit modalităţi de a dezvolta, în paralel, producţia industrială – evident în măsura în care a fost posibil, mai ales în unităţile industriale, unde nu erau vârâţi sovieticii.

Şi pentru că planurile erau cunoscute, deci nu era posibil să se prevadă anumite unităţi – s-a găsit soluţia ca toate cheltuielile legate de acele investiţii, să se treacă la costurile de producţie.

Astfel au apărut produse cu preţuri de-a dreptul aberante, dar per totalul economiei se includeau cum spun econorniştii, fără a fi evidenţiate, la capitolul investiţii.

Aşa au putut să apară hale noi şi chiar noi unităţi industriale. Întreprinderea „Vulcan" din Bucureşti, avea doar o singură hală cu schelet metalic, iar celelalte arătau ca nişte magazii de lemn. Ce să mai spunem de dotare! Piesele se transportau, de la o hală la alta, cu căruţa cu boi.

S-a luat hotărârea să se facă ceva şi s-a făcut.

Rând pe rând „magaziile" au fost dărâmate şi s-au ridicat hale moderne. La fel s-a procedat şi la alte întreprinderi, printre care Uzina din Topleţ, „Strungul" din Arad, Secţia de forjă de la „Laminorul" Brăila, „Autobuzul" Bucureşti, „Semănătoarea", „Ventilatorul", Uzina de Motoare Electrice, Uzina de Pompe, Electrocablu, Electroaparataj şi altele.

Dar printre cele mai importante realizări trebuie să amintesc primele opt hale de la Colibaşi, unde a luat fiinţă

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Întreprinderea de Autoturisme Piteşti, precum şi cele făcute „sub munte” la Câmpulung Muscel.

În legătură cu aceasta din urmă, este necesar să spun cititorului o mică întâmplare. În momentul când se discuta într-un cerc relativ restrâns, unul dintre specialiştii care s-au ocupat de întocmirea proiectului de amplasare s-a declarat împotriva acestei investiţii.

Cum nu se puteau discuta – chiar în acel cerc restrâns – motivele, Chivu Stoica, într-o pauză, l-a luat de o parte şi i-a spus:

Tu nu înţelegi, măi Chiriţă, că acolo sub munte, uzina nu se vede?

Atunci Chiriţă Florea – aşa îl chema – (în ciuda părerilor sale era totuşi patriot), înţelegând cum stau lucrurile, i-a spus lui Chivu Stoica să facă ce-o vrea cu el!

Chivu Stoica l-a liniştit, rugându-l să-şi vadă de treabă!

Chiriţă n-a cerut să se înscrie în P.M.R., cum au făcut-o numeroşi specialişti şi oameni de ştiinţă, când au înţeles politica pe care o înfăptuia Gheorghiu-Dej, dar şi-a făcut pe deplin datoria în funcţia de director de ministere.

Iată, că noi în condiţiile acelea deosebit de grele când, după război, industria mai lucra doar cu o treime din capacitate, cu trupele de ocupaţie care trebuiau întreţinute, cu obligaţia de a plăti datoria ce decurgea din armistiţiu, fără nici o posibilitate de aprovizionare cu materii prime şi materiale din import, fără credite externe, după naţionalizarea din 1948, am reuşit să dublăm producţia industrială şi să trecem la înfăptuirea – repet în acele condiţii deosebite – a unor mari obiective industriale, care au stat la baza realizărilor ulterioare.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

Depăşisem câteva hopuri dificile şi când credeam că intrăm într-o perioadă când nimeni nu se va mai amesteca în treburile noastre, iată că apare ideea ca ţara noastră să nu se industrializeze, să devină o sursă de materii prime pentru alte ţări socialiste. Se pregătea planul Valev.

Dacă până atunci s-au mai putut cumpăra maşini şi utilaje, dintr-odată a început să nu se mai vândă aproape nimic.

În această situaţie, am fost nevoiţi să înfiinţăm, cum s-a putut şi cu ce a fost posibil, unităţi industriale producătoare de mijloace de producţie şi de materiale, necesare consumului industrial intern.

Aşa s-a construit Fabrica de Maşini şi Agregate – Bucureşti, „Înfrăţirea" Oradea, Electroputere (Craiova) şi s-au dezvoltat sectoarele mecanice la mai toate unităţile, cu scopul de a-şi realiza singure unele maşini şi instalaţii.

Vă imaginaţi, cu câtă grijă şi emoţie s-a realizat totul!

Îmi aduc aminte când am vizitat prima din halele F.M.U.A.B. cu Gheorghiu-Dej, Chivu Stoica şi Gaston Marin, unde se organizase şi o mică expoziţie cu maşini şi utilaje din producţia internă. La plecare Gheorghiu-Dej ne-a spus celor de faţă:

- Măi băieţi, să nu afle „prietenii"!

Puteam în orice moment să fim arestaţi şi judecaţi, ca în cazul altor conducători din statele "frăţeşti", pentru înaltă trădare, cum se obişnuia în epoca lui Stalin. Noi „băştinaşii" am avut tăria şi am reuşit să scăpăm de sovromuri, să scoatem din ţară trupele sovietice, să reglementăm problemele cu o serie de ţări din Occident inclusiv cu S.U.A., să facem faţă numeroaselor greutăţi economice şi sociale, în condiţiile arătate.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Ş[illegible]oate acestea, unele ştiute şi ignorate, din ca[illegible] a[illegible]
[illegible]ome[illegible] câteva, altele, neştiute şi care nu cred că vre[illegible]tă
[illegible]va le va mai da dimensiunea ce li se cuvine în isto[illegible]
ţării noastre şi cinstirea meritată celor ce le-au iniţiat şi înfăptuit.

Dimpotrivă! După 1989, nu este loc decât de ponegriri şi etichetări, de-a dreptul penibile!

Ce ştiu ei, aceia care clevetesc pe la toate colţurile?

Cât curaj şi îndrăzneală ne-a trebuit nouă să ne apucăm să construim Combinatul de la Galaţi, când avizele unor institute de cercetări din U.R.S.S erau intenţionat negative?

Acestea susţineau că România nu poate construi un asemenea complex industrial de care noi aveam nevoie ca de aer.

Este locul cel mai bun să arăt că Gheorghiu-Dej, în măsurile de dezvoltare echilibrată a diferitelor sectoare importante ale economiei, s-a bazat pe colaborarea unui număr important de economişti şi specialişti, printre care s-au remarcat: Alexandru Bârlădeanu, Aurel Vijoli, Modoran, Bucur Şchiopu, Gaston Marin, Roman Moldovan şi alţii.

Trebuie să mai evidenţiez un alt moment deosebit petrecut în ajunul sărbătoririi a 15 ani de la evenimentele de la 23 august 1944. La aceste festivităţi a fost invitată o delegaţie de partid şi guvernamentală a U.R.S.S. Delegaţia sosită la Bucureşti avea în frunte pe mareşalul Konev. Acesta era însărcinat să înmâneze un drapel al Armatei Sovietice Comandamentului trupelor Capitalei, marcând eliberarea Bucureştiului de Armata Roşie. Acest eveniment vroia să se producă la adunarea festivă din seara zilei de 22 august. Aflând despre ce este vorba, Gheorghiu-Dej l-a invitat pe mareşalul Konev la Biroul Politic pentru a-i aduce la cunoştinţă nedumerirea noastră în legătură cu

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

problema drapelului Armatei Roşii. Dej, foarte indignat, a spus:

- Tovarăşe Konev, nici după cincisprezece ani partidul şi guvernul sovietic nu cunosc faptul că Bucureştiul, începând cu ziua de 23 august 1944, a deschis lupta împotriva armatelor hitleriste din Capitală şi din jurul ei? Că Armata Română, sprijinită de forţele patriotice muncitoreşti şi de populaţie, în 3 zile a eliberat Capitala României? Trupele hitleriste au capitulat. Trupele sovietice au fost primite cu flori. Populaţia a urcat pe tancurile voastre şi le-a condus până în afara Bucureştiului.

Noi nu putem accepta, nu putem admite ca să fie înmânat drapelul Armatei Roşii Comandamentului Armatei Române din Bucureşti.

Mareşalul, dezorientat, ne-a întrebat:

Ce trebuie să facă el? doar are o sarcină de împlinit.

Dej îl îndeamnă să meargă la Ambasada Sovietică şi să comunice la Moscova punctul nostru de vedere.

De la Ambasada Sovietică ni s-a comunicat că Moscova a admis poziţia noastră.

Tot în perioada aceasta dintre 1953-1956, s-au mai înregistrat şi alte controverse cu Hruşciov. După ce a vizitat fabricile de tractoare şi camioane Braşov, susţinând că industria sovietică poate să ne livreze câte tractoare şi camioane dorim, Dej i-a răspuns:

- Economia naţională are nevoie de tractoare şi camioane în cantităţi sporite an de an şi dv. nu ne puteţi asigura cantităţile necesare. Şi i-a arătat o scrisoare primită din partea guvernului sovietic, prin care se specifica faptul că nu poate să ne livreze din 500 de camioane, cât a cerut guvernul român, decât numai 100 de bucăţi.

- Treaba voastră, o să vă coste ca şi când le-aţi produce din aur, a zis Hruşciov.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

- Vom produce, i-a răspuns Dej şi tractoare şi camioane, chiar dacă ne va costa cât ziceți dv., dar vă veți convinge şi dv. că le produce industria noastră şi că sunt aici ale noastre!

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

XII. RETRAGEREA DIN ŢARĂ A TRUPELOR SOVIETICE

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Prin Tratatul de Pace de la Paris din 1946, România era obligată să suporte prezenţa trupelor sovietice până la încheierea Tratatului de neutralitate a Austriei. Gheorghiu-Dej, care participase la semnarea acestui tratat, cunoştea foarte bine această clauză şi a exploatat-o cu măiestrie. Hruşciov probabil că nu ştia de această clauză. Pentru propria sa faimă în Occident, Hruşciov s-a avântat în semnarea Tratatului de neutralitate cu Austria şi l-a realizat în vara lui 1955. Mulţi dintre membrii Biroului Politic ne aflam atunci pe litoralul Mării Negre, în concediu de odihnă. Când s-a anunţat semnarea Tratatului de neutralitate cu Austria, Dej ne-a convocat la vila sa din Eforie-Nord şi, foarte radios, ne-a informat despre evenimentul respectiv.

- Fraţilor, a strigat el, în sfârşit, a venit momentul mult aşteptat: Eliberarea de trupele sovietice! Trebuie mult tact, dar să fim demni şi să ridicăm conducerii sovietice problema retragerii acestor trupe. Întrerupem concediul de odihnă şi plecăm la Bucureşti. Am aflat că de mâine, Hruşciov efectuează o vizită oficială în Bulgaria. Prin ambasada noastră de la Sofia şi prin ambasada sovietică de la noi, îl vom ruga pe Hruşciov ca, la încheierea vizitei în Bulgaria, în drumul de întoarcere la Moscova, să facă o escală la Bucureşti.

Sosit a doua zi în Capitală, Dej a comunicat, prin ministrul nostru de Externe, ambasadorului sovietic, dorinţa noastră, precum şi ambasadorului român la Sofia. A doua zi Hruşciov ne-a anunţat pe aceleaşi căi că acceptă cu plăcere

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com
PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

invitația partidului și guvernului român de a face o vizită oficială în România.

Dej ne-a chemat la biroul său de la Consiliul de Miniștri și ne-a informat că Hruşciov a acceptat invitația de a veni la București. S-a stabilit o delegație care să participe la discuțiile cu Hruşciov asupra necesității retragerii trupelor militare sovietice. Delegația a fost formată din: Dej, Apostol, Bodnăraş, C-tin Pârvulescu, Miron Constantinescu şi Iosif Chişinevschi. Dej a propus ca Bodnăraş, care cunoştea bine limba rusă şi se bucura de o anumită încredere printre sovietici, să prezinte problema. Cu toții am fost de acord.

În cinstea vizitei lui Hruşciov, s-a organizat un mare miting în Piața Victoriei. S-au ținut cuvântările de rigoare. După miting ne-am deplasat împreună cu Hruşciov la locuința lui Dej de pe malul lacului Herăstrău. Dej i-a mulțumit lui Hruşciov pentru amabilitatea de a accepta invitația noastră. Hruşciov a mulțumit, la rândul lui, pentru invitație. Dej i-a amintit lui Hruşciov că de curând s-a semnat de cele patru mari puteri Tratatul de neutralitate cu Austria.

- Am socotit că este necesar să avem un schimb de păreri cu Dumneavoastră, în legătură cu situația creată de semnarea acestui tratat. Tovarăşul Bodnăraş va vorbi despre importanța ce o are pentru noi acest eveniment.

Desigur, a urmat un antreu, o masă destul de sumară – pentru că Dej era foarte echilibrat în această privință – după care Bodnăraş. bine pregătit de amfitrion, a exprimat cu calm prevederile Tratatului de la Paris cu privire la staționarea de trupe sovietice pe teritoriul României. Conducerea noastră de partid socoteşte că trebuie să discutăm cu Dv. modalitățile de retragere a trupelor sovietice din România, conform tratatelor internaționale.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

ruşciov, a cărui faţă s-a înroşit şi capul che par, i se p ise, s-a ridicat în picioare foarte revoltat şi ne spus voce tare:

- Până acum v-aţi simţit bine sub aripile calde, ocrotitoare ale Uniunii Sovietice, acuma vreţi să ne daţi cu tifla în nas? Aţi devenit antisovietici, comunişti naţionalişti!

Am intervenit noi (Dej, eu şi Pârvulescu), explicând că suntem obligaţi să ridicăm în faţa „măreţei" Uniuni Sovietice, problema retragerii trupelor sale de pe teritoriul României. Poporul român ca şi opinia publică internă şi internaţională aşteaptă acest „gest măreţ" de încredere şi înţelepciune...

Tot furios, dar mai potolit puţin, Hruşciov tot repeta:

- Sunteţi antisovietici! Sunteţi naţionalişti! Eu mă retrag şi plec la Moscova!

Dej şi noi, în afară de Bodnăraş care l-a însoţit pe Hruşciov la aeroport, am rămas pe loc. Hruşciov nu-şi luase rămas bun de la noi, nu dăduse mâna cu nimeni la plecare, cum s-ar fi cuvenit.

Chişinevschi, susţinut de Miron Constantinescu, şi-a manifestat îngrijorarea privind relaţiile noastre de partid şi de stat cu Uniunea Sovietică. Supărarea şi plecarea bruscă a lui Hruşciov va schimba în rău aceste relaţii...

- Pentru ce i-am cerut, credeţi că putea să ne pupe Hruşciov? a replicat Dej. Consideraţi voi că trebuie să mai fim trataţi ca nişte rude sărace? Dacă însă sovieticii vor judeca cu sânge rece problema ridicată de noi, nu cred că nu vor acţiona conform dreptului internaţional. Supărarea şi plecarea bruscă, dragi tovarăşi, cum poate fi caracterizată? Nu ca a unui stăpân faţă de slugi? Vreţi să rămânem în continuare în această postură?...

Şi după câteva clipe de tăcere, Dej a reluat pe un alt ton, mai calm, mai cald:

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

- Totuşi nu trebuie să dramatizăm situaţia. Eu îl cunosc destul de bine pe Hruşciov. Se aprinde repede, se înfurie şi apoi se domoleşte. Dreptatea este de partea noastră. Vom învinge şi de astă dată. Problema sovromurilor ştiţi că nu a fost uşoară. Au inventat tot felul de presiuni să renunţăm la poziţia noastră. Să ştiţi că demnitatea în faţa celor mari, impresionează, nu întotdeauna negativ. Poziţia noastră faţă de sovromuri a avut succes pentru că a fost fermă. Vom avea succes şi în această chestiune. Dar trebuie să avem răbdare. Ea nu este deloc uşor de rezolvat de sovietici. Trebuie să ţinem seama că Hruşciov însuşi, care e mai repezit, dar totodată şi mai deschis, mai larg în vederi are în coaste, în conducerea Uniunii Sovietice, oameni foarte duri şi autoritari, ca Molotov şi Jukov. Apoi să nu uităm că suntem membri ai Tratatului de la Varşovia. Asta complică întrucâtva problema...

Apoi pe un ton ferm, hotărât:

- Dreptatea este însă de partea noastră şi trebuie să învingem! Cu această încheiere, am plecat fiecare la treburile noastre.

Semnarea Tratatului cu Austria, stipulat în cadrul Tratatului de la Paris pentru retragerea trupelor sovietice din România – prevedere strecurată cu abilitate de diplomaţia română în acel tratat din 1946 la care participase şi Gheorghiu-Dej, acum exploatată de el cu stăruinţă, dar nu zgomotos – a pus pe sovietici în mare încurcătură diplomatică. Ei au căutat să transforme această situaţie pe seama prevederilor Tratatului de la Varşovia. Este şi motivul pentru care, în octombrie 1956, după evenimentele din Ungaria, Guvernul sovietic a publicat o declaraţie privitoare la „dezvoltarea şi întărirea prieteniei şi

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

colab ării dintre Uniunea Sovietică şi celel e ări soci ste" în cadrul Tratatului de la Varşovia.

Se promitea respectarea principiilor suveranităţii, avantajului reciproc şi egalităţii în drepturi. După cum se cunoaşte, aceste principii au rămas numai pe hârtie. În declaraţia menţionată mai sus se afirma că: Guvernul sovietic este gata să înceapă tratative cu Guvernul Ungariei şi cu celelalte state participante la Tratatul de la Varşovia, în problema „menţinerii trupelor pe teritoriul Ungariei".

După cum vedeţi, numai Ungaria era nominalizată în problema trupelor. Nu se pomenea nimic despre trupele din România. De fapt, scopul acestei declaraţii era nu plecarea trupelor, ci menţinerea lor. Se urmărea stabilirea unor noi justificări, a unor noi baze de reglementare a menţinerii acestor trupe pe teritoriul ţărilor membre ale Tratatului de la Varşovia.

În prelungirea acestei tendinţe. se cuvine a fi subliniat şi un alt moment. În noiembrie-decembrie 1956, s-a convenit să meargă la Moscova o delegaţie guvernamentală condusă de Chivu Stoica, preşedintele guvernului nostru. După ce s-au luat unele hotărâri, mai ales pe probleme econornice şi comerciale bilaterale, Nichita Hruşciov a găsit de cuviinţă să se ocupe special de importanţa Declaraţiei Guvernului Sovietic din octombrie 1956, menţionând pericolul şi ameninţarea pe care o reprezintă menţinerea blocurilor militare, remilitarizarea Germaniei Occidentale, menţinerea trupelor americane şi ale altor state în apropierea ţărilor socialiste. Drept urmare, se convine asupra unei declaraţii comune româno-sovietice, unde se stipula staţionareea vremelnică a trupelor sovietice pe teritoriul României, în conformitate cu Tratatul de la Varşovia. Se mai sublinia că Guvernul Uniunii Sovietice şi Guvernul României se vor consulta între ele, dar şi cu

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

celălalți membri ai Tratatului și în conformitate cu [illegible] internațională, asupra necesității sau nu a stați[illegible]rii trupelor sovietice pe teritoriul României. Era, în ciuda aparențelor, un câștig diplomatic pentru noi.

A urmat și un altul. În anul 1957, se semna la București acordul între Guvernul României și Guvernul Sovietic referitor la statutul juridic al trupelor sovietice, staționate temporar pe teritoriul României. În felul acesta se punea capăt multor abuzuri care se produceau ca urmare a staționării acestor trupe pe teritoriul României și se recunoștea necesitatea reglementării situației.

- Rușii vor înghiți găluşca – îmi spunea Dej – încet, dar sigur.

La îndemnul lui, partea română accepta cu diplomație reglementările, le suprasolicita chiar, făcând mare tapaj propagandistic pe tema prieteniei „de nezdruncinat", dar în realitate insistând pe caracterul vremelnic al staționării trupelor sovietice pe teritoriul României. Pe căi indirecte se sugera și posibilitatea unui scandal diplomatic internațional, privind nerespectarea tratatelor de către sovietici.

Sovieticii și mai ales Hruşciov se temeau de un scandal diplomatic și de aceea căutau cu febrilitate noi motive care să le justifice prezența militară în România. Gheorghiu-Dej a intuit perfect această teamă și a exploatat-o, nu însă cu gălăgie, ci cu diplomație. Era în firea lui să nu-și etaleze intențiile, pe care însă le urmărea cu o disciplină de fier. „Fără zgomot" era deviza lui pe care ne-o transmitea adesea și nouă, mai ales, când era vorba de sarcini concrete și delicate.

Presupunând că Dej ar fi acționat în această privință pripit și cu tam-tamul pe care-l făcea mai târziu Ceaușescu pe tema independenței, riscam să nu mai plece trupele

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

sovie[illegible]e de la noi şi poate că le aveam şi astăzi pe [illegible], dacă nu ştim este [illegible] că Armata a 14-a în Transnistria.

Să mai presupunem că Dej ar fi luat iniţiativa unei rezistenţe armate şi proteste civile, împotriva prezenţei acestor trupe. Ar fi fost o vărsare inutilă de sânge. Nici măcar n-am fi avut parte de scandalul internaţional privind situaţia din Ungaria, scandal care i-a afectat destul de mult pe sovietici în acea vreme şi mai târziu.

Dej a intuit că situaţia noastră, a României în raportul dintre marile puteri ale lumii contemporane este alta decât a Ungariei şi chiar a oricărui stat vecin, lucru pe care nu-l înţeleg actualii promotori ai rapidei noastre integrări în N.A.T.O. Occidentul – după cum nu e greu de prevăzut – ne trădează şi astăzi, după cum ne-a trădat şi după cel de-al II-lea război mondial. Faptul atunci era mult mai mascat decât acum. De pildă, acum se înţelege mai uşor că zâmbăreţul Clinton nu ne-a primit în N.A.T.O., pentru că s-a înţeles mai întîi cu Elţîn la Helsinki în privinţa sferelor de influenţă. În privinţa împărţirii acestora între Churchill şi Stalin după cel de-al doilea război mondial şi trădarea de către Occident a României, au trebuit să treacă aproape 50 de ani ca să se afle adevărul. Gheorghiu-Dej are meritul de a fi înţeles acest adevăr din cursul evenimentelor la care participa. Refuzul de a se acorda ţării noastre statutul de cobeligerantă în cadrul Tratatului de la Paris, în ciuda tuturor evidenţelor, condiţiile grele, absolut nefireşti în raport cu realitatea şi cu raţiunea, nu puteau fi impuse unilateral de către Uniunea Sovietică şi Stalin, fără o înţelegere prealabilă cu celelalte puteri aliate, Anglia şi Statele Unite. Or, faptul acesta rămăsese secret, pe când la suprafaţă se ducea, pe atunci, „războiul rece" dintre ele.

Ar fi fost o greşeală enormă ca România să fi fost împinsă orbeşte într-un război „cald", cum cereau ţărăniştii

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

...ncercările lor de rezistență armată în munți, făcând ...ioni ...servi...lor de spionaj de tot felul. Asta ar fi fost echi...ent ...cu o sinucidere. Or, Gheorghiu-Dej are meritul de a ...i refuzat acest drum. El a preferat drumul unor discuții directe cu „dușmanul".

În această privință, Dej nu numai că a intuit situația geo-politică a țării noastre în acel moment, ci a mizat pe anumite elemente în schimbare din conducerea Uniunii Sovietice. Despre caracterul nervos şi instabil al lui Hruşciov, el ne atrăgea adesea atenția. De aceea el a lansat repede şi apoi a lăsat să se coacă în capul lui, ideea de retragere de bună voie a trupelor sovietice din România ca unică soluție rezonabilă a conflictului (doar diplomatic deocamdată!) între cele două țări. Asta mai avea nevoie şi de schimbările necesare, intuite de Dej, în cadrul raportului de putere de la Moscova.

În acel timp în U.R.S.S. se înfruntau două tendințe, diametral opuse: una reformatoare în frunte cu Hruşciov şi alta conservatoare. Lupta între aceste tendințe s-a încheiat în iunie 1957, când la o plenară a C.C. al P.C.U.S. a fost învinsă aripa conservatoare condusă de Malenkov, Kaganovici şi Molotov. La sfârşitul lui octombrie al aceluiaşi an A. K. Jukov este eliminat din prezidiul U.R.S.S., iar în martie 1958 îşi depune mandantul N.A. Bulganin. Pe acest fond al schimbării raportului de forțe între conservatori şi cei deschişi schimbărilor, am acționat noi. Astfel, în luna mai 1958 au loc la Moscova două reuniuni la nivel înalt al țărilor socialiste. La ambele, delegația română a fost condusă de Gheorghiu-Dej. Între prima şi a doua, delegația română a avut discuții chiar cu Nichita Hruşciov, care ne-a comunicat hotărârea Uniunii Sovietice de a-şi retrage trupele de pe teritoriul României.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

doua zi, 24 mai, a avut loc şedinţa Co[illegible]tului Consultativ al Tratatului de la Varşovia. La u[illegible] din punctele înscrise pe ordinea de zi figura Raportul lui I. S. Konev, comandantul suprem al forţelor armate unite, cu privire la o nouă reducere a forţelor armate ale ţărilor participante la Tratat şi la retragerea trupelor sovietice de pe teritoriul României. Nichita Hruşciov în cuvântul său, după ce a salutat hotărârea Chinei de a retrage voluntarii chinezi din Coreea de Nord, a spus: „În scopul slăbirii încordării internaţionale, Guvernul nostru, în urma consultării cu Guvernul României, prezintă consfătuirii, spre examinare, problema retragerii trupelor sovietice care se află pe teritoriul acestei ţări, în conformitate cu Tratatul de la Varşovia".

Consiliul Politic Consultativ a adoptat o declaraţie de presă în care se spunea în mod expres: „Consiliul Politic Consultativ al Tratatului de la Varşovia aprobă hotărârea Guvernului U.R.S.S. cu privire la retragerea în viitorul apropiat a trupelor sovietice care se află pe teritoriul României, în conformitate cu Tratatul de la Varşovia".

Hotărârea celor două guvermne a fost semnată chiar atunci de prim-miniştrii acestora. În aceeaşi zi, miniştrii Forţelor Armate ale celor două ţări (general-colonel Leontin Sălăjan şi mareşalul Rodion Malinovschi) au semnat acordul retragerii. Destinul a făcut ca tocmai acela care a condus intrarea trupelor sovietice pe teritoriul României să semneze şi retragerea acestora. Era de fapt omul care cunoştea cel mai bine situaţia şi, poate a contribuit cel mai mult la elucidarea ei în cadrul Guvernului Sovietic. Acţiunea s-a desfăşurat fără mare protocol şi tam-tamuri. Gheorghiu-Dej, aflat atunci la Moscova, a interzis reprezentanţilor părţii române orice fel de comentariu cu privire la acest eveniment. Nici sovieticii nu erau interesaţi

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

s[illegible]înregistreze comentarii privitoare la această înfr[illegible]gere
[illegible]bușă [illegible]enționat sub semnul mărinimiei lor, iar în c[illegible]ul
[illegible]atului de la Varşovia, pe seama înțelegerii cu ceilalți
parteneri.

Comentariile şi discuțiile acestora ne-ar fi fost defavorabile nouă, ar fi putut duce la întârzierea şi chiar anularea deciziei sovietice şi de aceea Dej a făcut totul pentru a le evita. Jocul lui abil a reuşit. Deşi se spunea că trupele sovietice staționau în România conform înțelegerii în cadrul Tratatului de la Varşovia, ele plecau în realitate conform celor stabilite prin Tratatul de la Paris.

La întoarcerea în țară, delegația română a prezentat un raport în cadrul unei plenare a C.C. a P.M.R., subliniindu-se cele realizate cu destulă parcimonie. Trebuie să subliniez că nici propaganda română – orientată cu grijă de Gheorghiu-Dej – nu s-a manifestat gălăgios, cu semne de paradă. Opinia lui Dej era că politica de independență națională trebuia să se realizeze discret, prin fapte concrete, fără publicitate inutilă şi păguboasă pentru țară.

Plecarea trupelor sovietice din România a reprezentat însă un moment crucial în istoria țării după cel de-al II-lea război mondial. Acest moment a fost şi un examen de înțelepciune, de forță morală şi patriotică a conducerii, de atunci, României.

Prin acest act s-a înlăturat principalul obstacol din calea eliberării depline şi a obținerii independenței țării. Numai pe baza lui se putea trece la înfăptuirea liniei politice naționale a partidului şi statului român.

Acest eveniment poate fi o sursă de învățăminte pentru zilele de azi, de mâine şi de poimâine. România a avut un rol de pionierat în lupta pentru retragerea trupelor străine de pe teritoriul altor țări, după cel de-al II-lea război mondial. Numai în acest fel s-a putut urma apoi drumul

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

unei doctrine militare naționale, conforme cu interesele noastre ale poporului nostru.

Multe orori, greşeli şi abuzuri, care au costat mult poporul român, au putut fi înlăturate după plecarea trupelor şi a consilierilor sovietici.

Evenimentele din 1958 au creat premisele care au condus la Declarația de Independență din 1964.

CONTRAOFENSIVA ÎMPOTRIVA LUI GHEORGHIU-DEJ

În acea perioadă, mai ales după solicitarea de retragere a trupelor sovietice, începuseră să se ducă şă anumite acțiuni propagandistice care băteau departe. De pildă, „grupul lui Dej" din conducerea partidului şi statului român începuse să fie acuzat deschis în presa sovietică şi a altor țări socialiste ca naționalist şi antisovietic.

Erau şi nemulțumiri mai vechi. Mulți membrii ai conducerii P.C.U.S. nu au văzut cu ochi buni îndepărtarea Anei Pauker, a lui Vasile Luca şi Teohari Georgescu din componența conducerii şi din Guvern. Erau şi nemulțumiri legate de desființarea sovromurilor.

Insăşi prelungirea unui răspuns pozitiv la propunerea noastră de retragere a trupelor sovietice avea ceva semnificativ. Se aştepta parcă o schimbare care să oprească acest proces.

Ştiu că Dej a intuit că în jurul lui şi al „băştinaşilor" din conducerea partidului plutesc nori negri. De aceea el ne îndemna la maximă prudență. Nici lui nu i-a fost uşor...

Se ştie că în 1956 a avut loc congresul P.C.U.S. de condamnare a cultului personalității lui Stalin. La acest

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Congres a participat şi o delegaţie a P.M.R. condusă de Gheorghiu-Dej. Din delegaţie au făcut parte: [illegible] Chişinevschi, Petre Borilă şi Miron Constantinescu. La întoarcere, delegaţia trebuia să facă un raport pentru a fi discutat în Biroul Politic.

Miron Constantinescu şi Chişinevschi au cerut ca ei să facă acest raport. Dej nu li s-a opus, dar a recomandat să participe şi Borilă la redactarea lui, el cunoscând mai bine situaţia din Uniunea Sovietică, fiindcă trăise mult timp acolo.

Nu a trecut mult timp, şi Borilă a venit val-vârtej la Gheorghiu-Dej spunându-i indignat că în proiectul de raport, cu toate împotrivirile sale, se subliniază că şi în partidul nostru şi în societatea românească s-au produs urmări grave al cultului personalităţii, că şi la noi se află un Stalin, este adevărat, mai mic, dar există un Stalin, în persoana lui Dej...

Dej era foarte dezamăgit şi trist în perioada aceea. Totuşi el nu şi-a pierdut cumpătul şi i-a spus lui Borilă să participe în continuare la definitivarea raportului şi la discutarea lui în Biroul Politic.

- Dacă nu ajungeţi la un punct de vedere comun, să vorbeşti despre obiecţiile tale!

S-a întocmit raportul, aşa cum l-a gândit Miron Constantinescu şi Chişinevschi. Dej a cerut să fie citit de fiecare dintre membrii Biroului Politic, înainte de şedinţa în care a fost luat în discuţie. La şedinţa Biroului Politic ştiu că nu s-a mai citit documentul, ci s-a trecut la dezbaterea lui.

Prima parte a raportului se referea la conţinutul celor prezentate de Hruşciov la congresul sovietic asupra cultului personalităţii lui Stalin şi a urmărilor sale grave în viaţa P.C.U.S. şi a popoarelor sovietice. În a doua parte se

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

subli[illegible] că în P.M.R. şi societatea românească s-au [illegible]dus [illegible]i asemănătoare cu cele din U.R.S.S., datorită cu[illegible] personalităţii lui Dej. În ultima parte a raportului se trăgeau concluzii şi se sugerau măsuri pentru lichidarea cultului personalităţii şi a consecinţelor acestui cult în viaţa internă de partid şi a poporului român.

Aceste acuzaţii erau neadevărate şi nedrepte în fond, erau rău intenţionate şi serveau interese străine partidului, ţării şi poporului român.

Cultul personalităţii, pe lângă formele de suprafaţă, înseamnă, în esenţă reducerea la tăcere a celor care nu sunt de părerea ta, până la închiderea gurii cu pistolul şi mitraliera, cum a procedat Stalin. Şi la noi, Ceauşescu mai târziu a procedat la anihilarea celor din jurul său, nu însă în formele de masă de pe vremea lui Stalin. Gheorghiu-Dej nu a procedat însă niciodată astfel, iar cazurile Foriş şi Pătrăşcanu sunt cazuri speciale în care Dej nu a avut un rol decisiv. Gheorghiu-Dej nu e direct vinovat de uciderea lor. O vină morală are şi el, cum avem toţi ceilalţi din conducerea de atunci a partidului, căci ne-am lăsat puşi în faţa faptului împlinit. Dar sunt situaţii în care Gheorghiu-Dej s-a manifestat clar împotriva reprimării celor ce s-au manifestat direct împotriva lui. Cazul Anei Pauker, despre care am mai vorbit şi în care chiar Stalin s-a pronunţat pentru lichidare fizică. Gheorghiu-Dej l-a înfruntat chiar pe Stalin, opunându-se acestui procedeu, iar Ana Pauker a rămas în viaţă şi membră pensionară a partidului. Nici cu ceilalţi adversari nu a procedat altfel, iar represalii de masă în rândul partidului nu au avut loc în acea perioadă, iar în contra acţiunilor clicii(Luca, Ana şi Teohari) Dej a jucat, dimpotrivă, un rol anihilator. El a fost cel ce, chiar în acele împrejurări grele, a acţionat împotriva represiunilor. Am amintit despre cei peste 10.000 de ţărani arestaţi pe vremea

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

...otelor (perioadă gestionată de Ana Pauker) , pe care [illegible] ...vă directă şi personală, i-a eliberat din închisori.

Şi în cazul "Canalului", el a acţionat împotriva represiunilor. Cei ce au făcut crime şi represiuni la "Canal" au fost arestaţi şi judecaţi din ordinul lui, iar acesta a fost închis tot din iniţiativa lui...

Şi aici Gheorghiu-Dej a jucat un rol de tampon. Ştiu că toate sesizările ajunse în mâna lui au fost rezolvate favorabil, iar atunci când a scăpat de influenţele străine, iar ţara şi-a câştigat pe deplin independenţa guvernamentală şi administrativă, el a fost primul care a cerut şi a impus hotărârea eliberării din închisori a tuturor deţinuţilor politici „nu vreau să mai aud de deţinuţi politici în Ţara Românească"! a strigat el în plenul Biroului Politic al fostului Partid Comunist. Acest strigăt ar trebui să-l ia în seamă şi deţinătorii de azi ai puterii politice din România.

Gheorghiu-Dej s-a bucurat, într-adevăr, de mult prestigiu în partidul nostru şi în afara lui, în ţară şi în străinătate, pe plan internaţional. Dar toate semnele dc omagiu şi de recunoaştere el le primea cu modestie. Adesea, când socotea el că acestea sunt exagerate, mai ales în presă, el reacţiona indignat, am arătat mai sus, cum în plină risipă de cult a personalităţii lui Stalin, el i-a chemat pe ziariştii noştri împreună cu cei ce-i îndrumau (Chişinevschi şi Leonte Răutu) şi i-a săpunit zdravăn pentru laudele ce i se aduceau în presă în legătură cu activitatea şi propria sa persoană, laude pe care le considera"aiurite". „Vreţi să mă rupeţi de partid"? „Vreţi să mă izolaţi de proprii mei tovarăşi de luptă"? Asta îi întreba Dej pe ziarişti. În lumina faptelor despre care am vorbit, sunt convins acum, chiar mai mult decât atunci, că Gheorghiu-Dej a dus o luptă fermă, atentă şi continuă, împotriva cultului propriei sale personalităţi, cult pentru care, dacă

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

trebuiau căutaţi vinovaţi, ei sunt de găsit tocmai în [illegible] care, atunci în vara lui 1956, căutau să-l acuze p[illegible], tocmai, de cultul personalităţii.

M-a revoltat însă, în timpul pregătirii raportului delegaţiei noastre, uşurinţa, lipsa de răspundere cu care Chişinevschi şi Miron Constantinescu îl asemuie pe Dej cu Stalin. Ei, care erau uşierii lui Dej, după înlăturarea grupului Anei Pauker? Ei să facă asemenea afirmaţii? Mă întreb: când au fost ei cinstiţi faţă de Dej şi de conducerea de partid?

În acelaşi ton, dar cu argumente diferite, a condamnat şi Moghioroş atitudinea celor doi. Îmi amintesc că în cuvântul său, Moghioroş a arătat că Miron l-a vizitat acasă cu intenţia clară de a-l atrage de partea sa. Aceeaşi încercare a făcut-o şi Chişinevschi cu Constantin Pârvulescu.

În cuvântul lor, cei doi au bătut în retragere spunând că ei au procedat astfel din motive personale. Dej, cum era şi firesc, s-a arătat indignat de modul cum au procedat şi de conţinutul acuzaţiilor care i se aduceau. El a cerut ca Biroul Politic să aprobe convocarea unei plenare a C.C. care să analizeze situaţia creată în conducerea de partid şi să decidă. Biroul Politic a aprobat această propunere.

Dar acea plenară nu a putut avea loc atunci din cauza evenimentelor din octombrie 1956, din Ungaria. Ea s-a desfăşurat abia în prima parte a anului următor. Membrilor C.C. li s-a pus la dispoziţie atât „raportul" Miron Constantinescu – Chişinevschi, cât şi stenograma discuţiilor din Biroul Politic. Plenara a durat cred, două sau trei zile. Nimeni din cei ce au luat cuvântul nu au fost de acord cu punctul de vedere al lui Miron Constantinescu şi Chişinevschi. Au fost unii vorbitori care au susţinut că cei doi nu ar fi avut curajul să susţină, ce au susţinut, dacă nu ar

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

fost încurajaţi de la Moscova să deschidă o [illegible] fracţionistă împotriva lui Dej, pentru a fi înlăturat de la conducerea partidului.

Dej ştia de ele dar s-a făcut că nu le ia în seamă. Mai mult, a făcut tot posibilul ca ele să nu ajungă obiect de discuţie publică, în presă. Ar fi fost periculos pentru acţiunile noastre în direcţia tratativelor cu Guvernul sovietic privind scoaterea trupelor ruseşti din ţară.

De altfel, ţin să subliniez, că toate înfruntările de opinie, atât din Biroul Politic, cât şi din plenara C.C. s-au desfăşurat cu uşile închise. Nu s-a dat decât un comunicat al plenarei care a calificat ca antipartinică, fracţionistă, poziţia celor doi şi a hotărât eliberarea celor doi din funcţiile ce le deţineau.

A fost cel de-al doilea mare şoc suportat de conducerea partidului nostru după cel punctat de grupul Anei Pauker, despre care am vorbit mai înainte.

Nu a fost uşor să lupţi în interiorul ţării pentru apărarea liniştii sale politice, economice şi sociale şi să acţionezi în acelaşi timp şi împotriva obstacolelor din afară, ale celor carora nu le convenea linia naţională pe care o adaptase partidul nostru, condus de Gheorghiu-Dej.

Iar curăţirea de asemenea elemente a fost foarte dificilă şi a fost nevoie de mult tact din partea lui Dej, şi fără ranchiună. Este edificator în acest sens următorul exemplu:„La câteva luni după ce Miron nu mai era în Biroul Politic – îşi aminteşte Bârlădeanu – într-o şedinţă, Dej a întrebat: - ce mai face Miron. I s-a răspuns că este cercetător ştiinţific. „Şi ce salariu are”? a vrut să ştie Dej. „Măi, el are vreo 5 copii” a constatat atunci Dej, nu-i ajung banii. Să-i mai dăm o completare de 5 mii lunar de la partid”...

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

...şa era Dej. Nu era răzbunător. Dimpotrivă, odată ...tă problema, principial şi practic, el devenea ...lui Dumnezeu", se comporta cu totul şi cu totul uman, concesiv, se preocupa de soarta celor ce puteau să fie loviţi în urma unor excese, ca şi în cazul de mai sus.

CĂTRE LIBERALIZAREA VIEŢII INTERNE

În 1958 s-a încheiat procesul de retragere a trupelor sovietice, iar stilul adoptat de către Dej în acele împrejurări şi acţiunile sale politice de mare anvergură erau, în general, acoperite. Nici nu-i plăcea să se vorbească despre ele, iar atunci când trebuiau să se producă, ştiu că cerea discreţie, prudenţă, tact şi reţinere. Mai ales că lupta noastră de atunci trebuia să se desfăşoare şi pe alte planuri, unde aveam nevoie să nu trâmbiţăm, ci să ne susţinem cu calm şi fermitate punctul nostru de vedere, să-l deducem din realităţi, să-l argumentăm pe baza acestora şi să ne asigurăm poziţiile independente, în conformitate cu adevărul şi interesele fundamentale ale poporului român, rezistenţa la presiunile pe care le exercita în continuare vecinul de la Răsărit, în plan economic şi spiritual, pe de altă parte, spargerea "cortinei roşii, de fier" în dosul căreia fusesem obligaţi să trăim până atunci. Cu alte cuvinte deschiderea spre Occident. În ambele direcţii aveam nevoie de multă iniţiativă şi tact.

După ce am eliminat "grupul kominternist" din conducerea partidului, după ce s-au retras trupele sovietice şi consilierii, a urmat şi eliberarea de dogmele sovietice, ale aşa-zisului realism-socialist. Ele erau expresia unei presiuni

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

ideolo[illegible]e de care am putut scăpa abia în jurul anil[illegible] '6[illegible]. De a[illegible]ntit discuțiile lui Dej de la Uniunea Scriitorilor.

Atunci au avut loc schimbări importante şi în conducerea Uniunii respective. Mihai Beniuc a fost schimbat cu Zaharia Stancu, iar Lucian Blaga a fost adus în prim-planul culturii române, după Tudor Arghezi şi George Călinescu. Din păcate, Blaga a încetat din viață la puțin timp după aceea.

Tot de la debutul anilor '60, datează şi începutul unei deschideri marcante față de literatura şi arta occidentală, de care s-a prevalat Ceauşescu la Congresul al IX-lea.

Concomitent a avut loc şi o deschidere către Occident destul de marcantă şi fără tutelă sovietică, uneori chiar în condițiile iritării acesteia.

Politica de deschidere către toate țările lumii şi, cu deosebire, către țările capitaliste occidentale, corespundea intereselor generale ale poporului român.

Se dezvoltă relațiile externe independente ale Românici cu Iugoslavia, China populară, Vietnam, Coreea de Nord şi Cuba, cu toate țările în curs de dezvoltare. Dar schimbarea cea mai spectaculoasă este larga deschidere în relațiile cu Franța, S.U.A., Anglia şi celelalte țări capitaliste dezvoltate.

Exemplul României a fost urmat treptat, treptat şi de către celelalte țări participante la C.A.E.R.

Blocada C.A.E.R. a fost spartă de către România. Spărgătorul principal a fost Partidul Muncitoresc Român. Sub conducerea lui Gheorghiu-Dej, mare patriot şi om politic.

Cele două piețe mondiale care s-au format la puțin timp după ce de-al II-lea război mondial – piața mondială capitalistă şi piața mondială socialistă – antagoniste între ele, închisă una pentru cealaltă, a dat posibilitatea U.R.S.S.-

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

ului desfăşoare o politică hegemonistă asupra ţărilor participante la C.A.E.R. S-a remarcat lupta U.R.S.S. în ultimii ani ai vieţii lui Stalin şi mai ales după moartea sa, când Hruşciov l-a urmat în conducerea P.C.U.S., pentru subordonarea economică, politică, culturală, ştiinţifică a ţării noastre. Partea română a fost nevoită să se lupte cu teoriile integraţioniste ale lui Hruşciov.

Relaţiile economice şi comerciale cu ţările occidentale erau foarte reduse.

Politica de industrializare a ţării, transformarea socialistă a agriculturii şi dezvoltarea altor sectoare ale economiei naţionale nu se puteau realiza fără folosirea ştiinţei şi tehnicii avansate din Occident.

Conducerea partidului şi statului, la îndemnurile stăruitoare ale lui Dej, a hotărât deschiderea ţării spre dezvoltarea relaţiilor eonomice şi comerciale cu toate ţările lumii şi cu deosebire cu principalele ţări capitaliste occidentale dezvoltate. Astfel au fost trimise delegaţii guvernamentale în Franţa, Anglia, S.U.A., Germania Federală şi Italia. Aceste delegaţii au avut în frunte pe Ion Gheorghe Maurer şi Alexandru Bârlădeanu.

Prezenţa României şi activitatea desfăşurată de aceasta în cadrul O.N.U., au început să fie mai rodnice prin poziţia noastră fermă de apărare a independenţei şi suveranităţii naţionale a tuturor ţărilor membre prin colaborarea şi conlucrarea lor pentru dezvoltare reciproc avantajoasă pe plan economic, comercial, financiar etc.

Participarea lui Dej la Adunarea Generală O.N.U. din toamna lui 1962 alături de conducătorii celorlalte ţări socialiste, inclusiv U.R.S.S., prin persoana lui Hruşciov, a fost de bun augur pentru activitatea României în cadrul O.N.U.-lui.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

anul 1961, România datorită poziției sale p[illegible] votat pentru prima dată altfel decât U.R.S.S. și celelalte țări socialiste, privitor la crearea unei zone denuclearizate în America de Sud. Noi militam pentru crearea unei asemenea zone în Balcani și nu puteam fi împotriva ei, în alte părți ale globului.

Autoritatea și prestigiul României, a politicii sale externe au determinat O.N.U. să aleagă ca președinte al său, pentru o perioadă de un an, pe Corneliu Mănescu – ministrul de Externe al României. Corneliu Mănescu devenise o figură proeminentă la O.N.U. El putea fi ales ca secretar general al O.N.U. dacă Ceaușescu și consoarta sa, Elena, din gelozie politică, nu l-ar fi înlocuit pe Mănescu în conducerea Ministerului de Externe.

Iar eliberarea deținuților politici în 1964 a fost făcută tot la inițiativa lui Dej. Avusesem cu el multe discuții particulare pe această temă. Știa din proprie experiență că în închisori se produc atrocități și agresiuni greu de imaginat la adresa ființei umane. El însuși, ca și mine, fusese supus, pentru ideile sale politice la vexațiuni de tot felul. Avea informații foarte largi despre cele ce se întâmplă în închisori cu deținuții politici. Când a adus această problemă în fața Biroului Politic, Dej a declarat cu amărăciune: „Nu mai vreau să aud de deținuți politici în România"!

La propunerea lui, s-a hotărât, în 1964, eliberarea tuturor deținuților politici cărora li s-a asigurat încadrarea imediată în muncă, potrivit cu pregătirea lor profesională și cu gradul de studii, li s-a dat dreptul la locuință, din cele construite de stat, precum și dreptul la o salarizare egală cu a tuturor categoriilor de angajați.

Vrem nu vrem, trebuie să recunoaștem, în actul istoric al eliberării deținuților politici din 1964, un model de

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

reconciliere națională, din care am putea învăța mult și astăzi.

Iar dacă mai trăia Dej măcar 5 ani, până în 1970, nu ar mai fi urmat „epoca de aur" a domniei de tip "feudal" a lui Nicolae Ceaușescu.

Înainte de agravarea bolii sale, într-o discuție cu mine și Chivu Stoica, Dej și-a exprimat hotărârea ca la Plenara ce se preconiza să aibă loc la scurt timp, să-l elibereze pe Nicolae Ceaușescu din funcția de secretar al Comitetului Central și să-l transfere la guvern. Plenara nu a mai avut loc. A avut loc însă decesul său. După moartea lui Dej, datorită "trădării" lui Maurer și Chivu Stoica, a ajuns prim-secretar al Comitetului Central al partidului, Nicolae Ceaușescu și se știe ce a urmat.

Eu aș vrea să mai completez faptul că prin anii '60 Dej a lansat ideea comercianților particulari (mandatari) pe care i-a sugrumat Ceaușescu mai târziu. Dej, cu mult timp înainte, chiar pe vremea exceselor staliniste ale luptei de clasă, a căutat să păstreze întreprinderile mici particulare, atelierele meșteșugărești private. În acest sens a folosit și sprijinul sindicatelor. Îmi amintesc de firma „Guban", care făcea cei mai buni pantofi, era renumită și prin poșetele pe care le producea, ajunsese să aibă o mie de salariați. Și nu era singura. Dej se interesa personal de bunul mers al acestora. El vroia să creeze un sistem concurențial privat față de cel de stat, așa cum în agricultură a lăsat o parte mare din pământul țării, mai ales în zonele de deal și de munte, în afara cooperativelor de producție.

Știu că Bârlădeanu a prezentat un material și el a și fost discutat într-o primă formă, luându-se chiar o hotărâre ca C.A.P.-urile să fie mai independente față de stat decât erau, urmând să se realizeze și alte etape de liberalizare a lor. În acea etapă se prevedea ca C.A.P.-urile să încheie

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

contra[illegible]e de achiziții la bună învoială cu statul, [illegible]ca [illegible]a să fie obligatorii. Această hotărâre a fost abr[illegible] mai târziu de Ceaușescu.

Bârlădeanu afirma într-un interviu că atunci când a fost pus de Dej să pregătească materialul pentru liberalizarea C.A.P.-urilor, el, Bârlădeanu i-ar fi spus lui Dej că ar fi bine să facă acel material împreună cu Ceaușescu, care răspundea pe linie de partid, de agricultură. Dej s-ar fi înfuriat și i-ar fi zis: „Lasă-l pe prostul ăla la o parte! Nu înțelege nimic. El poate numai să te-ncurce"!

Așa este. Dej avea o părere foarte proastă despre Ceaușescu mai ales după ce acesta s-a ocupat de agricultură. Știu că, în zelul lui de a se remarca pe această linie, Ceaușescu a vrut să facă din Galați o a doua regiune complet cooperativizată. El a forțat lucrurile și în județul Vrancea, care aparținea regiunii Galați, au avut loc o seamă de revolte care au culminat cu cele de la Vadu-Roșca. Trimis să potolească lucrurile acolo, Ceaușescu le-a aprins și mai tare, trăgând cu pistolul în oameni. Ca să fie salvat, a trebuit să se intervină cu forțele armate. Auzind de o asemenea situație, Dej a fost foarte revoltat. Într-o discuție care a avut loc împreună cu mine, Pârvulescu și Drăghici, s-a arătat dispus să-l scoată imediat pe Ceaușescu din funcție. Au intervenit Pârvulescu și Drăghici care au susținut că Ceaușescu se afla în legitimă apărare, ceea ce a amânat hotărârea lui Dej. Drept "recunoștință" și pe ei i-a eliminat din conducere, nu peste mult timp, Ceușescu.

Știu că această hotărâre i-a rămas ca un ghimpe în suflet până la sfârșitul lui neașteptat.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

DECLARAŢIA DE INDEPENDENŢĂ

Încă de la începutul conflictului sovieto-chinez, conducerea colectivă a partidului, în frunte cu Dej, a avut o poziţie diferită de aceea a partidelor din ţările de răsărit ale Europei şi Partidul comunist din U.R.S.S.

Dej a militat pentru un dialog responsabil între conducerile partidelor comuniste din U.R.S.S. şi a Chinei populare, pentru încetarea polemicii în interesul general al socialismului, al unităţii şi solidarităţii tuturor partidelor comuniste şi muncitoreşti din toate ţările.

Delegaţia de partid compusă din: I. Gh. Maurer, Emil Bodnăraş şi Nicolae Ceauşescu a purtat discuţii în acest sens la nivelul conducerii superioare a partidelor comuniste din China şi U.R.S.S. Prin scris şi prin viu grai nu a încetat să se manifeste punctul nostru de vedere (al P.M.R.) până la stingerea din viaţă a lui Dej şi chiar şi după aceea, fiind una din atitudinile noastre, cele mai originale şi profunde, în politica mondială.

Activitatea României în cadrul C.A.E.R. avea la bază principiul dreptului la dezvoltare independentă a economiilor ţărilor frăţeşti componente şi ca atare era motivul principal al divergenţelor lui Dej cu conducătorii acestor ţări, în special URSS. Independenţa economiei era pentru el baza oricărei idei pentru independenţă statală.

După terminarea celui de-al II-lea război mondial şi după o colaborare remarcabilă între puterile victorioase la sfârşitul acestui război, a devenit dominantă tendinţa de divizare a lumii şi mai ales a Europei.

Pe plan politic existau două sisteme politice de bază, cel socialist şi cel capitalist.

Din punct de vedere militar a apărut N.A.T.O. şi Tratatul de la Varşovia, iar din punct de vedere economic

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

au luat fiinţă organizaţii economice închise: în Occident actuala UE şi în Est, C.A.E.R.

Divizarea economică a fost influenţată, stimulată de caracterul antagonist al orientărilor ideologice şi politice, interesele hegemonice ale celor două mari puteri, U.R.S.S. şi S.U.A.

Ţările occidentale au acţionat viguros pentru a împiedica dezvoltarea liberă a relaţiilor comerciale economice şi financiare cu ţările din Răsăritul Europei care nu au acceptat planul Marshall. Această stare, de fapt, a fost avantajoasă Uniunii Sovietice, susţinând tendinţele sale hegemoniste care se considera "fratele cel mare" al ţărilor socialiste.

C.A.E.R.-ul (Consiliul de Asistenţă Economică Reciprocă) a luat fiinţă în anul 1949 la consfătuirea reprezentanţilor guvernelor Bulgariei, Cehoslovaciei, Poloniei, României, Ungariei şi U.R.S.S-ului. Discuţiile şi negocierile pentru definitivarea principiilor de organizare şi funcţionare a C.A.E.R.-ului, s-a desfăşurat de la sfârşitul anilor 1950 până la începutul anilor 1960.

Gheorghiu-Dej a condus nemijlocit şi cu cea mai mare răspundere participarea ţării noastre la elaborarea principiilor şi normelor de funcţionare ale C.A.E.R.-ului. Ele au fost atent analizate de mai multe ori în Biroul Politic şi în câteva plenare ale Comitetului Central al partidului. Dezbaterea acestora în organele conducătoare ale partidului nostru reprezenta tactica aleasă de către Dej pentru a putea contracara pe sovietici, care militau pentru soluţionarea problemelor de către lideri. Hruşciov susţine că numai primii secretari ai partidelor din ţările membre ale C.A.E.R.-ului puteau să aibă puteri depline, să poată hotărî. Două concepţii organizatorice, contrar opuse, privind

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

C.A.E.R.-ul, s-au ciocnit între ele la Consfătuirea [illegible]nul 1[illegible].

Concepția lui Hruşciov, care consta în faptul că primii secretari hotărăsc în calitatea lor de participanți la conducerea C.A.E.R.-ului. Aceasta înseamnă că prim-secretarii se constituiau într-un organ supranațional al C.A.E.R.-ului.

Concepția lui Dej consta în aceea că primii-secretari sunt reprezentanți ai Comitetelor Centrale ale partidelor – organisme naționale şi îndeplineau hotărârile acestora.

Consfătuirea din 1962 a aprobat principiile fundamentale ale diviziuni internaționale socialiste a muncii. Acest document a fost acceptabil pentru partea română, în el se statuau punctele de vedere susținute de români. Consfătuirea nu a luat în considerare propunerile sovietice care voiau să transforme C.A.E.R.-ul într-o organizație suprastatală, supranațională. Plenara C.C. a P.M.R. din ianuarie 1963 şi-a dat acordul asupra documentului consfătuirii din anul 1962. În comunicatul plenarei se accentuau principiile: respectării independenței şi suveranității naționale, egalității depline în drepturi, întrajutorării frățeşti şi avantajului reciproc.

Nu după multă vreme a avut loc o plenară a C.C. al P.C.U.S. care adopta o hotărâre specială despre C.A.E.R., referindu-se în mod deosebit la crearea unui nou organ unic de planificare.

Procedeul adoptării de către un partener a unor idei contrare hotărârii adoptate în comun a produs mare supărare în cadrul conducerii partidului nostru, care a afirmat clar că hotărârile unui partid nu pot fi valabile decât pentru el. Pentru noi sunt valabile numai hotărârile noastre.

În decursul timpului, Hruşciov a mai lansat şi alte idei precum „cazanul comun" în care trebuia să intre cât mai

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

multe ...aze şi petrol, energie electrică şi cereale. Dej a respi... cu fermitate teoria „cazanului comun" şi internaționalizarea forțelor de producție.

Propunerile integraționiste ale sovieticilor aveau în vedere un sistem de relații şi forme organizatorice care scoteau activitatea economică şi dreptul de decizie de sub autoritatea națională a statelor. Aceste propuneri integraționiste nu se refereau numai la activitățile economice, ele cuprindeau şi activitățile culturale, de învățământ, ştiința, presa, radioul şi televiziunea. Se prevedea un C.A.E.R. editorial, o editură unică pentru manualele şcolare, o agenție unică de presă, întreprindere unică interstatală pentru televiziune, o agenție comună de producere a filmelor, un organism comun în domeniul ştiinței, ale cărei hotărâri erau obligatorii pentru toate academiile de ştiință din țările membre ale C.A.E.R.-ului. Astăzi se pare că UE transpun în practică ceeace sovieticii nu au putut impune atunci, ce ironie!

Conducerea colectivă în frunte cu Dej a combătut şi a respins şi aceste încercări, de a scoate întreaga activitate editorială, de cultură, ştiință etc. de sub autoritatea şi conducerea națională.

Este un mare merit a lui Alexandru Bârlădeanu, reprezentantul nostru permanent la C.A.E.R. şi a specialiştilor care l-au însoțit, pentru dârzenia avută în apărarea poziției politice principale a partidului şi statului român.

Teza lui Hruşciov a internaționalizării forțelor de producție căuta să impună ideea că resursele materiale nu aparțineau țărilor membre ale C.A.E.R.-ului, ci sistemului mondial al socialismului. Un exemplu: liberul acces la resursele energetice ale Hidrocentralei Porțile de Fier. În acest sens a adresat Hruşciov scrisori similare lui Dej şi

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Tito cerea ca energia electrică a acestei hidrocentrale să fie livrată C.A.E.R.-ului la preţuri convenabile pentru U.R.S.S. şi altor ţări limitrofe Dunărea. Dej şi Tito au respins delicat această cerere, menţionând că preţurile pentru livrarea energiei electrice de la Porţile de Fier, ţărilor riverane Dunării se va efectua numai la preţurile mondiale stabilite pentru acest produs. După cum se ştie, piatra de temelie pentru construirea acestei Hidrocentrale a fost plasată la Porţile de Fier de către Dej şi Tito pe baza unei înţelegeri între guvernul român şi guvernul iugoslav. La construirea Hidrocentralei Porţile de Fier s-a folosit experienţa construirii hidrocentralelor de la Bicaz şi Argeş. Construirea ei a reprezentat o extraordinară realizare tehnică, un model de colaborare internaţională pe bază de egalitate şi avantaj reciproc între România şi Iugoslavia.

Mă alătur fără rezerve aprecierilor juste ale lui Paul Niculescu Mizil la sfârşitul celor nouă articole publicate sub titlul „Bătălia pentru C.A.E.R.", într-adevăr, lupta conducerii partidului şi statului nostru pentru principii corecte în funcţionarea C.A.E.R.-ului nu a fost zadarnică. Românii au repurtat o mare şi importantă victorie. C.A.E.R. nu a putut deveni un instrument de subordonare, de dominaţie a ţărilor socialiste de către U.R.S.S. şi acesta este meritul românilor. Bătălia a fost dură. Argumentele au învins forţa. Raţiunea creatoare a prelevat asupra dogmelor. Gheorghiu-Dej a fost mai puternic decât Hruşciov. Bătălia românilor în cadrul C.A.E.R. nu poate fi ştearsă din istoria României. Ea este un izvor de învăţăminte utile şi pentru perioada de tranziţie pe care o trăieşte astăzi, în necazuri şi nevoi, poporul român.

Experienţa căpătată în marea bătălie pentru C.A.E.R. a fost formulată, atotcuprinzător, în principiile relaţiilor

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

româ[illegible]ci cu toate țările socialiste, cu toate țările l[illegible]ții în Declarația din aprilie 1964, pentru apărarea indepen[illegible]ății și suveranității naționale a statului român.

Atitudinea lui Dej față de Tratatul de la Varșovia a fost identică cu cea față de C.A.E.R.

După cum se cunoaște, Tratatul de la Varșovia a luat ființă după înființarea Pactului Atlanticului de Nord(N.A.T.O), ca instrument de apărare a Uniunii Sovietice și a celorlalte state socialiste de pericolul unei agresiuni a acesteia.

Și în acest tratat, ca și în C.A.E.R., Uniunea Sovietică a acționat pentru subordonarea armatelor naționale ale țărilor membre, comandamentului suprem al Tratatului de la Varșovia. Acest deziderat nu a avut sorți de izbândă datorită poziției categorice a lui Dej care susținea că Armata Română este subordonată nemijlocit statului român.

Dej, ca reprezentant al României în Consiliul politic al acestui tratat, s-a opus participării armatei noastre la manevrele militare ale țărilor participante la tratat și nu a admis armatelor celorlalte țări, inclusiv Armatei Sovietice, la manevrele Armatei Române pe teritoriul național.

Dej a fost ferm împotriva propunerii sovietice ca Mongolia să fie admisă în Tratatul de la Varșovia. Acest fapt, susținea Dej, ar fi o ofensă la adresa Republicii Populare Chineze. China nu constituie o amenințare a statelor socialiste și a U.R.S.S.-ului și ca atare Mongolia nu are nici un rost în acest tratat.

Datorită poziției noastre consecvente Mongolia nu a fost admisă în Tratatul de la Varșovia.

Deci, datorită poziției lui Dej, care exprima punctul de vedere al conducerii partidului și guvernului român, Tratatul de la Varșovia nu a putut să se transforme într-un

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

organism militar unic, căruia să-i fie subordonate toate armatele naționale ale țărilor membre ale acestui tratat.

În anul 1964, chiar în primele luni ale acestuia, îl pomenim cu poziția bulgară, care prin intermediul unui economist al acestei țări, pe nume E.B. Valev, prezintă o hartă de integrare economică a statelor europene vecine cu U.R.S.S. S-a publicat și harta acestei integrări: România, Bulgaria și Ungaria trebuiau să devină în principal țări agrare, iar Cehoslovacia, R.D. Germană și Polonia reprezentau partea industrială. Țările agrare, se preconiza, să asigure cu produse agro-alimentare, populația din țările industriale, inclusiv furajele necesare animalelor. Țările agrare își puteau asigura produsele industriale necesare economiei lor și din țările amintite mai sus.

De fapt ideile lui E.B. Valev erau impuse de guvernul sovietic. Bulgaria susținea integrarea dorită de Hrușciov. Bulgaria va recunoaște cândva că a rămas o republică independentă în timpul lui Hrușciov, datorită în principal poziției ferme a României. Și celelalte țări membre ale C.A.E.R.-ului (nu cu voce tare) erau de acord cu poziția principială, justă a partidului și guvernului român și au profitat de aceasta.

Harta economică zonală a economistului bulgar a impus convocarea urgentă de către Dej a unei ședințe speciale a Biroului Politic. Dej a propus și Biroul Politic a aprobat constituirea unui colectiv în frunte cu el, cu atribuția principală de a elabora un document de analiză a scopurilor celor ce se aflau în spatele lui Valev. Acest document era menit să consfințească principiile de bază ale relațiilor viitoare ale Partidului Muncitoresc Român cu partidele din țările socialiste, precum și relațiile dintre statul român și statele socialiste. Independența și suveranitatea

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

ația a României trebuiau să parcurgă de la un capăt la altul un fir roşu acest document.

Trebuie să avem în vedere, că Gheorghiu-Dej a condus partidul şi ţara într-o perioadă grea şi complexă, în cadrul unor limite obiective, impuse de factori externi.

Meritul său incontestabil a fost promovarea în mod consecvent a liniei politice naţionale.

La acest document s-a lucrat intens. El a fost dezbătut în Biroul Politic şi, primind anumite îmbunătăţiri, a fost prezentat spre discuţie şi adoptare, plenarei extraordinare, ce a avut loc în aprilie 1964. Plenara a adoptat în unanimitate documentele care au fost discutate pe larg în toate organizaţiile de partid. Nici în plenară, şi nici în partid, nu s-au manifestat voci împotrivă.

Documentul, după ce şi-a primit adeziunea organelor şi organizaţiilor de partid, a fost prelucrat în adunările publice, cetăţeneşti şi în cadrul organizaţiilor de masă, sindicate, de tineret, femei. Nu a rămas segment al societăţii româneşti care să nu fi cunoscut şi să nu fi acceptat cu încredere şi devotament conţinutul acestui document. A fost ca şi un referendum, nesemnat formal. El a fost acceptat ca un stindard de luptă al poporului român pentru apărarea independenţei şi suveranităţii României, în relaţiile sale cu toate ţările.

După 11 luni Dej a încetat din viaţă, în martie 1965.

Declaraţia din 1964, denumită Declaraţia Independenţei şi Suveranităţii Naţionale, poate fi socotită un testament a lui Gheorghiu-Dej, lăsat partidului şi poporului român.

Declaraţia din aprilie 1964 a produs o schimbare esenţială în linia generală a politicii interne şi externe a partidului şi ţării, a fost o linie naţională, cu rădăcini adânci în istoria mişcării socialiste din România.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Declarația din 1964 se concentrează asupra două probleme importante:

1. Relațiile cu partidele comuniste și muncitorești;
2. Relațiile dintre țările socialiste.

În legătură cu prima problemă, documentul se opune categoric unui centru de conducere și relațiilor de subordonare. Se proclamă dreptul suveran al fiecărui partid de a-și elabora de sine stătător linia politică generală, potrivit condițiilor naționale și de a-și alege conducerea. El condamnă orice amestec în problemele interne.

Se pronunță pentru o solidaritate bazată pe independență și egalitate. Românii vedeau în partid, în primul rând, un partid național.

În legătură cu a doua problemă, documentul respinge concepția unei economii mondiale socialiste, guvernată de un plan unic, subliniază diversitatea de condiții și etape de dezvoltare a țărilor respective.

Economiile sunt ale unor state suverane și independente; evidențiază dreptul suveran al fiecărui stat de a-și stabili formele de organizare și dezvoltare, modalitatea principală de colaborare a țărilor socialiste fiind coordonarea planurilor de dezvoltare a economiilor naționale, pe bază de interese și avantaj reciproc.

Această declarație nu și-a propus în nici un fel să renunțe la socialism sau să-l renege. Ea a deschis cale liberă de a se curăța de concepții și practici străine socialismului, dându-i astfel mai multă vigoare.

Declarația ca și evenimentele arătate mai sus sunt părți integrate ale liniei politice naționale, sunt opera conducerii lui Gheorghiu-Dej și a echipei sale.

O istorie obiectivă îl va înscrie, fără îndoială, pe Gheorghiu-Dej pe lista marilor conducători politici! Bărbat de stat. curajos și luminat.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

XIII. MOARTEA ŞI SUCCESIUNEA LUI GHEORGHIU-DEJ

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Am aflat de la şeful însoţitorilor lui Dej că în timpul participării delegaţiei române la întâlnirea Tratatului de la Varşovia, Dej a fost cazat într-o şcoală cu duşumele aproape negre de petrol şi fără căldură şi că în aceste împrejurări Dej a fost iradiat.

Dej, fiind bolnav, nu a dorit să participe la întrunirea celor „mari" din Tratatul de la Varşovia. A propus să meargă Maurer ca şef al delegaţiei române. Maurer s-a eschivat, spunând că Dej poate mai bine decât el să susţină punctul de vedere al României. Dej nu a avut încotro şi a trebuit să fie prezent la Varşovia. Dej era deja bolnav. După vizita efectuată la Varşovia boala s-a agravat şi în circa o lună, s-a stins din viaţă.

Cu câtva timp înainte de sfârşitul vieţii sale, Ceauşescu şi Maurer au dispus ca Dej să nu fie vizitat acasă de nimeni, în afară de ei doi.

Dej era grav bolnav şi era imobilizat la pat.

Toate îngrijirile medicale erau sub controlul celor doi. Boala avansa foarte rapid. Au decis cei doi să aducă pentru consult specialişti în boli de cancer de la Paris. Aceştia consultându-l foarte amănunţit, le-au spus celor doi şi fiicei lui Dej:

- V-aţi trezit prea târziu cu acest consult. Pregătiţi-vă pentru sfârşitul vieţii lui.

Prin anii '60-'61, cred, i-au apărut pe pereţii vezicii urinare doi negi. Pentru extirparea lor a făcut o operaţie efectuată de profesorul doctor oncolog Olănescu, cel mai bun din ţară în acest domeniu. A stat la Spitalul „Elias" câteva săptămâni.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

ot în aceşti ani s-a întâmplat un fapt foarte ci[illegible] de
ceput. Din prima şarjă de uraniu produsă de căt[illegible]
după desfiinţarea Sovromului „Cuartit", Chivu Stoica care se ocupa şi de acest sector, s-a prezentat la Dej cu o bucată de uraniu de mărimea unei cutii mici de chibrit.

Chivu radios s-a adresat lui Dej:

- Am aici o bucăţică de uraniu din prima şarjă produsă la noi. Dej, care lucra la birou şi era preocupat, i-a zis:

- Pune-o şi tu în bibliotecă alături de machetele primului tractor şi primul autocamion produs la Braşov.

Chivu Stoica a aşezat-o acolo. Bucăţica aceea de uraniu era ambalată într-o cutie de sticlă transparentă.

Peste mai mult timp, poate un an, într-una din zile îi face o vizită Rădoi, ginerele său, vicepreşedintele guvernului, având unele probleme de serviciu.

Dej se afla în biroul său, cu nişte materiale. L-a rugat pe Rădoi să se mai plimbe prin biroul său până termină el de citit. Rădoi se opreşte în faţa bibliotecii şi observă cutia mică de sticlă. Nu a pus mâna pe ea, dar a întrebat ce conţine. Dej i-a răspuns: acolo este o bucăţică din prima şarjă de uraniu produs de noi. Produs de noi, a subliniat el cu satisfacţie.

Rădoi i-a spus: - Tovarăşe Dej, această bucăţică de uraniu nu trebuie să stea aici. Este foarte periculos pentru sănătatea dumneavoastră.

Dej i-a răspuns că nu este nici un pericol. Rădoi l-a chemat pe ministrul Minelor, Almăjan, să vină cu aparatul de control al radiaţiilor. Dej şi-a dat acordul.

A sosit Almăjan cu aparatura sa, au măsurat nivelul radiaţiilor din biroul şefului de cabinet. Aparatura a semnalat o anumită doză de radiaţii. În biroul lui Dej, aparatura a început să zbârnâie, doza de radiaţii era extrem

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

de pădure. Almăjan a spus: „Tovarăşe Dej [illegible] bucăţică de uraniu nu trebuie să mai rămână aici. O [illegible] şi o pun la minister într-un loc anumit".

Dej a fost de acord.

Nu după mult timp, şeful de cabinet al lui Dej, a murit de cancer. După moartea şefului de cabinet, a murit şi Dej tot de cancer. A murit de cancer şi şeful gospodăriei de partid, care aproape zilnic îl vizita pe Dej. A urmat la rând frizerul său care îl bărbierea zilnic şi apoi şeful escortei sale.

Câte victime a produs acea bucăţică de uraniu!

Câtă nechibzuinţă din partea lui Chivu şi, desigur, şi din partea lui Dej!

Poate că aşa i-a fost dat să moară, de ceea ce era mai mândru pe lume: producerea de către noi a ceea ce putea marca, mai deosebit, dezvoltarea ţării, şi ulterior posibilitatea construirii primei centrale atomo-electrice româneşti.

Nu îmi amintesc exact de anul în care a fost aprobat şi realizat monumentul funerar din Parcul „Libertăţii", Mausoleul.

Ştiu din spusele lui Dej că prima variantă prezentată de arhitectul-şef al Capitalei a fost modificată de mai multe ori de către Dej.

Dej nu arăta teamă că se va pierde, dar presupun că bănuia că va sfârşi înainte de vreme. Era foarte grăbit mai ales, în ultimii ani pentru a pune în practică înfăptuirile la care visase. Îmi amintesc cu câtă febrilitate veghea la construirea Sălii Palatului – unde de fapt a fost şi depus pentru pelerinaj, trupul său neînsufleţit, cât şi la marele cartier de locuinţe moderne din jurul acestei săli.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

După eliminarea grupului Ana Pauker din conducerea partidului şi statului, în anul 1952, Biroul Politic a hotărât să constituie un secretariat al C.C. al P.M.R. din cadre tinere. Din componenţa lui făceau parte: Cosma, Dalea, Fazekaş, Ceauşescu şi Apostol. Acest secretariat a funcţionat până la plenara C.C. din aprilie 1954, când au fost aleşi nominal, pe fiecare funcţie, de secretari ai Comitetului Central.

Tot la această plenară, la propunerea lui Dej, eu am fost ales în funcţia de mare răspundere, Prim-secretar C.C. al P.M.R.

Această funcţie am îndeplinit-o până în octombrie 1955, când a fost reales Dej prim-secretar. În această realegere, Dej s-a sfătuit în prealabil cu mine. El mi-a demonstrat că este necesar să revină în această funcţie, fiindcă ne aşteptăm la acţiuni neplăcute cu Hruşciov în relaţiile noastre de partid şi de stat şi trebuie să aibă un interlocutor pe măsură.

- Tu te reîntorci la conducerea sindicatelor, mi-a zis Dej. Conducerea sindicatelor încăpuse sub influenţa sindicatelor sovietice. Liuba Chişinevschi şi alţii domneau în conducerea centrală a sindicatelor.

Trebuia reînscăunată democraţia muncitorească, birocratismul să fie eliminat, curăţat aparatul central şi local de elementele oportuniste şi carieriste. La imboldul lui Chişinevschi, prin soţia sa, s-a reuşit să se schimbe până şi numele „Confederaţiei Generale a Muncii" cu denumirea de „Consiliul Central al Sindicatelor din România", exact denumirea conducerii centrale a sindicatelor sovietice. Deci – încheia convorbirea Dej – reluarea de către mine a funcţiei de prim-secretar al C.C. al P.M.R. şi revenirea ta în

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

funcția de președinte al acestui Consiliu Central al sindicatelor din țara noastră este o necesitate majoră. Partidul și sindicatele trebuie să țină seama de condițiile istorice pe care le trăim, de tradițiile mișcării muncitorești din țara noastră. Să terminăm cu aplicarea mecanică a experienței din altă parte fără discernământ, să ținem seama mereu de condițiile obiective și subiective ce se manifestă acum și în viitor în societatea românească.

Convorbirea aceasta a avut loc la Dej acasă, între patru ochi.

Am acceptat argumentele sale foarte convingătoare.

După această plenară s-a acționat în consecință. Am arătat mai înainte câte evenimente s-au produs din octombrie 1955 până în 1964, când s-a adoptat de către Comitetul Central al P.M.R., marea noastră Declarație de independență și suveranitate națională.

În acest răstimp, Dej a propus Biroului Politic ca de fiecare dată când lipsește el din țară – plecări în delegații de partid sau guvernamentale în afara granițelor – Gheorghe Apostol să conducă ședințele acestui organ executiv al C.C. al P.M.R. Au fost multe asemenea deplasări în țările socialiste dar și în cele capitaliste. În India, Indonezia precum și la O.N.U. și de fiecare dată conducerea ședințelor Biroului Politic mi-a fost încredințate mie cu acceptul membrilor acestui birou. Așa că, după moartea lui Dej, pentru membrii Biroului Politic și o bună parte a membrilor Comitetului Central era clar cine îl va succeda în funcția de prim-secretar al P.M.R.

Și nu este adevărat ce spune Maurer, precum că Dej i-ar fi propus lui să-i succeadă în funcția de prim-secretar al C.C. al P.M.R.

Dej avea aprecierile sale privind personalitatea lui Maurer.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

u cunoşteam aceste aprecieri: că este com[illegible] şi este [illegible]egătit politic şi profesional, că are tendinţe s[illegible]bile spre preamărire.

Dej avea în vedere înlocuirea lui Maurer din funcţia de prim-ministru al guvernului. Iată un exemplu: în anul 1961, s-a hotărât de către Biroul Politic, la propunerea lui Dej, ca Gheorghe Apostol să treacă să lucreze în cadrul guvernului în funcţia de prim-vice-ministru.

Într-o discuţie în trei, după hotărârea adoptată de Biroul Politic, Dej îi spune lui Maurer:

- Dragă Jane, Apostol va fi primul tău colaborator în conducerea guvernului. Tu eşti înaintat în vârstă şi va trebui să te retragi din funcţia pe care o îndeplineşti. Te rog, ajută-l pe Ghiţă Apostol să intre serios în problematica guvernamentală.

Maurer nu a avut obiecţii, din contră s-a angajat să predea din experienţa sa pentru ca Gh. Apostol să-şi îndeplinească obligaţiile sale în funcţia de prim-vicepreşedinte al guvernului.

Alt exemplu. La funeraliile lui Nehru în 1964, s-a hotărât să meargă o delegaţie condusă de Gh. Apostol. Maurer a insistat să meargă el în fruntea delegaţiei române.

Dej îi spune: „Dragă Jane, trebuie ca Apostol să se manifeste şi în afara ţării. Să înceapă a fi cunoscut de şefii de stat şi de guvern".

Şi am plecat în India. Maurer a rămas bosumflat.

Cu câtva timp înainte de sfârşitul lui Dej, Maurer a propus Biroului Politic ca să nu mai mergem acasă la Dej. Este obositor pentru el. Să meargă numai Maurer şi Ceauşescu pentru a-l informa despre problemele de partid şi de stat. La rândul lor vor informa Biroul Politic de evoluţia bolii. Am acceptat.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

O săptămână înaintea de moartea lui Dej, Maurer mi-a comunicat că a invitat câțiva specialiști din Paris pentru consultarea lui Dej. Concluziile specialiștilor după consult au fost că nu mai are nici o speranță. Lica, fiica lui Dej mi-a spus că specialiștii francezi au repetat de față fiind Maurer și Ceaușescu: - V-ați trezit prea târziu să ne chemați!

De ce oare Maurer și Ceaușescu nu au acționat la timp?

În sfârșit, când era deja clar că Dej se pierde, Maurer și Bodnăraș au luat inițiativa să se realizeze înlocuirea lui Dej.

Lucram la Consiliul de Miniștri. Am fost chemat de Maurer la biroul său. M-am dus acolo. La Maurer în birou, era Bodnăraș.

Maurer foarte „îndurerat" spune:

- Dragă Ghiță, Dej se va pierde! Înainte însă de acest deznodământ, trebuie să rezolvăm problema conducerii partidului. El dorește ca înlocuirea sa să se producă în timpul scurt cât mai este în viață. Dej s-a manifestat față de un număr de tovarăși că persoana cea mai indicată dintre noi este Gheorghe Apostol. Ce părere ai? mă întreabă. Am răspuns că problema înlocuirii lui Dej în conducerea partidului trebuie să se hotărască în Comitetul Central al partidului.

Intervine Bodnăraș:

- Dragă Ghiță, noi avem încredere în tine și te rugăm să accepți, să se rezolve problema conducerii urgent. Așa dorește Dej. Trebuie să acționăm ca ultima lui dorință să se înfăptuiască.

Maurer face o precizare:

- Înainte de a merge la Biroul Politic pentru a discuta această problemă, trebuie să trecem pe la secretariatul C.C.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Să cunoaştem părerea lui Chivu Stoica, Drăghici Alexandru şi Nicolae Ceauşescu.

Mă declar de acord cu această intenţie a lui Maurer şi îl întreb ce se va întâmpla cu Nicolae Ceauşescu. Maurer enervat spune cu voce tare:

- Îl duc la guvern să se ocupe de problemele agriculturii.

Plecăm la sediul C.C. Intrăm în sala de şedinţe a Biroului Politic. Maurer se aşează la un capăt al mesei de lucru. În partea sa dreaptă Bodnăraş şi Gh. Apostol. În stânga lui, Chivu, Drăghici şi Ceauşescu.

Maurer începe a spune:

- Dragii mei, trebuie să rezolvăm cât mai repede înlocuirea lui Dej în conducerea partidului. Aceasta este ultima dorinţă a lui Dej. M-am consultat cu mai mulţi membri mai vechi ai Biroului Politic şi toţi susţin candidatura lui Gh. Apostol. De altfel şi Dej susţine ca Apostol să-l înlocuiască, să fie ales în funcţia de prim-secretar al C.C.

Maurer îşi declară acordul]n concordan'[cu cele afirmate anterior. Eu, fiind în cauză, tac. Prin tăcere înseamnă şi acordul meu. Din partea stângă, intervine Al. Drăghici, care spune:

- Tovarăşi, eu propun ca înlocuirea lui Dej să se producă după ce Dej ne va părăsi pentru totdeauna. Nu este bine să ne grăbim. Ce-o să spună opinia publică românească că nici nu s-a aşteptat ca Dej să moară şi l-am înlocuit?

Maurer s-a declarat de acord cu intervenţia lui Drăghici şi zice:

- După moartea lui Dej ne vom întruni toţi aici şi vom hotărî asupra persoanei ce-l va înlocui pe Dej.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

ceea ce mă priveşte, eu am acţionat fireşte [illegible] deplinei încrederi faţă de ceilalţi, care cunoşteau [illegible] toţi ceea ce le încredinţase Dej. Eu eram atunci profund îndurerat de moartea lui şi de răspunderea mea, a noastră, a tuturor. Cum aş fi putut în acele condiţii să strig şi să mă bat cu pumnii în piept în cadrul Biroului Politic: „Eu sunt cel propus de Dej". Îmi era ruşine să fac acest lucru, când ştiam că toţi aveau acest legat de conştiinţă.

Se vede însă că alţii nu l-au respectat, în frunte chiar cu Maurer. Dacă eu însumi aş fi preţuit mai mult lupta pentru putere, decât lupta pentru unitatea partidului, aş fi procedat altfel. Dar pentru mine ultima a fost esenţială.

Chiar şi după ce şi-au încălcat legatul de conştiinţă faţă de Dej, eu am continuat să cred şi să lupt mai presus de orice pentru unitatea partidului, acordându-i lui Ceauşescu un cec în alb în această privinţă. El şi-a arătat însă repede colţii, în primul rând faţă de mine.

În ceea ce-l priveşte pe Maurer, pot să spun că el s-a folosit din plin şi cu randament maxim de timpul scurs de la acea şedinţă rămasă în coadă de peşte, tocmai datorită atitudinii sale, până la moartea lui Dej. El a speculat nemulţumirile nedeclarate, dar percepute de Ceauşescu, la fiecare dintre cei şase, în afară de mine, cel în cauză.

Interesant, Maurer dorea arzător să rămână prim-ministru. Nu era sigur de această funcţie, plină de avantaje morale şi mai ales materiale, dacă Apostol va deveni prim-secretar. Soţia lui Maurer nu ar mai fi plecat să-şi petreacă vacanţele de vară la Paris, folosind fondurile de valută, ştiute numai de el.

Am arătat părerea lui Dej în discuţiile în trei, după numirea mea ca prim colaborator al lui Maurer în anul 1961.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Chivu Stoica era nemulţumit că nu a mai fost numit prim-ministru, trebuind să se mulţumească cu funcţia de secretar al C.C. al P.M.R. El ţintea ca după moartea lui Dej, să devină preşedintele Consiliului de Stat, ceea ce i s-a şi oferit de Ceauşescu, pentru o vreme.

Emil Bodnăraş era rănit în orgoliul său, datorită criticilor severe făcute de Dej la Mangalia, cu privire la cumpărarea în valută a unui yaht personal de la Londra şi pentru faptul că la evadarea sa din lagărul de la Tg. Jiu, l-a ţinut aproape 10 zile la Râmnicu Vâlcea. Dej putea să fie în Bucureşti cu mult înainte de 23 August 1944. Venirea lui în Capitală s-a produs abia la 26 august. Eu am susţinut pe Dej în această discuţie. Acum Bodnăraş presupunea că vor urma nişte consecinţe, pe care le-a exploatat cu brio, Ceauşescu.

Alexandru Drăghici socotea că nu meritam promovarea mea de către Dej la funcţia de prim-secretar al C.C. al P.M.R. în anul 1964 şi apoi faptul că, la plecarea sa din ţară, trebuia să-i ţin locul conducând şedinţele Biroului Politic. Când m-am opus vehement propunerii sale şi a lui Ceauşescu, după evenimentele din Ungaria 1956, ca Securitatea să fie scoasă de sub tutela Ministerului de Interne, deci a guvernului, şi să fie subordonată C.C. al P.M.R. Ceauşescu era secretar al C.C. şi avea deja în subordinea sa: internele, armata, justiţia şi procuratura generală.

Drăghici devenise confidentul lui Ceauşescu. Vizite reciproce în familie, vizionare de filme. De regulă ei lipseau de la mesele comune ce se organizau aproape în fiecare săptămână de către un membru al Biroului Politic. Ceauşescu i-a propus funcţia de prim-ministru în locul lui Maurer după moartea lui Dej.

Iată deci, pe scurt, scenariul întocmit de Ceauşescu împreună cu cei enumeraţi mai sus.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

După moartea lui Dej, m-am deplasat [illegible] dimineaţă la sediul C.C. Am mers direct la biroul lui Ceauşescu. În biroul său se aflau Maurer şi Chivu. Întreb: Ce faceţi? Răspunde Ceauşescu: Am hotărât să convocăm Biroul Politic şi Comitetul Central pentru a discuta alegerea noului prim-secretar al C.C.

Chivu trebuie să meargă la aeroport chiar acum, să primească delegaţia chineză în frunte cu Ciu En Lai.

Ceauşescu propune să mergem la şedinţa Biroului Politic şi la Plenara Comitetului Central.

Plecăm spre sala unde aveau loc şedinţele Biroului Politic. Membrii Biroului Politic erau prezenţi, inclusiv supleanţii. Maurer se aşează în capul biroului. Cu o mutră foarte sobră, s-a adresat Biroului Politic.

- Tovarăşi, a plecat dintre noi pentru totdeauna Dej. Ne revine o mare responsabilitate de a alege altă persoană în locul său ca prim-secretar al C.C. al P.M.R. Consultându-mă cu mai mulţi tovarăşi cu vechime mai mare în partid, am ajuns la convingerea că această persoană să fie tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Nu a prezentat şi altă candidatură cum ar fi fost normal. În sală tăcere mormântală. Am fost luaţi prin surprindere.

Maurer, fără să mai pună la vot propunerea, prin cele trei întrebări consacrate: cine este pentru, cine este contra, cine se abţine, a socotit că tăcerea înseamnă aprobarea unanimă a membrilor Biroului Politic pentru ca N. Ceauşescu să fie ales prim-secretar al C.C. al P.M.R.

Maurer ne invită să mergem la sala unde era convocată Plenara C.C.

Maurer a luat cuvântul: „Tovarăşi... şi .urmează "poezia" de la şedinţa Biroului Politic şi prezintă propunerea ca N. Ceauşescu să fie ales prim-secretar.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Aceeaşi tăcere mormântală ca şi la Biroul Politic. Apoi ape nimănui din cei prezenţi nu le venea să creadă ce au auzit din gura lui Maurer. Tăcerea şi aici a fost considerată de Maurer ca aprobare unanimă a C.C al P.M.R.

Nici aici nu s-a folosit procedura: cine este pentru, cine este împotrivă, cine se abţine.

Iată, cum s-a rezolvat problema succesiunii lui Dej. Iată cum N. Ceauşescu a devenit prim-secretar al C.C. al P.M.R. şi după cum reiese din toate acestea, tragedia morţii lui Dej a fost transformată într-o afacere carieristă, cu urmări imprevizibile şi incalculabile în viitorul ţării. Lupta pentru putere nu a ţinut seamă de tragedia morţii lui Dej, ci dimpotrivă, s-a exploatat din plin şi în mod diabolic situaţia creată.

A fost călcată, zdrobită orice nuanţă de democraţie în conducerea centrală a partidului.

Lupta pentru putere nu a ţinut seamă de principiile democratice prevăzute de statutul partidului. Lupta pentru promovarea unor interese meschine personale, de asemenea, a încălcat orice principiu democratic.

Lenin nu l-a indicat pe Stalin ca succesor al său, şi totuşi Stalin l-a înlocuit pe Lenin. Folosind metode diabolice, Stalin a învins. Lupta sa pentru putere a învins. Şi ce a urmat apoi? Sacrificarea tuturor preoponenţilor săi, chiar şi familiile acestora. Dictatura sa personală a dus la lichidarea fizică a câtorva milioane de oameni. La noi s-a aplicat experienţa luptei pentru putere în conducerea P.C.U.S. Nici Dej nu a indicat pe Ceauşescu ca succesor al său. Şi totuşi Ceauşescu, folosind intriga, şantajul politic şi promisiunile, s-a impus, înlocuindu-l pe Dej aşa cum am arătat.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

rierismul, oportunismul şi bunul plac dem nstat de în conducerea partidului şi a ţării s-au dez tat vertiginos în teritoriu.

În ultimul deceniu al domniei feudale a lui Nicolae Ceauşescu, partidul a devenit „partidul lui", al carieriştilor şi laşilor. Principalii săi adversari au fost înlăturaţi, folosindu-se calomnia, minciuna, şantajul şi chiar moartea.

Presupun, pentru că nu am dovezi concrete, că nu a fost întâmplătoare moartea atâtor tovarăşi din conducerea centrală de partid, pe care i-am cunoscut şi ştiu sigur că au avut faţă de Ceauşescu opinii contradictorii, în unele probleme importante de partid şi de stat.

Vă pot da câteva exemple:

Leontin Sălăjan, fostul ministru al Armatei;

Gheorghe Vasilichi, secretar general al Marii Adunări Naţionale;

Chivu Stoica, fost preşedinte al Consiliului de Stat;

Vasile Patilineţ, fost secretar al Comitetului Central;

Virgil Trofin, fost secretar al Comitetului Central;

Tatu Jianu, şeful arhivelor C.C. şi, fără îndoială, au mai fost şi alţii care au avut aceeaşi soartă, pe care nu-i cunosc.

Eu însumi am fost victima a două accidente de circulaţie, provocate din ordinul lui Ceauşescu, din care numai întâmplarea şi Dumnezeu m-au salvat de la moarte sigură pe mine şi soţia mea.

În luna martie 1975, Emil Bodnăraş era internat la Spitalul Elias, fiind grav bolnav. Era foarte bine păzit de Securitate! Nimeni nu putea să-l viziteze, fără aprobarea lui Ceauşescu.

Într-o dimineaţă, eu am pândit până am văzut că securistul a ieşit din camera sa, şi am intrat. Când m-a

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

văzut, m-a strâns în braţe şi plângând în hohote, mi-a spus: Dragă Ghiţă, Ceauşescu ne-a trădat"!

I-am răspuns: „Dragă Emile, păcat că ai ajuns prea târziu la această concluzie"!

Folosind acest moment de profundă sinceritate, i-am spus: „Eu plec la Galaţi să-mi depun candidatura pentru a fi ales deputat în Marea Adunare Naţională, fiindcă Ceauşescu nu a permis să candidez în nici un judeţ al ţării. Bodnăraş, cu lacrimi în ochi, mi-a spus: „Dragă Ghiţă! Renunţă la această acţiune. Ceauşescu te va lichida"! I-am ascultat sfatul şi nu am mai plecat la Galaţi! Era ultima noastră întâlnire şi convorbire, fiindcă după puţin timp, a plecat pentru totdeauna dintre noi!

În ceea ce priveşte închisoarea din Calea Rahovei şi eu am cunoscut-o foarte bine, din nefericire, fiind anchetat 8 luni în anul 1989, ca urmare a semnării scrisorii celor 6.

Evenimentele din Decembrie 1989 m-au salvat de la judecarea şi condamnarea la moarte pentru înaltă trădare.

Atitudinea sa „crâncenă" faţă de adversarii politici îl determina să nu mai aibă raţiune, control şi limită.

Din nefericire, aşa cum am mai spus, cunosc acest procedeu, dintr-o experienţă personală.

La toate cele enumerate mai sus, aş mai adăuga şi mania de a te muta din casă. Te trezeai că te mută din locuinţa în care ai fost!

Eu am fost mutat de 4 ori. De cea de-a cincea mutare m-au salvat evenimentele din decembrie 1989. Şi după acestea nu am scăpat de mutări, am fost mutat de două ori, de data asta de "democraţia" instaurată de Iliescu.

Ştiu că în organizaţiile de bază ale partidului, mulţi membri care au avut păreri şi poziţii opuse indicaţiilor şi deciziilor lui Nicolae Ceauşescu, au fost sancţionaţi sau excluşi din partid. O bună parte din cei excluşi au fost

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

...edați Securității pentru anchetare, judecați și condamnare.

Dau un exemplu, din cele mai multe care s-au petrecut. Gheorghe Zodian, fost adjunct al lui Alexandru Drăghici de la Ministerul de Interne, fost șef al Securității județului Iași, a citi un memoriu în cadrul organizației de partid, adresat către C.C. al P.C.R. pentru Congresul al XIII-lea al Partidului.

În acest memoriu era combătut cu argumente și fapte cultul personalității lui N. Ceaușescu și demasca modul în care Elena Ceaușescu a obținut diploma de inginer chimist, cum a devenit „doctor", „savant" și academician cu renume mondial.

El mai propunea în acest memoriu să nu mai fie reales N. Ceaușescu în funcția de secretar general al partidului.

În 24 de ore, a fost arestat, legat la ochi și transportat la București, la închisoarea politică din Calea Rahovei – pentru anchetarea faptelor comise – fapte antipartinice și antinaționale.

Ancheta a durat mai mult de trei luni. Principalul anchetator a fost generalul Pleșiță. Acesta vroia să obțină declarația lui Zodian că renunță la criticile din memoriul adresat cuplului Ceaușescu și mai ales la propunerea ca N. Ceaușescu să nu mai fie reales ca secretar general al partidului.

Zodian nu a renunțat la punctele sale de vedere. Pentru aceasta a fost judecat și condamnat de Tribunalul Militar la 3 ani și 6 luni, dar cu suspendare.

Suspendare însemna lacăt la gură! Dacă nu, înapoi în Calea Rahovei.

Victima și principalul anchetator trăiesc unul la Iași și altul la București.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

timpul cât Dej a împlinit funcția sup[illegible] în conducerea partidului s-au folosit metode demo[illegible]tice pentru îndepărtarea elementelor potrivnice intereselor partidului și statului. Situația politică internă și internațională căreia a trebuit să-i facem față a fost cu totul alta, în comparație cu cea din timpul regimului feudal, totalitar al lui Ceaușescu.

Dacă Ceaușescu și consoarta sa nu ar fi fost condamnați la moarte după o judecată simulată, și ei ar fi fost judecați de un tribunal revoluționar popular, multe din urmările negative ale cultului personalității lui s-ar fi cunoscut în toată manifestarea lor.

Fără îndoială, nu se pot șterge cu buretele și părțile pozitive ale personalității lui Nicolae Ceaușescu; activitatea sa pentru dezvoltarea economiei naționale și mai ales în politica internațională. Dar nu despre asta e vorba acum.

ACUZAȚII ȘI DELIMITĂRI

După evenimentele din 1989, în condițiile liberalizării totale a presei, s-au debitat tot felul de acuzații la adresa „regimului comunist totalitar".

În acțiunile muncitorești de la Lupeni (Valea Jiului) din 1977 și de la Steagul Roșu (Brașov) 1987, comuniștii au participat activ la acțiunile organizate împotriva politicii dictatoriale ale lui Ceaușescu.

Apoi, în evenimentele din decembrie 1989 de la Timișcara, București și din alte orașe ale țării, comuniștii împreună cu ceilalți demonstranți, au acționat pentru înlăturarea din conducerea Partidului și Statului a lui Ceaușescu.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

ar cuveni, ca în fiecare 22 decembrie de dur 19
să fie ogiată muncitorimea română din care au făc te
ți membri ai Partidului Comunist care au ac
pentru răsturnarea regimului Ceuşescu.

În aceste condiții, şi asupra memoriei lui Gheorghiu-Dej s-au abătut valuri de calomnii şi insulte. Mai mult, i-a fost profanat mormântul, ceea ce este foarte grav. Dar, orice s-ar face, Gheorghiu-Dej nu va putea fi scos din istoria poporului român. El a reuşit să obțină victorii care se vor înscrie cu litere de aur în analele țării.

Gheorghiu-Dej nu a avut nici pe departe trăsăturile negative ale lui Stalin. El nu a omorât activişti ai partidului, nu a masacrat pături sociale, cum a procedat Stalin. Gheorghiu-Dej nu avea darul beției şi nici sadic nu era. Nu admitea cultul personalității sale, dar nu-i displăcea când unii membri ai conducerii din care făcea parte se refereau la calitățile sale, la acțiunile lui. Nu admitea însă parada în jurul acestora şi slugărnicia față de conducător. Cele ce se scriau ditirambic despre persoana sa, mai ales în presa de partid dirijată de Iosif Chişinevschi şi Leonte Răutu, ştiu că îl revoltau peste măsură.

Să nu se uite că cei peste 10.000 de țărani arestați în timpul cotelor şi a colectivizării forțate nu-i aparțin lui, ci grupului Anei Pauker, care voiau să aplice modelul sovietic. Dej este cel care s-a opus acestui model şi imediat după înlăturarea grupului Anei Pauker, el a dispus eliberarea țăranilor arestați şi încetarea colectivizărilor forțate. Cât despre judecarea şi condamnarea lui Ion Antonescu a fost decisă de cele trei mari puteri victorioase în cel de-al II-lea război mondial, SUA, URSS şi Anglia. Faptul că aceasta s-a făcut în țară şi nu la Nürnberg, nu schimbă cu nimic situația. Gheorghiu-Dej nu a fost implicat în problema asta, atâta timp cât a fost justiția română

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

conc[illegible]să de Pătrăşcanu şi Regele, chiar şi Iuliu Ma[illegible]ață de [illegible]ceştia. Gheorghiu-Dej a fost mai mult moderator.

Prin 1945 Iuliu Maniu a prezentat Guvernului o listă a criminalilor noştri de război. Această listă era mult mai largă, ea prezenta printre alții şi pe Gheorghe Tătărescu drept criminal de război, datorită poziției acestuia față de Basarabia şi Bucovina de Nord. La insistențele lui Dej, Tătărescu a fost scos de pe lista respectivă.

Supărat că o asemenea inițiativă a putut veni tocmai de unde nu se aştepta, Iuliu Maniu a propus ca lista respectivă să fie făcută de Partidul Comunist, care a suferit cel mai mult în timpul dictaturii lui Antonescu. Gheorghiu-Dej i-a replicat că Partidul Național Țărănesc este mai în măsură să definească această listă. Iuliu Maniu a fost liber în timpul dictaturii militare antonesciene, pe când el, Dej, a fost în închisoarea de la Caransebeş şi în lagărul de la Tg. Jiu, deci el nu poate fi atât de obiectiv, pe cât poate fi domnul Maniu. Acesta a dat din cap afirmativ acceptând replica lui Dej. Despre condamnările politice lucrurile sunt şi mai complexe. Dej are şi el o răspundere morală şi politică, cum trebuie să avem toți cei ce am participat la acele evenimente, dar dirijorii şi chiar executanții nu erau dintre noi, ci de afară, Regimul de ocupație la care am fost supuşi până în 1958, cînd am reşit să trimitem trupele sovietice acasă, explică multe dintre atrocitățile acelor vremuri de care se vorbeşte atât de mult astăzi. Nu Gheorghiu-Dej este vinovat de venirea în țară a acestor trupe şi a tot felul de consilieri. El are meritul de a-i fi scos. Nu el este vinovat de cedările de la Yalta şi aruncarea în proporție de 90% a României în sfera de influență sovietică. El are meritul de a fi înțeles acest lucru şi de a fi luptat prin toate mijloacele pentru echilibrul intern, care să permită dezvoltarea şi eliberarea treptată de sub ocupația străină.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

ntru cei de astăzi ar fi multe de învă[illegible]
[illegible]ța acelei epoci. Atunci când ești ocupat de a[illegible]
înaintea ales sub forma unei ocupații ascunse, cum este cea economică – este foarte greu să faci ceea ce ar trebui să faci în țara ta. E un adevăr, aproape ca o axiomă și ar trebui să nu se joace nimeni, cum se joacă astăzi, cu libertatea economică a țării. Aceasta este deosebit de periculos pentru noi toți.

Iar despre părerea unora că Dej era un antiintelectual pot spune următoarele: după îndepărtarea din conducerea partidului și statului a grupului Anei Pauker, s-a produs o schimbare radicală privind poziția partidului și guvernului privitoare la intelectualitate, în general. Vârfurile intelectualității românești au fost atrase, sprijinite și încurajate pentru o activitate creatoare în toate domeniile artistice, culturale și științifice. L-aș da drept exemplu pe G. Călinescu care a ajuns deputat în Marea Adunare Națională. Luările sale de cuvânt în Parlament, provocau ridicarea în picioare a deputaților, acoperindu-l pe acesta cu aplauzele lor.

Horia Hulubei s-a bucurat de sprijinul direct a lui Dej în cercetările sale în domeniul energiei atomice. I-a înlesnit deplasările sale în Franța pentru a cunoaște stadiul cercetărilor din domeniul nuclear în această țară, în vederea dezvoltării colaborării pe această linie dintre România și Franța.

Amintesc și sprijinul acordat profesorului de chimie Nenițescu, căruia i-a creat condiții pentru un institut de chimie pe care l-a condus cu atașament până la încetarea sa din viață. De același sprijin s-a bucurat și profesorul Daicoviciu, pe tărâm istoric și arheologic. Citez și un mare savant în domeniul hidrotehnicii – Leonida, al cărui proiect era elaborat încă din timpul regimului burghezo-moșieresc,

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

dar [illegible]re şi-a găsit realizarea abia după război prin [illegible]uirea primei hidrocentrale, cea de la Bicaz.

Faţă de Arghezi a avut o admiraţie deosebită, acesta şi familia sa bucurându-se de sprijin efectiv din partea lui Dej.

În fiecare an Arghezi a putut merge cu întreaga familie în Elveţia pentru tratament şi odihnă, iar la propunerea lui Dej mulţi intelectuali au fost primiţi în partid.

În memoria noastră a rămas cuvântarea sa la Congresul Cooperativizării din 1962, când s-a sărbătorit încheierea acestei acţiuni în agricultura noastră.

Cei peste 11.000 de ţărani prezenţi în costume naţionale la acest congres, cu lacrimi în ochi, l-au ovaţionat pe Arghezi, ca şi pe G. Călinescu, a cărui cuvântare admirată de Gheorghiu-Dej, a determinat o schimbare adâncă a atitudinii faţă de intelectuali a conducerii P.M.R. La propunerea lui Dej, marii intelectuali ai ţării au fost primiţi în partid.

În domeniul artistic trebuie subliniată adoptarea unei legi care prevedea acordarea titlului de „artist al poporului". Multe personalităţi dintre vârfurile artistice au primit acest titlu.

Ştiu că avea o admiraţie deosebită pentru artiştii de teatru; în special Vraca, Lucia Sturza Bulandra, Calboreanu, Mircea Anghelescu, Nichi Atanasiu, Secăreanu, Dacian, Dina Cocea, Răchiţeanu, Maria Tănase şi mulţi, mulţi alţii.

Periodic mergea la premierele teatrale de la Teatrul Naţional din Piaţa Amzei, al cărui director era regretatul Zaharia Stancu şi la spectacole de operă. Vreau să mai adaug prezenţa la multe spectacole ale ansamblului artistic al sindicatelor "Rapsodia Română" din str. Lipscani şi care devenise o şcoală pentru artiştii amatori descoperiţi în

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

întrepr deri şi instituţii. În acest ansamblu artisti cântăreţi de operă de mare valoare şi balerini asemenea. De exemplu: Herlea, Iordăchescu, Gabor şi alţii, iar ca balerin de prima mână a fost Cotovelea.

Sergiu Comisiona a fost primul dirijor al corului ansamblului sindicatelor, acum mare dirijor cunoscut în multe ţări ale lumii.

Hero Lupescu – regizor de mare talent al Operei. Maican, Sandu Eliad au fost organizatorii şi conducătorii ansamblului artistic al sindicatelor. Oprea Paraschiv dirijor al Orchestrei radio.

Ştiu că profesorul şi academicianul Ilie Murgulescu era foarte apreciat de către Dej. Problemele învăţământului de toate gradele erau rezolvate cu discernământ de către Dej.

Şcolile profesionale de ucenici au constituit o problemă care l-a preocupat foarte mult. Aceste şcoli trebuiau să formeze cadre calificate pentru industrializarea ţării în plină desfăşurare. Astfel pe lângă fiecare întreprindere, uzină sau fabrică au fost înfiinţate şcoli profesionale. Răspunderea directă pentru organizarea şi funcţionarea acestora a fost încredinţată lui Virgil Mişicu, fost director al Atelierelor C.F.R. din Galaţi unde a lucrat Gheorghiu-Dej, până la transferarea sa din ordinul directorului general al Atelierelor C.F.R. din cadrul Ministerului Comunicaţiilor, Mereuţă.

Pentru asigurarea unor condiţii bune acestor şcoli profesionale Dej a fost de acord ca ele să se afle sub patronajul sindicatelor.

Trebuie să menţionez că sindicatele s-au achitat cu brio de patronajul lor asupra şcolilor profesionale.

Acest Virgil Mişicu, fiind director al Atelierelor C.F.R. Galaţi, a fost martor al apărării în procesul

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

cefer[illegible]ilor din anul 1934. Acesta a nemulțumit fo[illegible]e mult con[illegible]etul de judecată militar condus de g[illegible]ralul [illegible]otineanu de poziția fermă a sa în apărarea lui Gheorghe-Dej. De asemenea, mai știu că Gheorghiu-Dej împreună cu Murgulescu au dat mare importanță învățământului superior politehnic, în vederea creării de cadre de înaltă calificare pentru organizarea și conducerea producției industriale și agricole pentru cercetare.

A fost o colaborare foarte rodnică a lui Gheorghiu-Dej cu cel ce a fost un mare om de știință în domeniul chimiei și un bun, foarte bun ministru al Învățământului în acele timpuri.

Gheorghiu-Dej nu a fost un ateu.

Biserica și slujbașii săi, au participat la alegerile din 1946.

La formarea guvernului după aceste alegeri, în fruntea Ministerului Cultelor, a fost numit părintele Burducea.

Este adevărat că, după reforma învățământului, religia a fost eliminată din programa analitică, nemaiconstituind obiect de predare.

Bisericile însă au continuat să funcționeze, fără opreliște.

Biserica nu a fost despărțită de stat.

Nu e mai puțin adevărat că, în teritoriu, s-au produs unele exagerări, prin care credincioșii erau împiedicați să meargă la biserică.

Aceste exagerări au lăsat impresia că ar fi urmarea unor instrucțiuni venite din partea conducerii partidului și statului.

Mai târziu, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române a fost părintele Justinian Marina, cel care l-a găzduit pe Gheorghiu-Dej la Râmnicu Vâlcea, după ce acesta evadase

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

din la rul de la Târgu-Jiu, până la 26 august 1944, c a s t la Bucureşti.

Din cele relatate mai sus, se poate trage concluzia de cât de „ateu intolerant" a fost Gheorghiu-Dej.

În ciuda adversităţilor de tot felul, opinia este totuşi că Gheorghiu-Dej era o personalitate politică complexă, care a săvârşit fapte pozitive de importanţă capitală în viaţa poporului şi a ţării, a impus un mod de a fi şi a acţiona adecvat în condiţii grele şi dificile. Faptele mari se consemnează în istorie sau se vor consemna ca atare.

În viaţa personală îi plăcea muzica populară, opera şi opereta. Era fermecat de interpretarea Ioanei Radu, Mariei Tănase, a lui Budişteanu şi Nicu Stănescu. Îl aprecia pe Ion Dacian de la Operetă, pe Secăreanu, Buciu şi pe mulţi alţii de la Opera de Stat. La recepţiile oficiale nu lipseau Ioana Radu, Maria Tănase, Grozuţă, Cristoreanu etc.

Avea darul de a povesti frumos între prieteni! Cu prilejul întâlnirilor la zilele onomastice cu prieteni apropiaţi şi după recepţiile oficiale.

Prieteni lui cei mai apropiaţi care au trecut prin asprele închisori burghezo-moşiereşti şi lagăre de internaţi politici, după eliberarea produsă prin actul istoric de la 23 august 1944, au devenit colaboratorii săi cei mai apropiaţi, cu funcţii în conducerile de partid şi de stat. Se simţea bine când eram împreună la mesele care se organizau la el acasă sau la domiciliul fiecăruia dintre membrii Biroului Politic.

La aceste întâlniri intime, familiale, se unea şi mai strâns prietenia dintre noi. Cu aceste ocazii se cunoşteau atât bucuriile, cât şi necazurile noastre, fie profesionale, fie personale.

În timpul verii, sâmbătă seara de obicei, ne invita să servim masa împreună cu el la restaurantul „Pescăruş".

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Ascultam muzică frumoasă şi nu refuzam invitaţia [illegible] pentru a dansa „Perinița”.

Dej avea adesea o atitudine paternă faţă de mine, mă sfătuia, îmi zicea familiar „Ghiță”, ceea ce nu-mi permiteam eu faţă de el, fiindcă era o mare diferenţă de vârstă şi de experienţă umană. Ştiu că preţuia foarte mult faptul că am fost alături de el în momente grele, precum cele din Doftana, că la plecarea mea de acolo mi-a încredinţat drama lui familială: „Măi Ghiță, du-te şi vezi fetele mele şi spune-le că nu le-am uitat”! La fel şi socrilor. Atitudinea lui prietenească faţă de mine a fost sinceră şi permanentă, ca şi a mea faţă de el. Ştiu că îi plăcea la petreceri, să jucăm sârba împreună. Mă prefera faţă de ceilalţi. Parcă-l şi aud zicându-mi: „Ghiță, hai la o sârbă”!

Dej nu a trăit ca un rege, cum a scris Petru Dumitriu în Franţa. Probabil că această carte a fost scrisă şi publicată după ce Dej nu mai era printre cei vii. După război mulţi viteji se arată! Aşa cum spune românul.

Îmi aduc aminte de un episod: ginerele lui Dej, în persoana lui Rădoi, care îndeplinea funcţia de viceministru, a fost invitat de omologul său din guvernul suedez, să efectueze o vizită oficială în Suedia. După întâlnirea şi discuţiile purtate cu cel ce l-a invitat, s-a formulat un comunicat de presă în care se menţiona că la această întâlnire a fost prezentă şi Lica Gheorghiu.

Comunicatul de presă i-a parvenit lui Dej şi acesta a şters referirea la fiica sa.

Este adevărat că Dej ţinea foarte mult la fiicele sale. Lica Gheorghiu împreună cu Rădoi, soţul ei, au mers de mai multe ori în străinătate, în Elveţia şi în Franţa.

Faţă de Tanţi, a doua fiică a lui Dej, sentimentele nu erau la nivelul ce le nutrea faţă de Lica. Pe Dej l-a supărat foarte mult faptul că Tanţi s-a căsătorit cu unul din fraţii

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Grigo[illegible]. Tanți nu a dorit ca tatăl său să se ameste[illegible]în [illegible]ei personală.

Iată cum „regele Dej" și- a tratat „prințesele".

Îmi mai amintesc un episod care marchează onestitatea și modestia sa.

În Biroul Politic s-a hotărât să se construiască o casă rezidențială pentru Gheorghiu-Dej, primind sarcină pentru proiectarea și construirea acestei case, gospodăria de partid. Cu proiectarea și lucrările de construcție s-a ocupat arh. Lăzărescu.

Când s-a terminat construcția, șeful gospodăriei de partid, împreună cu arh. Lăzărescu, au invitat membrii Biroului Politic la inaugurarea noii locuințe în care trebuia să locuiască Dej cu familia sa.

Când am intrat în parcul din fața construcției și am privit pe dinafară clădirea nu prea ne-a impresionat. Pătrunzând în holul de primire ne-am minunat, mobilierul, covoarele și lustrele care au fost aprinse erau de o calitate atrăgătoare.

Am vizitat dormitorul destinat pentru el. Excepțional! Sală de film, un mic amfiteatru. Aparatele de proiecție erau de cel mai înalt nivel tehnic. Piscina și sala de gimnastică erau superbe. Apoi am vizitat camerele de serviciu pentru personal, care erau bine mobilate și dotate cu săli de baie. În sfârșit, sufrageria spațioasă, având o masă lungă și scaune de jur împrejur sculptate, candelabrele și lustrele toate confecționate în țară.

Masa era plină și cu diverse mâncăruri și băuturi și un număr de chelneri ne așteptau ca să cinstim cum se cuvine noua locuință a lui Dej, urându-i-se viață plăcută în noua casă.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

...ej a luat cuvântul şi a apreciat calităţile ...gustul pe... frumos al arhitectului Lăzărescu, mulţu... du-i pentru strădania sa în construirea acestui palat.

L-a rugat să nu ia în nume de rău, să nu se supere, dar eu – subliniază apăsat Gheorghiu-Dej – nu o să locuiesc aici. Această construcţie va deveni casă de oaspeţi pentru şefii de stat şi de guvern, care ne vor vizita ţara căpătând numele de Vila Lac I.

Pentru mine se va construi o casă numai cu parter şi pentru familia lui Lica (fiica lui) o casă cu etaj în apropiere.

Lăzărescu a proiectat şi a construit o casă cu parter, după dorinţa lui Dej, aproape de lacul Florească. Această casă era compusă din dormitor, sufragerie, bucătărie şi o baie. Atât şi nimic mai mult. Patul din dormitor era sculptat frumos, în stil indonezian, primit cadou din partea lui Sukarno, fost preşedinte al statului Indonezia, cu ocazia unei vizite oficiale de stat în această ţară.

Acest pat a fost patul de suferinţă. Pe acest pat s-au sfârşit zilele lui Gheorghe Gheorghiu-Dej!

Aceasta este povestea despre ultima locuinţă a lui Dej.

Dumnezeu să-l odihnească în pace, căci viaţa lui Dej din adolescenţă şi până la moarte a fost o viaţă de luptă şi sacrificii pentru libertate naţională şi dreptate socială închinată poporului român pe care l-a slujit cu credinţă şi demnitate.

Încrederea lui Dej în Ceauşescu a fost zdruncinată foarte serios. S-a născut în mintea sa ideea îndepărtării sale din funcţia de secretar al C.C. al P.M.R. Dej era hotărât ca la Plenara care trebuia să aibă loc la sfârşitul anului 1964-începutul anului 1965, să se producă această măsură împotriva lui Ceauşescu.

Se întrevedea apusul lui Ceauşescu.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

gravându-se boala sa, o astfel de plenară, nu a[illegible]ai a[illegible]oc.

Maurer şi Chivu Stoica au mizat pe apusul „stelei" lui Gheorghiu-Dej. Prin trădarea acestora după moartea lui Dej, promovând în funcția de prim-secretar al C.C.-ului, pe Nicolae Ceauşescu au acționat contrar dorinței lui Dej, dorință cunoscută de cei doi.

Acesta este adevărul despre relațiile cu Dej ale lui Nicolae Ceauşescu.

ÎNCEPUTUL UNEI MARI EPOCI CONSTRUCTIVE

În primul plan cincinal, încă de la începutul înfăptuirii lui, la propunerea lui Dej, s-au făcut modificări esențiale în prevederile acestuia.

Am vorbit despre volumul de investiții prea mare în sectorul industrial, neglijându-se agricultura, industria bunurilor de larg consum şi ridicarea nivelului de trai al populației țării.

Încetinirea ritmului constructiv în industrie a fost voința P.M.R., datorită împrejurărilor amintite mai sus.

Cele două cincinale 1955-1960 şi 1960-1965 care au urmat pe primul 1950-1955, s-au desfăşurat în mod echilibrat în toate departamentele economiei naționale.

Referitor la zgomotul făcut acum despre nişte datorii față de evrei, de retrocedarea unor averi naționalizate în 1948; ele au fost achitate cu vârf şi îndesat încă din epoca lui Dej, ca preț al reluării legăturilor noastre politice şi economice cu Occidentul, de unde el preconiza să aducă mijloacele tehnice de vârf ale propriei noastre industrializări.

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

ar în normalizarea relațiilor cu Occidentul nu fost
nic ușor pentru România.

După naționalizarea principalelor mijloace de producție din anul 1948, s-au creat mari dificultăți pentru relațiile noastre cu principalele țări capitaliste occidentale. S-au purtat discuții la nivel guvernamental, cu guvernele din Anglia, Franța, U.S.A., Italia, Israel, Germania. Olanda, Belgia. Suedia şi s-a ajuns la înțelegeri realiste de plată a unor despăgubiri pentru întreprinderi şi alte bunuri aparținând acestor țări şi care au fost naționalizate.

Aceste despăgubiri s-au plătit prin export de produse industriale şi agricole eşalonate pe mai mulți ani, în funcție de volumul lor, pentru fiecare țară în parte.

Din partea partidului şi guvernului, la discuțiile cu reprezentanții guvernelor țărilor amintite şi reprezentanții întreprinderilor şi a altor bunuri naționalizate, a fost Alexandru Bârlădeanu. Sub îndrumarea directă a lui Dej, Bârlădeanu s-a achitat cu cinste de această mare răspundere.

Mijloacele tehnice de vârf pentru industrializarea țării, în afară de cele obținute din țările membre ale C.A.E.R., au fost achiziționate şi din țările occidentale.

Unul dintre multele exemple: Cracarea catalitică a benzinei de la Combinatul petrochimic de la Brazi a fost adusă din Statele Unite prin intermediul unui mare patriot român şi anume domnul Palade, care mai târziu a primit Premiul Nobel în domeniul medicinei.

Instalația de cracare catalitică a benzinei, dotată cu mijloace tehnice de vârf, ne-a dat posibilitatea să asigurăm o mare cantitate de benzenuri de înaltă calitate octanică şi alte produse petrochimice pentru export.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

litica de industrializare a țării a necesitat ... ale, financiare şi de muncă ale întregului n... popor.

Construirea noilor obiective industriale, agricole etc. şi dezvoltarea celor naționalizate a mai necesitat şi pregătirea forței de muncă calificate şi înalt calificate. Acest fapt a impus construirea de locuințe, cămine, dispensare, spitale, cluburi şi case de cultură.

Şantierele mari de construcții hidrotehnice, precum cele de la Bicaz, Argeş, Porțile de Fier, terminarea liniei ferate Bumbeşti-Livezeni, şantierele de construcții voluntare cu tinerii brigadieri la Agnita-Botorca, Salva-Vişeul de Sus etc., au fost în atenția deosebită a lui Dej.

În timpul construirii hidrocentralei de la Bicaz am făcut acolo o vizită de lucru împreună cu Dej şi Petru Groza. Pe şantier, inginerii constructori ne-au explicat desfăşurarea lucrărilor, a greutăților întâmpinate. Ei au insistat asupra faptului că Dej are în atenția sa deosebită această investiție de însemnătate națională. Dej a intervenit spunând că meritul în această importantă lucrare este al partidului şi guvernului şi nu al său personal.

Am vizitat barăcile în care erau cazați tinerii brigadieri, cantina şi clubul. Am vizitat, de asemenea, casele noi construite de stat pentru cetățenii mutați din spațiul unde s-a amenajat lacul de acumulare al hidrocentralei.

La sfârşirtul vizitei, Groza şi-a manifestat satisfacția pentru insistența lui Dej de a se construi hidrocenreala de la Bicaz. L-a felicitat şi l-a îmbrățişat pe Dej.

Un amănunt, pe şantier lucra şi fiul lui Groza, care mai târziu a devenit ministrul Energiei electrice. Dej a propus ca fiul lui Groza să ne însoțească pe şantier.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

oza a răspuns că locul acestuia este pe şan er a
mu ască, nu să ne însoţească.

Ştiu că Dej, mulţumit de randamentele excepţionale ale hidrocentralelor de la Bicaz şi Argeş, era preocupat de folosirea energiei Dunării la Porţile de Fier.

Pe baza unei înţelegeri între guvernul român şi iugoslav, s-au format grupe comune de specialişti în construcţii hidrotehnice, grupe de economişti şi finanţişti, pentru elaborarea studiilor tehnico-economice şi financiare a acestei grandioase construcţii, de nivel european.

S-au înregistrat şi anumite dificultăţi care, cu calm, au fost eliminate.

De exemplu, guvernul bulgar a insistat să participe şi Bulgaria la construcţia hidrocentralei. Partea română şi iugoslavă a răspuns negativ, susţinându-se că această mare construcţie se efectuează între guvernele celor două ţări, neavând nimic cu graniţa Bulgariei.

Uniunea Sovietică, prin Hruşciov, dorea să participe şi ea la această importantă lucrare pe Dunăre aducându-se ca argument faptul că U.R.S.S. făcea parte din Comisia Dunăreană. Nu s-a acceptat nici această participare. S-a acceptat însă ca anumite utilaje să fie importate contra cost din Uniunea Sovietică, iar pentru motoarele hidro să ne acorde licenţă de fabricaţie pentru a fi realizate în industria românească şi iugoslavă. În ultimă instanţă, Hruşciov a acceptat această cerinţă din partea română şi iugoslavă.

Acesta este istoricul procesului de elaborare a tuturor studiilor tehnico-economice şi a proiectelor de bază pentru construirea Hidrocentralei Porţile de Fier. Pe această bază Dej şi Tito au marcat piatra de temelie aşezată la Porţile de Fier, construirea acestui obiectiv hidroenergetic care a depăşit însemnătatea de ordin naţional a celor două ţări vecine şi prietene.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

toria relațiilor de bună prietenie și bună ve[illegible]te dint[illegible] România și Iugoslavia pecetluiește personalități[illegible] Dej și Tito, ctitorii construcției Hidrocentralei de la Porțile de Fier.

Nu am participat la marea întâlnire oficială pe linie de partid sau guvernamentală cu Tito.

L-am întâlnit pe Tito, ca șef al unei delegații sindicale, după încetarea conflictului dintre România și Iugoslavia, impus de U.R.S.S., pentru nesupunerea Iugoslaviei tendințelor hegemoniste ale Partidului Comunist al URSS și a statului sovietic.

Dezvoltarea industriei noastre chimice și petrochimice trebuia să folosească cu maximum de randament materiile prime existente în subsolul țării, cu deosebire: gazul metan, petrolul, sarea.

Industria siderurgică și constructoare de mașini era în stare să producă oțelurile aliate de înaltă calitate, precum și instalații, utilaje și mașini, după licențele obținute din țările occidentale.

Produsele acestor unități chimice și petrochimice de calitate superioară creau surse sigure pentru export, mai ales în țările capitaliste. Valuta obținută era întrebuințată cu prioritate pentru importul mașinilor, utilajelor și instalațiilor industriale, înzestrând astfel industria noastră de vârf.

Și în acest sector al economiei, ca și în alte sectoare ale industriei, amprenta gândirii și inițiativei lui Gheorghiu-Dej a fost esențială.

Industria chimică și petrochimică a fost o mândrie a economiei naționale și trebuie să se mențină această mândrie și în zilele de astăzi.

Pentru Gheorghiu-Dej creșterea nivelului de trai a fost o preocupare constantă.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

...m vorbit în altă parte despre poziția lui Dej față de modificare a unor prevederi ale primului plan cincinal. Partea importantă din bugetul național era îndreptată spre industrializare, neglijându-se sectorul agro-alimentar și al industriei ușoare, neasigurându-se în mod corespunzător consumul populației, creșterea nivelului de trai.

Împotriva rezistenței șefului planificării, a Ministerului de Finanțe, a unor economiști, și mai ales din partea consilierilor sovietici, care au contribuit la întocmirea primului plan cincinal, poziția lui Dej a fost adoptată de Biroul Politic al Comitetului Central al P.M.R.

La discutarea proiectelor planurilor cincinale și anuale, Dej întreba mereu pe economiști: „Câte boabe de fasole în borșul cetățeanului s-au asigurat în plus față de cel existent"? Aluzie la prevederile acestor planuri privitoare la creșterea nivelului de trai al poporului român.

Îmi aduc aminte că spre sfârșitul realizării celui de-al doilea plan cincinal se impunea cu stringență anularea subvenției de la bugetul de stat la pâine și sare. S-a discutat câteva luni în ședințele comune ale Biroului Politic și guvernului această problemă. Atunci s-a acceptat la propunerea Confederației Generale a Muncii compensarea salariilor pentru un anumit timp, suportându-se mai ușor de către populație scumpirea pâinii și a laptelui.

Trebuie să menționez că Dej a lucrat efectiv, alături de conducătorii autorizați ai sindicatelor, la elaborarea primului Cod al Muncii aprobat de către Marea Adunare Națională.

În acest Cod al Muncii se consfințeau drepturi și obligații reciproce din partea conducerii administrative a întreprinderilor și instituțiilor pe deoparte și ale salariaților precum și ale organizațiilor sindicale, pe de altă parte.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

ntractele individuale şi colective de munc[illegible]
obli[illegible]i sfinte. Sindicatele din întreprinderi şi ins[illegible]ii
aveau dreptul de control asupra îndeplinirii obligaţiilor ce reveneau salariaţilor şi conducerii administrative.

Aş încheia subliniind un lucru, cred eu, important, şi anume că rata acumulării din bugetul naţional pentru dezvoltarea economiei ţării a oscilat între 25-26%, ceea ce demonstrează grija faţă de nivelul de trai al populaţiei.

După moartea lui Gheorghiu-Dej, mai ales în timpul „epocii de aur" a lui Ceauşescu, rata acumulării a variat între 35-40%, ceea ce a însemnat o reducere drastică a nivelului de trai al populaţiei, cu toate consecinţele sociale şi mai ales asupra sănătăţii.

Construcţiile de locuinţe, pe lângă marile platforme industriale au constituit o preocupare majoră a lui Dej.

Dau numai un exemplu. În partea înaltă a oraşului Galaţi s-au construit mii de apartamente pentru salariaţii Combinatului siderurgic. Ţinând seama de dezvoltarea construcţiei acestui combinat, anual se dădea în folosinţă peste cinci sute de apartamente. Noii angajaţi nu aşteptau să primească locuinţe la bloc. Odată cu angajarea, luau în primire şi locuinţa respectivă.

Aici cred că este cazul ca oamenii să cunoască dificultăţile şi modul în care s-a ajuns la concluzia ca la Galaţi să se construiască acest combinat siderurgic şi nu în altă parte a ţării.

Încă de la întocmirea primului plan cincinal, 1950-1955, Gheorghiu-Dej într-o discuţie în Biroul Politic, a subliniat necesitatea construirii unui asemenea combinat la Galaţi, care să asigure oţelurile necesare dezvoltării industriei construcţiilor de maşini.

Dej susţinea că o ţară fără metal este o ţară fără viitor.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

omânia poate deveni o țară a viitorului în dez tarea siderurgiei, deci a producției de metal.

Grupul Anei Pauker s-a opus, apreciind că propunerea lui Dej se bazează pe „patriotismul local". Se făcea aluzie la faptul că Dej se socotea gălățean.

Dej nu a mai insistat, deşi argumentele sale erau edificatoare. Portul Galați era locul unde se putea asigura aprovizionarea cu minereu de fier de la Crivoirog (U.R.S.S.) şi din alte țări.

Cărbunele cocsificabil din import era mai economic să se oprească la Galați, decât să fie transportat în altă parte a țării.

Construcția de vase fluviale şi maritime în şantierele navale din porturile dunărene şi vapoarele maritime de mare tonaj construite la Constanța care consumau tablă groasă – deci mult metal, vor avea surse de aprovizionare apropiate.

Întreprinderea de tractoare Braşov şi de camioane din acelaşi oraş la fel necesitau cantități apreciabile de metal.

După eliminarea din conducerea partidului şi a statului a grupului Anei Pauker, la întocmirea celui de-al doilea plan cincinal 1955-1960, Dej a ridicat din nou problema construirii unui combinat siderurgic la Galați. În acest scop, Dej a convocat pe cei mai buni specialişti în domeniul construcțiilor industriale, prezentându-le necesitatea stringentă a economiei naționale pentru construirea unui asemenea combinat.

A cerut specialiştilor, în frunte cu cunoscutul ing. Aurel A. Beleş să înceapă să efectueze studiile tehnice necesare construirii la Galați a acestui centru siderurgic.

Aceste studii s-au efectuat în mai multe luni de zile. Chivu Stoica, în calitate de prim-ministru, trebuia să

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

asigu[illegible] toate condițiile cerute de specialiști pentru [illegible]nirea acestor studii.

S-a depus o muncă titanică, de teren și de birou, ajungându-se în sfârșit la două variante pentru siguranța construirii unui asemenea combinat: Brăila și Galați.

Beleș, cunoscut pentru experiența sa în mari construcții pe teren format din loes (pământ galben nisipos), a susținut varianta Galați. Alți specialiști susțineau varianta Brăila. Aici terenul este mai sănătos, neavând în structura sa loes ca la Galați.

Apa freatică poate mișca structurile de loes punând în pericol construcția combinatului.

A avut loc o discuție care a ținut câteva zile asupra acestor două variante – Brăila și Galați. Discuțiile au fost conduse de către Dej. Au mai participat din partea conducerii de partid Chivu Stoica și subsemnatul. Până la urmă Dej, împotriva poziției lui Chivu Stoica (acesta susținea varianta Brăila), a optat pentru varianta Beleș. Punctul de vedere al lui Dej l-am îmbrățișat și eu.

Beleș a dat asigurări garantând trăinicia construcției combinatului prin folosirea pentru turnarea temeliei acestuia a unor stâlpi de beton în lungime de 29 de metri care străbăteau toate straturile de loes. El a dat ca exemplu construcția după proiectul său a gării fluviale din Galați ridicate chiar pe malul Dunării.

I s-a dat posibilitatea lui Beleș să facă o demonstrație de șantier la care s-a lucrat mai mult de trei luni pentru experimentarea stâlpilor de beton.

S-au efectuat expertize tehnice la fața locului și rezultatele au fost pozitive. Dej a indicat lui Beleș să definitiveze varianta sa, pentru a fi discutată în Biroul Politic al partidului și Guvern.

S-a aprobat varianta Beleș fără nici o împotrivire.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

a punerea pietrei de temelie pentru con[illegible]ea [illegible]natului care a fost proiectat pentru producer[illegible] în două etape a 10-11 milioane tone de oțel, au participat Gheorghiu-Dej, Chivu Stoica şi eu.

După terminarea acestei acțiuni care a punctat naşterea Combinatului Siderurgic, am coborât în centrul oraşului la sediul Comitetului Județean de partid. Prim-secretar era Scarlat Constantin, participant şi el la punerea pietrei de temelie.

Locuitorii Galațiului auzind de acest mare eveniment şi de faptul că Gheorghiu-Dej se află la Comitetul Județean, s-au mobilizat şi au ocupat strada principală a oraşului, ovaționându-l pe Dej, care le-a adus la cunoştință hotărârea partidului şi guvernului României de a se construi, pe dealul oraşului, un mare combinat siderurgic, unde vor putea lucra peste 10.000 de muncitori.

Un entuziasm fără margini a cuprins masa de gălățeni, prezenți în fața Comitetului Județean de partid.

După moartea lui Gheorghiu-Dej, România nu avea nici un leu şi nici un dolar datorie externă.

Gospodărirea cu maximă grijă a resurselor naționale, materiale, naturale şi umane ale țării, precum şi bugetul național, au creat condițiile optime pentru dezvoltarea de sine stătătoare a vieții economice, sociale şi cultural-ştiințifice a României.

Deosebirea principală dintre Dej şi Ceauşescu a fost aceea că în timpul lui Gheorghiu-Dej munca şi conducerea în partid erau colective.

Guvernarea țării era o muncă distinctă față de aceea de partid.

Nu se suprapunea puterea de partid cu puterea statului.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

În timpul lui Nicolae Ceauşescu, acest princi[pi]u de al conducerii partidului şi statului a fost abandonat.

Guvernul şi M.A.N. au fost transformate în secţii ale C.C. al P.C.R., subordonate nemijlocit P.C.R.-ului. În timpul lui Gheorghiu-Dej, P.M.R. era cu adevărat partidul celor ce muncesc, de la oraşe şi sate.

În timpul lui Nicolae Ceauşescu, P.C.R. a devenit „proprietate personală", instrumentul principal al politicii sale totalitariste.

O altă deosebire majoră a fost grija constantă a lui Gheorghiu-Dej privitor la viaţa de toate zilele a celor mulţi, la creşterea nivelului de trai material şi spiritual al acestora.

În timpul lui Nicolae Ceauşescu, datorită grandomaniei sale în ceea ce priveşte industrializarea forţată a ţării, a dus la sărăcirea poporului, la nemulţumirea sa generală, aproape de nesuportat, care a explodat în decembrie 1989 la Timişoara şi apoi în toată ţara.

Iată deosebirile de bază, contradicţiile, dintre politica lui Gheorghiu-Dej şi aceea a lui Nicolae Ceauşescu.

SPIRITUL ŞI ŢĂRÂNA „SCUMPULUI GENERAL AL NEAMULUI ROMÂNESC"

Cred că Gheorghiu-Dej ar putea să fie un punct de reper pentru formarea personalităţilor politice de viitor ale României.

Cititorii acestei cărţi citind despre viaţa lui Dej vor putea să analizeze şi să facă comparaţie cu actualii componenţi ai clasei politice.

Să fii cinstit şi corect în relaţiile cu oamenii şi cu tine însuţi!

Să fii onest în viaţa personală şi în societate!

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO Click to buy NOW! www.tracker-software.com

...ă ştii să renunţi la interesele personale şi f... ale ...teresul celor mulţi, în interesul ţării şi al poporului...

Să fii un bun român!

Să ştii în orice împrejurări politice interne şi internaţionale să aperi fiinţa naţională a poporului, independenţa şi suveranitatea ţării!

Iată ce ne învaţă personalitatea lui Gheorghiu-Dej. Şi ne mai învaţă ceva:

Să nu-ţi trâmbiţezi succesele! Să le păstrezi în surdină!

Să faci loc să se afirme şi alţii!

În jurul lui Gheorghiu-Dej s-au format mulţi oameni de valoare.

Cred că şi în viitor mulţi vor putea învăţa din modelul său uman şi politic.

Gheorghiu-Dej a ştiut să îmbine cu pricepere umanul cu socialul, politicul cu socialul, în interesul oamenilor şi al ţării.

Vocaţia lui Dej de mare conducător politic i-a fost recunoscută de multe personalităţi ale timpului. La moartea sa cel mai îndreptăţit purtător de condei al ţării, bătrânul scriitor Tudor Arghezi, scrie aceste cuvinte care mi se par extrem de potrivite: *„Tăvăliţi ca pentru o expiere, în cenuşă, că nu am izbutit să-l scăpăm pe acest biruitor al tuturor vrăjmaşilor dinlăuntru şi dinafară, aclamat de toate amintirile marelui Pantheon al trecuturilor omeneşti. Stau şi plâng, condeiule al meu, pe un mormânt, revoltat că ziua s-a stins şi că pământul care a primit în el, unul după altul, pe Domnitorii noştri, a cutezat să primească şi ţărâna scumpului general al neamului românesc, scufundat în cea mai cumplită jale. N-aş cuteza să-mi închipui ce are să fie timpul care începe cu ziua de azi”...*

Cred că în toate cele ce am scris despre preocupările majore ale lui Dej, cu privire la viaţa materială şi spirituală

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

...popo...lui român pe plan intern şi la lupta des... ...ura... ...pentru cucerirea independenţei şi suveranităţii ...ii, ...demonstrează cu prisosinţă aprecierea lui Arghe... menţionată în pasajul de mai sus.

Ce-aş mai putea adăuga eu la jalea ce l-a cuprins pe poet la despărţirea de Gheorghiu-Dej şi la asemuirea acestuia cu Domnitorii noştri, la „scumpul general al neamului românesc".

Aprecierile lui Arghezi despre personalitatea proeminentă a lui Gheorghiu-Dej le accept fără nici un comentariu. Istoricii vor analiza fără prejudecăţi, imparţial, locul pe care trebuie să-l ocupe Dej în istoria contemporană a României.

Este bine cunoscut faptul că rămăşiţele pământeşti ale lui Dej au fost depuse în Pantheonul(Mausoleul) din Parcul Libertăţii (acum Parcul Carol I) din Bucureşti. Liniştea veşnică a sufletului său generos a fost întreruptă într-un mod greu de crezut în anul 1990, după 25 de ani de la trecerea sa în nefiinţă.

Nu a fost de ajuns asasinarea cuplului Ceauşescu. A trebuit să fie asasinat – mort fiind – şi Gheorghiu-Dej. Sicriul cu rămăşiţele trupului său fiind scoase şi lăsate în izbelişte pe treptele Mausoleului. Ce sălbăticie! Ce profanare s-a produs sub ochii orbiţi ai celor ce reprezentau puterea după evenimentele din decembrie 1989!

Ce ar fi putut scrie Arghezi, dacă trăia şi vedea asemenea blasfemie! Are oare acest fapt ceva comun cu renumita „blândeţe a poporului român"?

Dej a fost reînhumat de către unicul său vlăstar în viaţă, fiica sa, Tanţi, în Cimitirul Bellu Militar.

Iată că nici de această dată Dej nu a izbutit să scape de cei lipsiţi de conştiinţă naţională şi patriotică.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

A doua înmormântare a lui Dej a fost fără [illegible] şi fără lacrimi.

Fiica sa, Tanţi, a lăcrimat pentru întreg poporul român.

Odihnească-se pentru vecie, modest şi simplu, cum a trăit cel ce a fost „scumpul general", fără de galoane al „neamului românesc", unul dintre marii conducători ai acestei ţări, cum îl definea Tudor Arghezi.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Cuprins

INTRODUCERE 5
I. ÎNCEPUTURILE UNEI LUPTE 8
II. ÎNTRE ZIDURILE ÎNCHISORILOR 19
III. LA DOFTANA 27
IV. ÎN LAGĂRUL DE LA TÂRGU-JIU 58
V. PERIPEŢIILE EVADĂRII 68
ÎN FOCUL LUPTELOR POLITICE 75
DE DUPĂ RĂZBOI 75
VII. TRANSILVANIA ! 84
PRIMA ÎNTÂLNIRE CU STALIN 84
VIII. REVITALIZAREA P.C.R. ŞI POLITICA DE ALIANŢE .. 87
IX. DOUĂ MARI PERSONALITĂŢI: 94
GHEORGHIU-DEJ ŞI PETRU GROZA 94
X. BĂTĂLIA CU KOMINTERNIŞTII 103
XI. ELIBERAREA DE SOVROMURI 112
CAZUL FORIŞ 126
CAZUL PĂTRĂŞCANU 128
PLANUL VALEV 144
XII. RETRAGEREA DIN ŢARĂ A TRUPELOR SOVIETICE 148
CONTRAOFENSIVA ÎMPOTRIVA LUI GHEORGHIU-DEJ 158
CĂTRE LIBERALIZAREA VIEŢII INTERNE 164
DECLARAŢIA DE INDEPENDENŢĂ 170
XIII. MOARTEA ŞI SUCCESIUNEA 179
LUI GHEORGHIU-DEJ 179
SUCCESIUNEA LA PUTERE 182
ACUZAŢII ŞI DELIMITĂRI 194
ÎNCEPUTUL UNEI MARI EPOCI CONSTRUCTIVE 205
SPIRITUL ŞI ŢĂRÂNA „SCUMPULUI GENERAL AL NEAMULUI ROMÂNESC" 215

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com
PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Tehnoredactare computerizată:
George Ş. Savu
Prelucrare copertă: Marius Corbu
TIPĂRIT:
Editură & Tipografie
PLAC0 S.R.L.
☎ *021 211 40 74*

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

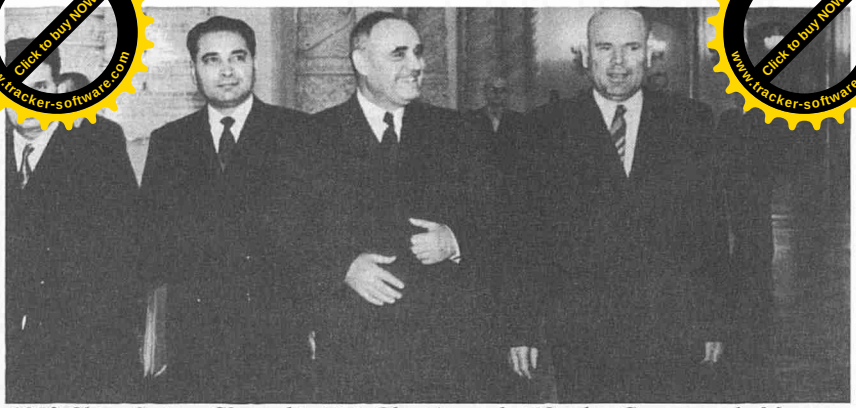

1952 Chivu Stoica, Gheorghiu Dej, Ghe. Apostol şi Nicolae Ceauşescu la Moscova

1954 Gheorghiu Dej, ambasadorul Bulgariei şi Ghe. Apostol la Predeal

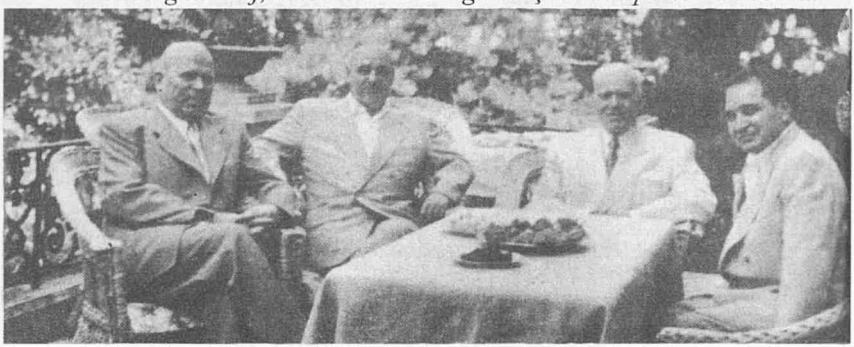

1957 Chivu Stoica, Gheorghiu Dej, Petru Groza şi Gh. Apostol

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

1949 Decembrie la M.A.N.. votând proiectul legii Planului de Stat al R.P..R. pentru anul1950

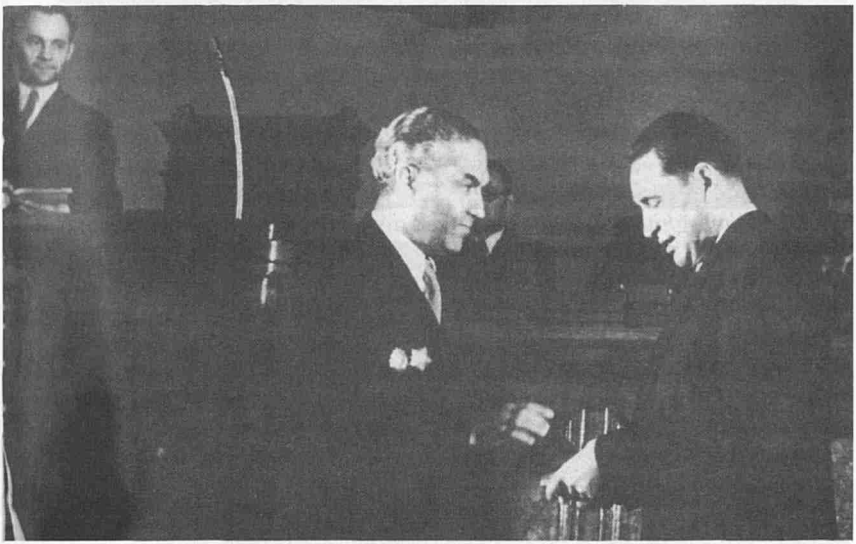

1949 Lui Gh. Apostol i se conferă Ordinul Apărarea Patriei clasa I, de către Constantinescu - Iași

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

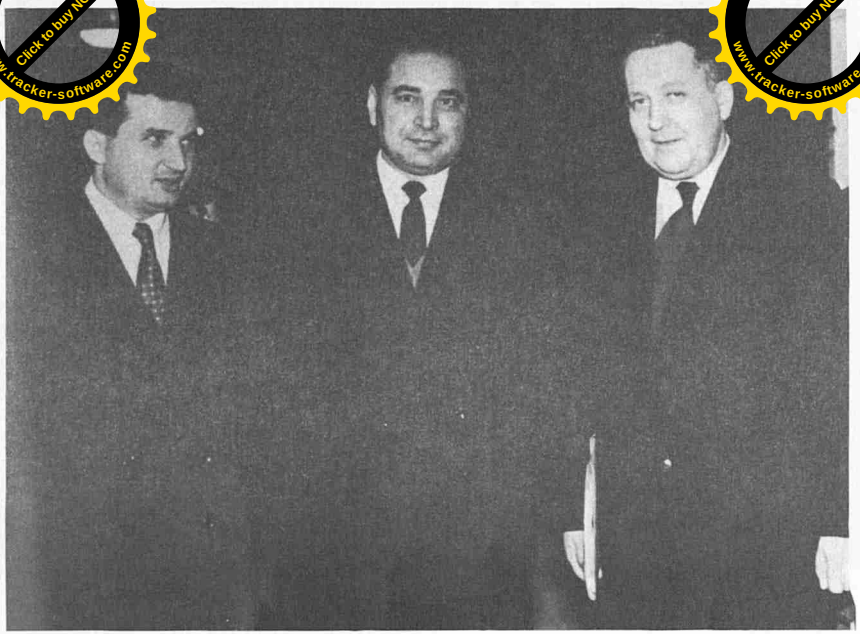

1963 Leonte Răutu, Gh. Apostol şi N. Ceauşescu la Moscova

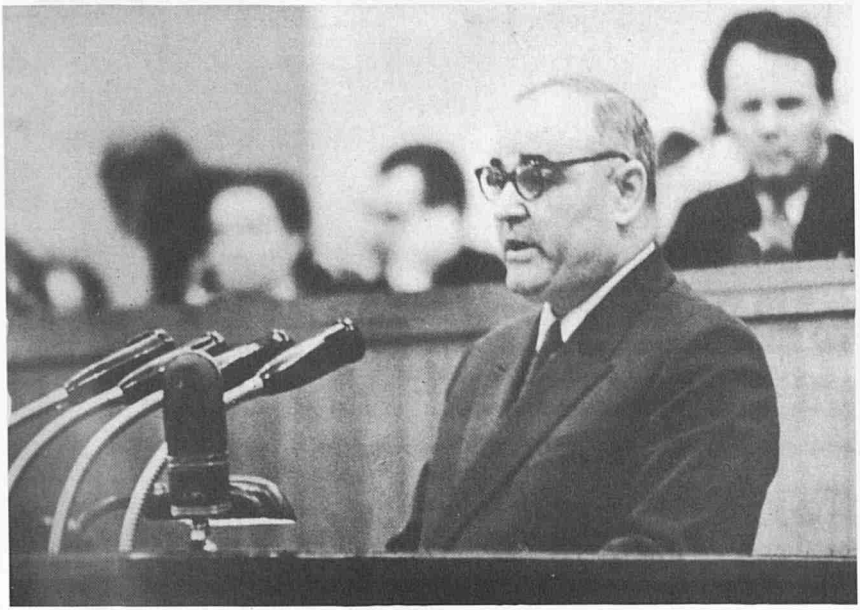

1960 Gheorghiu Dej la tribuna O.N.U.

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

Gheorghiu Dej cu Ciu En Lai

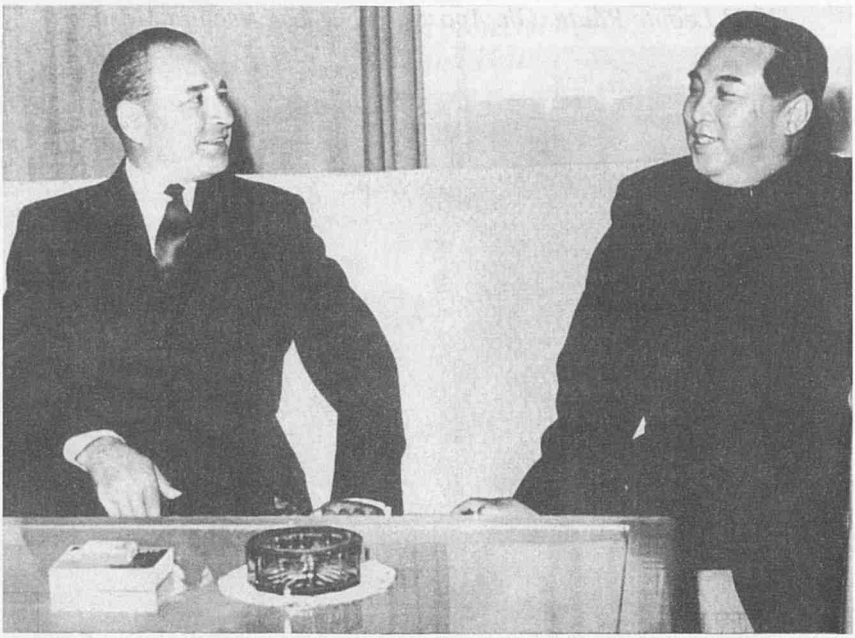

Gheorghe Apostol cu Kim Ir Sen

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

2010 Delegația P.C.R. Comitetul de reorganizare - la comemorarea lui Gheorghe Gheorghiu Dej

2005 - 40 de ani de la moartea lui Petre Ignatencu, cu col. Chiș aghiotant al lui Gheorghiu Dej

www.dacoromanica.ro

PDF-XCHANGE PRO
Click to buy NOW!
www.tracker-software.com

GHEORGHE APO

Om politic român, s-a născut la 16 mai 1913, într-un sat din apropiere de Galați. S-a remarcat mai întâi în activitatea sindicală din timpul acțiunilor greviste ale anilor 1930-33, unde l-a cunoscut pe Gheorghe Gheorghiu Dej, alături de care a militat întreaga viață.

Judecat şi condamnat pentru activitatea comunistă în 1937, ispăşeşte la Doftana până în 1940, după care, în timpul războiului, trece prin diverse lagăre: Miercurea Ciuc, Caracal, Târgu Jiu.

Participă la reorganizarea mişcării sindicale de după război, ajungând preşedinte al Confederației Generale a Muncii (1945 - 52), apoi preşedinte al Consiliului General al Sindicatelor (1955 - 1961, 1967 - 1969). Între aprilie 1954 şi octombrie 1955 a îndeplinit funcția de prim-secretar al CC al PMR. A fost şi prim-vicepreşedinte al Consiliului de miniştri (1952 - 54,1961 - 67).

Intrat în conflict cu tendințele dictatoriale ale lui Nicolae Ceauşescu, a fost eliminat din Comitetul Central al PCR în 1969 şi trecut director la Rezervele de Stat (până în 1975), apoi în diplomație (ambasador în Argentina, Uruguay, Brazilia, până în 1988).

În primăvara lui 1989 este inițiatorul „Scrisorii celor şase", difuzată la postul „Europa Liberă", prin care era supusă unei critici severe politica ceauşistă.

Învinuit de „înaltă trădare", este arestat la domiciliu şi anchetat timp de 8 luni. Evenimentele din decembrie 1989 i-au adus salvarea.

Editura PACO

ISBN 978-606-8006-60-4

www.dacoromanica.ro